

**ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА
ОБЩИНА БАЛЧИК
ЗА ПЕРИОДА 2021 – 2028 ГОДИНА**

Програмата е приета с решение №⁴⁶³.....от протокол №²⁹..... от заседание на
Общински съвет - Балчик, проведено на^{21.01.2022}..... Г.

Съдържание

1. ВЪВЕДЕНИЕ	5
ОБХВАТ НА ПРОГРАМАТА	5
ЦЕЛИ	6
РЕЗУЛТАТИ	7
ПРИНЦИПИ ПРИ УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ	8
ЙЕРАРХИЯ НА УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ	8
ГЕОГРАФСКИ, ДЕМОГРАФСКИ И СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКИ ХАРАКТЕРИСТИКИ В КОНТЕКСТА НА ПУО	9
Местоположение	9
Релеф	10
Климат	10
Води	11
Почви	11
Растителност и животински свят	11
Селищна система	12
Икономическа дейност	14
Индустрия	15
Услуги	15
Туризм	15
Демографска характеристика и тенденции	16
Заселени, изселени и механичен прираст:	17
Население и норма на натрупване	18
2. ИЗВОДИ ОТ АНАЛИЗА НА СЪСТОЯНИЕТО НА УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ В ОБЩИНА БАЛЧИК И ПРОГНОЗИТЕ ЗА БЪДЕЩО РАЗВИТИЕ	20
Изводи от анализа на отпадъците и прогнозите за отпадъците	21
Изводи от анализа на инфраструктурата за управление на отпадъците	22
Изводи от анализа на замърсени в миналото площадки за обезвреждане на отпадъци и осъществени мерки за тяхното възстановяване	23
Изводи от анализа на институционалния капацитет в сферата на управлението на отпадъците и осъществяването на управленските и контролните функции	23
Изводи от анализа на организационните схеми и форми за управление на отпадъците, планиране, финансиране и определяне на цени и такси за услугите	23
Изводи от анализа на информирането на обществеността по въпросите на управлението на отпадъците	24

Изводи от анализа на информационното обезпечаване за отпадъците и дейностите с отпадъци.....	24
3. SWOT АНАЛИЗ.....	25
4. ЦЕЛИ НА ОБЩИНСКАТА ПРОГРАМАТА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 2021-2028 Г.	27
5. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ С ПОДПРОГРАМИ С МЕРКИ ЗА ПОСТИГАНЕТО НА ЦЕЛИТЕ.....	28
5.1.Подпрограма за предотвратяване образуването на отпадъци.....	30
ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ.....	37
5.2. Подпрограма за разделно събиране и достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци от хартия, метали, пластмаса и стъкло	39
ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ.....	42
5.3.Подпрограма за разделно събиране и постигане на целите и изискванията за битовите биоразградими отпадъци и за биоотпадъците.....	45
ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ.....	48
5.4. Подпрограма за изпълнение на изискванията за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради.....	50
ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ.....	54
5.5.Подпрограма за предотвратяване и намаляване на риска от депонирани отпадъци	55
ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ.....	56
5.6. Подпрограма за информационно осигуряване на общинската администрация и подобряване на административния капацитет	57
ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ.....	59
5.7. Подпрограма за прилагане на разяснителни кампании и информиране на обществеността по въпросите на управление на отпадъците.....	61
ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ.....	63
6. КООРДИНАЦИЯ С ДРУГИ ОБЩИНСКИ, РЕГИОНАЛНИ И НАЦИОНАЛНИ ПЛАНОВЕ И ПРОГРАМИ.....	65
7.СИСТЕМА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ, КОНТРОЛ И ОТЧИТАНЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОГРАМАТА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА БАЛЧИК 2021-2028 Г.	66
8. ПРИЛОЖЕНИЯ	67
ПРИЛОЖЕНИЕ 1 АНАЛИЗИ НА НАСТОЯЩОТО СЪСТОЯНИЕ НА УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ В ОБЩИНА БАЛЧИК	67
ПРИЛОЖЕНИЕ 1.1 АНАЛИЗ И ОЦЕНКА НА ДЕЙСТВАЩОТО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО И ПРОГРАМНИ ДОКУМЕНТИ	67
ПРИЛОЖЕНИЕ 1.2 АНАЛИЗ НА ОТПАДЪЦИТЕ	80
1. Анализ на битовите отпадъци	80
Разделно събиране на отпадъци от опаковки	83

2. Анализ на управлението на опасните отпадъци	85
3. Анализ на управлението на строителните отпадъци (СО).....	86
4. Биоразградими и био отпадъци.	89
5. Утайки от градските пречиствателни станции за отпадъчни води	90
6. Производствени отпадъци	91
7. Система за сметосъбиране и сметоизвозване.....	91
8. Регионална система за управление на отпадъците.....	92
9. Информация за замърсени в миналото площадки за обезвреждане на отпадъците и осъществени мерки за тяхното възстановяване.....	93
<i>Нерегламентирани сметища</i>	93
СХЕМИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ	94
Принципът „Замърсителят плаща”	94
Принципът „Разширена отговорност на производителя“ (РОП)	95
ПРИЛОЖЕНИЕ 1.3 АНАЛИЗ НА ФИНАНСИРАНЕТО, ИКОНОМИЧЕСКИТЕ ИНСТРУМЕНТИ И СТИМУЛИ В СЕКТОРА НА УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ	99
ПРИЛОЖЕНИЕ 1.4 АНАЛИЗ НА ИНФОРМИРАНЕТО НА ОБЩЕСТВЕННОСТТА ПО ВЪПРОСИТЕ НА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ	104
ПРИЛОЖЕНИЕ 1.5 АНАЛИЗ НА ИНФОРМАЦИОННОТО ОБЕЗПЕЧАВАНЕ ЗА ОТПАДЪЦИТЕ И ДЕЙНОСТИТЕ С ОТПАДЪЦИ	106
ПРИЛОЖЕНИЕ 1.6 АНАЛИЗ НА АДМИНИСТРАТИВНИЯТ КАПАЦИТЕТ	109
ПРИЛОЖЕНИЕ 2 ПРОГНОЗИ ЗА ОТПАДЪЦИТЕ	114

СПИСЪК НА СЪКРАЩЕНИЯТА

ЕС	Европейски съюз
ЗМДТ	Закон за местните данъци и такси
ЗУО	Закон за управление на отпадъци
ЗУТ	Закон за устройството на територията
ИАОС	Изпълнителна агенция по околна среда
ИУГ	Излезли от употреба гуми
ИУЕЕО	Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване
ИУМПС	Излезли от употреба моторни превозни средства
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МРО	Масово разпространени отпадъци
НПУО	Национален план за управление на отпадъците
НСИ	Национален статистически институт
НСОРБ	Национално сдружение на общините в Република България
НУБА	Негодни за употреба батерии и акумулатори
ООП	Организация по оползотворяване
ОПОС	Оперативна програма „Околна среда“
ПСОВ	Пречиствателна станция за отпадъчни води
ПУДООС	Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда
РЗИ	Регионална здравна инспекция
РИОСВ	Регионална инспекция по околна среда и води
РСУО	Регионално сдружение за управление на отпадъците
МЗ	Министерство на здравеопазването
МТИТС	Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщения
ДАМТН	Държавна агенция за метрологичен и технически надзор
ПУСО	План за управление на строителни отпадъци

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящият програмен документ представлява Програма за управление на отпадъците на община Балчик за периода 2021 – 2028 г.

Програмата за управление на отпадъците на община Балчик е разработена на основание изискването на чл. 52, ал. 1 от Закона за управление на отпадъците (ЗУО) и е неразделна част от Програмата за опазване на околната среда на община Балчик, в съответствие с чл. 52, ал. 2 от ЗУО. Програмата за управление на отпадъците на територията на община Балчик 2021- 2028 г. е разработена за период, който съвпада с действието на Националния план за управление на отпадъците (НПУО 2021-2028 г.) и при необходимост ще бъде актуализирана при неговото окончателно одобрение, при промяна във фактическите или нормативни условия. Националният план е съобразен с изискванията на Директива 2008/98/ЕО за отпадъците, като са отчетени общите принципи за опазване на околната среда като предпазни мерки и устойчивост, техническа осъществимост и икономическа приложимост, опазване на ресурсите, както и въздействие върху човешкото здраве, икономиката и обществото. Крайният срок на програмата съвпада с периода на програмиране и ползване на европейските структурни и инвестиционни фондове за периода 2021-2028 г

ОБХВАТ НА ПРОГРАМАТА

Програмата за управление на отпадъците на община Балчик 2021 – 2028 г. (наричана по-нататък за краткост Програмата) обхваща всички дейности по управление на отпадъците, които произтичат като задължение на Община Балчик, съгласно разпоредбите на Закона за управление на отпадъците и подзаконовите нормативни актове по прилагането му. Обхватът и съдържанието на Програмата са в съответствие и с Методическите указания за разработване на общински програми за управление на отпадъците утвърдени със Заповед № РД-211/31.03.2015 г. на Министъра на околната среда и водите. В рамките на Програмата за управление на отпадъците са изготвените анализи на съществуващото състояние и практики по управление на отпадъците на територията на община Балчик, въз основа на които са идентифицирани проблемите и основните изводи и препоръки от анализите и са определени основните цели на Програмата за периода 2021-2028 г. Предвидени са основни мерки и дейности за периода на действие на Програмата с оглед постигане на поставените цели и изпълнението на задълженията на органите на местното самоуправление и местната администрация в областта на управление на отпадъците.

В обхвата на настоящата Програма попадат дейностите, свързани с формираните на територията на община Балчик отпадъци, изведени и приоритизирани на база идентифицираните проблеми, които общинското ръководство трябва да реши, за да се постигне екологосъобразното им управление.

ЦЕЛИ

Основната цел на Програмата е да допринесе за устойчивото развитие на община Балчик чрез определяне на необходимите мерки за изграждане и реализиране на интегрирана система за управление на отпадъците в общината, като елемент на регионалната система за управление на отпадъците в регион Балчик, която да доведе до намаляване на въздействията върху околната среда, причинени от генерираните отпадъци, подобряване ефективността на използване на отпадъците като ресурс, увеличаване отговорностите на замърсителите, стимулиране на инвестициите за управление на отпадъците.

Цели, заложи в Програмата за управление на отпадъците на община Балчик за периода 2021-2028 г.

Стратегическите цели на Програмата са:

- Стратегическа цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване;
- Стратегическа цел 2: Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване и предотвратяване на риска от депонираните отпадъци;
- Стратегическа цел 3: Управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда;
- Стратегическа цел 4: Превръщане на обществеността в ключов фактор при прилагане на йерархията на управление на отпадъците. За постигането на стратегическите цели са разработени подпрограми с мерки, съдържащи План за действие, в който са посочени основните дейности, отговорните институции и възможните източници за финансиране за осигуряване изпълнението на Програмата за периода 2021-2028г. и индикатори за оценка степента на изпълнение на заложените мерки в подпрограмите. Програмата е отворен документ, изпълнението на който се

отчита ежегодно и подлежи на актуализация при промяна на фактическите и/или нормативни условия в процеса на нейната реализация.

РЕЗУЛТАТИ

С оглед прилагане на необходимите мерки по управление на отпадъците на регионално ниво и настъпилите промени в националното законодателство, настоящата Програма е насочена към постигане на следните резултати:

- Реализиране на мерки за предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъци;
- Подобряване на организацията по разделяне, временно съхраняване, събиране и транспортиране на отпадъците;
- Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и постигане на заложените в законодателството цели за рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци (отпадъци от хартия, картон, метали, пластмаса и стъкло; биоразградими в т.ч. биоотпадъци) и строителни отпадъци;
- Прилагане на екологосъобразно третиране на отпадъците – изграждане и експлоатация на регионални съоръжения за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци, съвместно с останалите общини, включени в регион Балчик и членувачи в Регионално сдружение за управление на отпадъците;
- Подобряване на правната регулация на управлението на отпадъците и ускоряване прилагането на законодателството и политиката в областта;
- Осигуряване на достатъчни и надеждни данни за отпадъците;
- Укрепване на административния капацитет на администрацията, отговорна за управлението на отпадъците в общината;
- Увеличаване на инвестициите и прилагане на принципите “Замърсителят плаща” и “Разширена отговорност на производителя” при интегрираното управление на отпадъците;
- Развитие на устойчиви системи за управление на специфични потоци отпадъци;

- Повишаване участието на обществеността при управление на дейностите по отпадъците в общината.

ПРИНЦИПИ ПРИ УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ

Програмата за управление на отпадъците на община Балчик 2021 – 2028 г. се основава на следните основни принципи:

- „Предотвратяване“ - образуването на отпадъци трябва да бъде намалено и избегнато, където това е възможно;
- „Разширена отговорност на производителя“ и „Замърсителят плаща“ – лицата, които образуват или допринасят за образуването на отпадъци или замърсяват околната среда или сегашните притежатели на отпадъците трябва да покрият пълните разходи за третиране на отпадъците и да ги управляват по начин, който гарантира висока степен на защита на околната среда и човешкото здраве.
- „Превантивност“ – проблемите с отпадъците трябва да бъдат предвиждани и избягвани на възможно най-ранен етап за предотвратяване на замърсяването;
- „Близост“ и „самодостатъчност“ – отпадъците трябва да бъдат обезвреждани възможно най-близко до мястото на тяхното образуване;
- „Участие на обществеността“ – заинтересованите страни, както и широката общественост имат възможност да участват в разработването на планове за управление на отпадъците и имат достъп до тях след одобрението им;
- „Интегрирано управление на отпадъците“ - комплекс от законодателна, институционална и технологична дейност, целяща предотвратяване образуването на отпадъци или тяхното редуциране чрез рационално оползотворяване изразяващо се в повторната им употреба и увеличаването на рециклирането им;
- „Най-добри налични техники, неизискващи прекомерни разходи“ - консултативен процес за вземане на решения, в който се отчитат относителните преимущества на различните възможности за управление на отпадъците, имащи отношение към опазването на околната среда, на приемлива цена;
- „Устойчиво развитие“ - използване на природите ресурси по начин, който не ограничава възможността да бъдат използвани от бъдещите поколения.

ЙЕРАРХИЯ НА УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ

Йерархията определя приоритетния ред на това какво представлява най-добрата възможност за околната среда в законодателството и в политиката относно отпадъците.

Спазването на йерархията за управление на отпадъците е предпоставка за осигуряване на ефективно използване на ресурсите. Йерархията задава пет възможни начина за правителствените институции, местните власти и бизнеса за организиране на дейностите с отпадъците и дава приоритет на мерките в следната последователност:

- предотвратяване на образуването на отпадъци;
- подготовка за повторна употреба;
- рециклиране (материално оползотворяване);
- друго оползотворяване, например оползотворяване за получаване на енергия;

обезвреждане. Целта на йерархията е да илюстрира модел на интегриран подход за управление на отпадъците, като прилагането ѝ в посочената последователност ще допринесе за създаването на устойчива политика по управлението им.

ГЕОГРАФСКИ, ДЕМОГРАФСКИ И СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКИ ХАРАКТЕРИСТИКИ В КОНТЕКСТА НА ПУО

Настоящата Програма за управление на отпадъците се отнася за цялата територия на община Балчик.

Местоположение

Община Балчик се намира в Североизточна България (в Североизточен регион за планиране), Област Добрич. Общинският център – гр. Балчик е разположен на около 33 км от областния център – гр. Добрич. Общината е разположена в южната част на област Добрич. С площта си от 524,153 км² заема 4-то място сред 8-те общините на областта, което съставлява 11,11% от територията на областта. Община Балчик граничи със следните общини:

- на запад – община Добрич-селска;
- на север – община Генерал Тошево;
- на изток – община Каварна;
- на югозапад – община Аксаково (област Варна);
- на юг – Черно море.

Община Балчик се причислява към териториите със специфични характеристики – Черноморски общини, заедно с още 13 крайбрежни общини. Крайбрежието е с дължина 18,5 км.

Релеф

В геоморфоложко отношение община Балчик се отнася към приморската част на Дунавската равнина. Територията ѝ е ясно разделена в географско отношение на две части: Крайбрежен район и Добруджанско плато.

Над 90% от територията на общината се заема от Добруджанското плато. То е слабо наклонено на изток и югоизток и височината му в границите на общината варира между 150 и 250 м. Максималната височина на община Балчик е могилата Перчемлията (275 м), разположена южно от село Безводица. В югозападната част на общината, в землищата на селата Рогачево и Кранево, се простират крайните североизточни части на Франгенското плато с височина от 267 м, западно от Рогачево.

Климат

Територията на общината попада в умерено-континенталната климатична подобласт - Източен климатичен район на Дунавската равнина и Черноморската климатична подобласт - Климатичен район на Северното Черноморие. Климатичният район на Северното Черноморие се характеризира със сравнително по-високи средногодишни и сезонни температури, по - кратки периоди на заснежаване, по-ниски средногодишни суми на валежите. Районът се отличава с недостатъчни по количество валежи (424 мм годишно), по-слаби от средните за страната, разпределени сравнително равномерно през годината. През лятото и есента падат по около 26% от годишните валежи, а през пролетта – около 23%. Средната годишна температура е 12°C. Зимата е мека, лятото е слънчево и топло. Настъпването на пролетта малко закъснява поради охлаждащото влияние на морето. Есента е по-топла от пролетта с около 2 до 5°. Липсата на високи оградни планини и близостта на морето позволяват нахлуването на северните

и северозападните ветрове. През топлото полугодие преобладава морския и континентален бриз, облекчаващ поносимостта на високите температури. Източният климатичен район на Дунавската равнина обхваща останалата част от територията на общината. Вследствие на близостта на морето, континенталният характер на климата е смекчен и се доближава до климата на Северното Черноморие. Характеризира с по-ниски средногодишни и сезонни температури, по-продължителни периоди на заснежаване. Зимата е сравнително мека, пролетта е хладна и настъпва с няколко дни по-рано от тази на крайбрежието.

Води

Общината е бедна на повърхностно течащи води. Единствената постоянна река е Батова река, протичаща в дълбока, но сравнително широка долина в югозападната част на община Балчик с най-долното си течение. Тя преминава покрай селата Оброчище и Кранево и малко преди устието си получава отдясно най-големият си приток – Голямата река. Елемент на хидрографията и много специфичен ресурс е калното езеро с лечебна морска кал Балчишката Тузла. Запасите му от лечебна кал са от 38 000 т. и се оценяват като достатъчни за бъдещото развитие на едноименния калолечебен курорт.

Почви

Основният почвен тип на територията на община Балчик са богати, слабо излужени и излужени черноземи. Карбонатните, силно излужените и тежките черноземи заемат сравнително малки площи. В долината на Батова река са разпространени плодородните алувиални и алувиално-ливадни почви. Хумусно-карбонатните почви, развити по крайбрежието, са с ниско естествено плодородие.

Растителност и животински свят

Фауната, обитаваща територията на общината се характеризира с присъствието на специфични степни елементи. Най-многобройната група бозайници е представена от хищниците, следвана от чифтокопитните и гризачите. Особено богато е разнообразието на птици – както прелетни, така и зимуващи. По състав горите в общината са широколистни, с малки изключения в противоерозионните залесявания (с черен бор и кедър). Представени са от естествено растящи видове, полезащитни пояси и площи залесявания. Преобладават нискостеблените гори. Тревните партери на горите и тревните площи представят богато разнообразие.

Селищна система

Селищната мрежа на общината включва 1 град, 19 села и 2 курортни комплекса, разпределени по административен статут на 1 общински център, 8 кметства и 11 кметски наместничества. В това число не са включени Брястово и Карвуна, които не са самостоятелни населени места, а са присъединени административно съответно към Гурково и към Сенокос. Близко 43% от населението живее в селата. По-големите села в общината са с. Оброчище (2 120 д.) и с. Кранево (1 065 д.). В пространствено отношение селищната мрежа на общината е формирана от компактно изградени населени места.

К.К. „Албена“ е курортен комплекс, който е открит официално през 1969 г. Той е със статут на селищно образувание от национално значение, считано от 2005 г.

Средната гъстота на селищната мрежа от 4,2 селища на 100 км², а средната площ на землищата е 23 827 дка. В общината ясно се открояват два центъра на обитаване – агломерациите около гр. Балчик и к.к. „Албена“. Там е съсредоточена почти цялата туристическа база и временно пребиваващи сезонни работници. Вторият център на обитаване (агломерацията около к.к. „Албена“) включва освен курортния комплекс още селата Кранево, Оброчище и Рогачево с прилежащите им вилни и туристически обекти.

Съгласно актуалната категоризация на населените места от 27.11.2018 г., изготвена от МРРБ, гр. Балчик попада във втора категория (от 8 общо). По-големите села Оброчище и Кранево са класифицирани като 4-та категория. Две от селата Рогачево и Соколово са определени като 5-та категория. Най-много села са категоризирани от 6-та категория - 7 броя, 7-ма категория са 6 села. Най-малобройните села са класифицирани като 8-ма категория – с. Бобовец, с. Брястово, с. Карвуна и с. Храброво. Според градоустройствената категоризация (Наредба № 7, обн. ДВ бр.3 от 2004 г.) гр. Балчик попада в категорията „малък град“ (от 10 хил. до 30 хил. жители).

Населено място	Преброяване на	Площ на
	населението	землището
	през 2011 г.	(в км ²)
Балчик	11 610	74,411
Безводица	360	23,621
Бобовец	91	6,39

Брястово	2	-
Гурково	477	55,927
Дропла	259	32,202
Дъбрава	186	21,633
Змеево	289	27,785
Карвуна	86	21,047
Кранево	1034	16,5
Кремена	135	17,885
Ляхово	400	7,912
Оброчище	2263	28,713
Преспа	231	18,212
Рогачево	217	19,24
Сенокос	640	23,945
Соколово	900	41,174
Стражица	382	8,633
Тригорци	158	30,718
Храбово	76	15,366
Царичино	159	20,196
Църква	362	12,643

През общината преминава една от главните оси по направление „север – юг“ - Източната: Румъния/ ГКПП Дуранкулак – Варна – Бургас – ГКПП Малко Търново/Турция. Тя свързва българските черноморски икономически и туристически центрове с тези в южна Румъния (в района на Мангалия, Констанца и Мамаля) и Турция на юг. Външните връзки на общината се осигурява от републиканската пътна мрежа:

- Първокласният път I-9 (Е 87) е основен обслужващ път за общината. Той обслужва крайбрежното направление: Румъния /Дуранкулак/ - Балчик – Варна – Бургас - Малко Търново - Турция. Разположен е периферно в южната част на общината, успоредно на План за интегрирано развитие на община Балчик 2021-2027 г. – Проект! 39 бреговата линия, и обслужва главно туристическите потоци по крайбрежието и преките връзки с регионалния център Варна.

- Чрез път II-27 се осъществява връзка с автомагистрала „Хемус“ и първокласния път I-2 Русе – Варна. Този път също осъществява връзките на общината с вътрешността на страната в северозападна и западна посока.

- Северозападното направление се осъществява чрез път II-71.

- Двата второкласни пътя осъществяват пътните връзки за сухоzemно прехвърляне на товари от пристанищата Русе и Силистра към пристанище Балчик и обратно.

- Третокласният път III-902 преминава успоредно на първокласния път I-9 и успешно се използва за поемане на товарното и транзитното движение, особено в летните месеци.

- Прекатегоризираният път III-9002 обслужва северозападната част от общината.

Икономическа дейност

Основната движеща сила на икономиката в община Балчик са туризма и преработващата промишленост, с голям принос е и селско, горско и рибно стопанство. Общината разполага с богати природни ресурси и благоприятно географско положение,

тези дадености предразполагат за успешното развитие и на трите отрасли. Това е предпоставка за устойчива заетост.

Индустрия

Индустрията в община Балчик е с минимално значение за общинската икономика, както по отношение броя на наетите лица, така и според обема на приходите. Тя е структурирана основно от добивната и преработващата индустрии. За изследвания период броят на предприятията е сравнително постоянен, намалял е само с 5 за периода 2014-2018 г. От друга страна броят на заетите лица в тях постепенно се увеличава. Друга положителна характеристика на сектора е постоянният растеж на стойността на произведената продукция, както и на приходите от нея.

Услуги

Секторът на услугите включва отрасли, които имат обслужващ характер. Развитието и инвестициите на някои от тях са чрез бюджетни средства, а на други – с частен капитал. Произведената продукция и приходите от услугите нарастват с бавни, но постоянни темпове. За периода 2014-2018 г. стойностите им се увеличават с близо 26%. Броят на стопанските предприятия е сравнително постоянен за периода, броят на заетите се е увеличил незначително. Към 2018 г. броят на предприятията в сектора на услугите съставлява 83,2% от всички, което според редица класификации отговаря на икономика на услугите. Секторът на услугите в Балчик има основна роля за икономиката, което се обуславя от факта, че тя е основна туристическа дестинация.

Туризм

Туризмът е водещ сектор в икономиката на общината. Заедно със съпътстващите услуги (търговия и транспорт), той формира около 41% от приходите и 57,9% от заетостта (от наетите лица). Основният продаван продукт е морски ваканционен туризъм, допълнен с балнеолечение и анимиран с културно-познавателни програми. Легловата база за наемане е съсредоточена основно в к. к. „Албена“, с. Кранево, гр. Балчик и вилните зони, както и в землищата на селата Оброчище, Рогачево и Гурково. По данни от НСИ през разглеждания период 2014-2019 г. има покачване на броя на места за настаняване в община Балчик. Броят им през 2019 г. достига 135 бр., което е повишаване с 12,6%, спрямо 2014 г. В същото време се наблюдава намаляване при броя на леглата с 1,1%. Покачване се установява и при броя на реализираните нощувки на територията на община Балчик. През 2019 г. те достига 2 008 236 бр., което е с 15,9% повече в сравнение с 2014 г. Около 75,4% от тези нощувки, са направени от чужденци.

Според данни на Община Балчик на територията на общината към 11.09.2020 г. общо местата за настаняване по данни на Община Балчик са 419 бр., само 36 бр. (8,6%) от тях работят целогодишно. В общината има още 49 бр. места за настаняване клас „В“. Заведения за хранене и развлечения, които се намират на територията на общината, са 233 бр., като 71 бр. от тях работят целогодишно. Заведенията са: бар-клуб, бар-фоайе, бирария, бистро, бързо хранене, гостилница, закусвалня, кафе-аперитив, кафе-бар, кафе-клуб, класически ресторант, коктейл-бар, механа, пивница, дискотека и др.

Най-много приходи в общината се генерират от дейност „Преработваща промишленост“ – 27% за 2018 г. или 183 381 хил. лв. На второ място е дейност „Хотелиерство и ресторантьорство“ – 26% (170 983 хил. лв.). Третата значима дейност по генерирани приходи е „Селско, горско и рибно стопанство“ – 16,6%. Дейност „Преработваща промишленост“ има най-голям принос към произвежданата продукция в общината – 29,6%. На второ място, с близка до тази стойност е дейност „Хотелиерство и ресторантьорство“ – 28,8% от цялата произведена продукция за общината. На трето място се нарежда дейност „Селско, горско и рибно стопанство“ – 16,9%.

Най-много предприятия се наблюдават в дейност „Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети“ – 33,1%, втората дейност, която има по-голям дял сред предприятията е „Хотелиерство и ресторантьорство“ – 15,8%. Всички останали дейности са представени от малък брой предприятия – под 10%. С 10,7% е дейност „Операции с недвижими имоти“. Почти половината от заетите лица са в дейност „Хотелиерство и ресторантьорство“ – 41,6%. Втората дейност, в която има по-голяма заетост е „Преработваща промишленост“ – 15% и 12,2% са заети в „Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети“.

Демографска характеристика и тенденции

Годишно население към 31.12. на съответната година Според годишната демографската статистика на НСИ, населението на община Балчик продължава да намалява и след 2011 г. За периода от 2011 г. до 31.12.2019 г. е намаляло с 5% (1 009 д.). А само за част от периода на действие на ОПР Балчик (2014-2019), населението е намаляло с 832 души (4,1%).

Раждаемостта в абсолютни стойности плавно намалява. През 2011 година са родени 191 деца, докато техният брой през 2019 г. е 150, или намаление с 41 деца.

Потвърждавайки горния извод, коефициентът на смъртност в община Балчик е сравнително близък до този на областно и национално нива. Въпреки че от наличните

данни не може да бъде отчетена тенденция, населението на общината намалява с близки темпове спрямо областта и страната.

Заселени, изселени и механичен прираст:

През 2015 г. и 2019 г. в общината се отчита ръст на заселилите се, в сравнение с областта и страната. През 2019 г. в община Балчик са се заселили 625 д.

В същото време изселените за същият период (2011-2019 г.) са средно 439 д./год. Данните показват, че след 2015 г. има рязко увеличаване на напусналите общината, което се задържа и към 2019 г. За разглеждания период 2011-2019 г. броят на изселените е най-голям през 2019 г. – 550 д. Коефициентът на изселените е по-висок от този на национално и областно ниво.

Механичният прираст е разликата между заселените и изселените лица от средногодишното население. Положителните стойности на индикатора се считат за благоприятна демографска тенденция. През разглеждания период 2011-2019 г. механичният прираст в община Балчик е с променливи стойности. През 2011 г., 2016-2018 г. механичният прираст е отрицателен. През 2012-2015 г. и 2019 г. той е положителен. През 2015 г. се отчита най-висока стойност – 257 д., а през 2019 г. – 75 д. По отношение на механичния прираст общината е с по-добри показатели от тези на областно и национално нива.

Образователна характеристика

Детски градини

В община Балчик за учебната 2019/20 година функционират тринайсет детски градини. Три от тях се намират в гр. Балчик, две в с. Стражица и по една в селата: Преспа, Сенокос, Соколово, Дропла, Гурково, Кранево, Ляхово и Оброчище.

Училища

През учебната 2019/20 година на територията на общината функционират общо 7 училища. От тях две са за средно образование, четири са основни училища и едно помощно (за деца с умствена изостаналост). ПУИ е единственото училище, което е с държавно финансиране. В общинския център има две основни училища и едно средно училище „Христо Ботев“. Обучаемите са около 1 094 деца от I до XII клас на територията на общината.

Здравеопазване

Детски ясли

На територията на общината функционира една детска ясла, в която за 2019 г. има 20 места, които са на 50% заети. За разглеждания период 2014-2019 г. броят на децата, записани в яслите, не е постоянен и той варира през различните години.

Болнична и извънболнична помощ

На територията на община Балчик има 18 лечебни здравни заведения през 2019 г. Лечебните заведения за болнична помощ са 4 бр., 1 многопрофилна болница, 3 специализирани болници, 5 бр. лечебни заведения за извънболнична помощ, 4 бр. медицински центрове и 1 самостоятелна медико-техническа лаборатория.

Методи на отопление:

В ОУП Балчик се засяга и развитието на газоснабдяването. Балчик се захранва с природен газ от АГРС (Автоматична газоразпределителна станция) Генерал Тошево. Газопроводът преминава в сервитута на пътя от Генерал Тошево до Балчик през селата Петлешково, Змеево, Дропла, Кремена и Царичино. В селата няма присъединени потребители. Основното отопление в жилищата е на дърва и въглища, както и електроенергия. Този отпадък, попада в контейнерите за битови отпадъци и затруднява всеки един процес на сепарация.

Прогнозата е в близките 15-20 г. газоразпределителна мрежа да се развие в целия град Балчик. Предвижда се изграждане и на районна отоплителна централа на газ за панелното строителство. Към к.к. „Албена“ също ще се изгради газопровод, който ще даде възможност за газифициране на селата Оброчище, Рогачево и Кранево. Въпреки развитието на инфраструктурата и възможността за газификация, ползващите природен газ или централно отопление на газ ще са не повече от 60% от населението, се прогнозира в плана.

Население и норма на натрупване

От изложената информация до тук, и в контекста на ПУО, правим следните заключения:

По данни на НСИ в таблицата по – долу е представен броят на населението в общината за период 2016 – 2020г.

Общ. Балчик, население	Общо			В градовете			В селата		
	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени
година:									
2016г.	19875	9899	9976	11328	5594	5734	8547	4305	4242

2017г.	19647	9738	9909	11232	5514	5718	8415	4224	4191
2018г.	19331	9547	9784	11051	5391	5660	8280	4156	4124
2019г.	19223	9476	9747	10962	5324	5638	8261	4152	4109
2020г	19256	9479	9777	10985	5321	5664	8271	4158	4113

Образуваните и събрани битови отпадъци от община Балчик през 2020 г са 10 019,92

2020г.	община Балчик		к.к. "Албена"		
	смесени битови тона:	Биоразградими тона:	смесени битови тона:	Биоразградими Тона:	общо
Общо	8491,84	36,8	745,64	0	745,64

Източник община Балчик

От анализа на данните, в контекста на програмата за управление на отпадъците, нормата на натрупване на битови отпадъци без разделно събраните за 2020г. е 520,35 кг/ж годишно. (Забележка: Тук са включени и количествата генерирани отпадъци от К.К. Албена) Съгласно референтната норма на натрупване на отпадъци за генератори от 3 до 25 хиляди жители, определена с **“Методика за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци на МОСВ от 2019 г.”**, препоръчителната средногодишна норма за човек от населението, без разделно събраните отпадъци е 295,5 кг./ж./г., следователно нормата за община Балчик е над референтната стойност през 2020г. със 224,9 кг/ж. – почти двойно.

Таблица: Норма на натрупване без разделно събрани отпадъци

Тип населено място	Норма на натрупване на смесени битови отпадъци без разделно събрани отпадъци
над 150 хил	410.3
50-150 хил	349.6
25-50 хил	334.9
3-25 хил	295.5
под 3 хил	241.7

В случая, важен за отбелязване е факта, че общината има голям брой сезонни туристи. В общините по черноморието има случаи, когато летовниците образуват около и над 50% от отпадъците за общината и това става в рамките само на един сезон. Изчислено на база 2 мил. реализирани нощувки, определени въз основа на 60 дневна заетост на 468 легла – с 4 273 туристи се е увеличил броят на жителите в общината през туристическият сезон или 22,2%. В същото време в междинния доклад за дейността на КК „Албена“ пише: „През сезона 2020г. бяха отворени 19 хотела от общо 32, с обща леглова база на отворените хотели 8 440 легла.

.....Продажбите се направляваха от графика на хотели и свободните места, така че да се създаде една равна заетост от средно 70%, с цел избягване на струпвания на хора.

.....Освен стандартния Ол Инклузив пакет, се предложиха варианти само за нощувка, нощувка със закуска, полупансион и пълен пансион. Албена предложи и помещения с кухненски бокс и посуда, които да удовлетворят желанието за по-изолирана почивка.“

Прието е, че административните единици, при които съотношението реализирани нощувки към брой постоянно пребиваващи жители е по – голямо от 10, следва да коригират своите количества, като добавят 1.25кг. за всяка реализирана нощувка, което прави + 2 500т. за община Балчик без да се включва К.К. Албена – приблизително една четвърт от количествата образувани отпадъци.

Следователно нормата на натрупване в община Балчик за постоянно живущото население в общината е приемлива.

2. ИЗВОДИ ОТ АНАЛИЗА НА СЪСТОЯНИЕТО НА УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ В ОБЩИНА БАЛЧИК И ПРОГНОЗИТЕ ЗА БЪДЕЩО РАЗВИТИЕ

В този раздел са представени основни данни и тенденции, в резултат от проведения анализ на настоящото състояние на управлението на отпадъците на територията на община Балчик, както и произтичащите от тях изводи и препоръки, които са основа за формулиране на мерките за постигане на целите на настоящия програмен документ. Изводи от анализа на действащите нормативни и програмни документи на Община Балчик в контекста на правата и задълженията на общините в областта на управление на отпадъците. Община Балчик е разработила местна нормативна уредба в съответствие с изискванията на националното законодателство, в т.ч. Закона за управление на отпадъците, Закона за местните данъци и такси, Закона за местното самоуправление и местната администрация, детайлизираща разпоредбите относно

управлението на отпадъците съобразно спецификата на общината. Разработени са и програмни документи за провеждане на политиката на общината в тази област.

На основата на извършения анализ могат да се направят следните основни изводи:

- Националната нормативна рамка в областта на управление на отпадъците съдържа конкретни разпоредби, регламентиращи обхвата, правата и задълженията на органите на местното самоуправление и местната администрация по отношение на управлението на отпадъците.

- Действащата Наредба управление на отпадъците, поддържане и опазване чистотата на територията на община Балчик на основание чл. 22 от действащия ЗУО. Наредбата съдържа детайлни разпоредби, регламентиращи управлението на отпадъците на територията на община Балчик. Разработена в пълно съответствие с изискванията на националното законодателство по управление на отпадъците и отговаря на изискванията на ЗУО за съдържание на наредбата.

- В останалите общински нормативни актове, обект на анализа, могат да бъдат направени допълнения с оглед уреждане на максимално широк кръг от въпроси, както е препоръчано в заключението на анализа.

- Община Балчик разработва и изпълнява общински програми за управление на отпадъците в съответствие с действащото към момента на изготвянето им национално законодателство и национални програмни документи в областта на управление на отпадъците.

- Основната част от мерките, включени в Плана за действие на Общинската Програма за управление на дейностите по отпадъци за периода 2015-2020 г. са реализирани.

- Общинската администрация осъществява текущ контрол по напредъка и изготвя периодични отчети за изпълнението на програмните документи, в законоустановените срокове, които представя пред Общински съвет – Балчик. Отчетите са налични на сайта на общината.

Изводи от анализа на отпадъците и прогнозите за отпадъците.

- Нормата на натрупване на битовите отпадъци в община Балчик е над приетата за страната норма на натрупване за тип населени места, съответстващи на населените места в община Балчик. Наличието на сходство с тенденциите в страната

показва, че в общината действат обичайните фактори, свързани с генерирането на битови отпадъци.

- Община Балчик разполага с анализ на морфологичния състав на битовите отпадъци изготвен през 2020г..

- Планираният капацитет на предвидените за изграждане регионални съоръжения е достатъчен за третиране на образуваните битови отпадъци от Регион Добрич, съгласно изготвените прогнози, и постигане на целите за рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци, заложи в националното законодателство, за които са отговорни местните власти.

- В община Балчик понастоящем е застъпена практиката за повторна употреба и рециклиране на отпадъци от строителство и разрушаване. На територията на общината не се експлоатира депо за строителни отпадъци. При образуване на строителни отпадъци, в т.ч. от ремонтна дейност, извършвана от домакинствата, те се насочват за депониране на Претоварна станция Балчик.

- За пречиствателните станции за отпадъчни води, Община Балчик и операторът на ПСОВ – ВиК ЕООД, следва да предприемат действия за оползотворяване на образуваните утайки.

Изводи от анализа на инфраструктурата за управление на отпадъците

- Във всички населени места на територията на община Балчик се извършва организирано събиране и транспортиране на смесени битови отпадъци, като системата обхваща 100% от населението на общината.

- Общината е осигурила съдове и техника за събиране и извозване на смесените битови отпадъци.

- Смесените битови отпадъци от всички населени места на територията на община Балчик се депонират на Регионалното депо за неопасни отпадъци регион Добрич.

- Чрез сътрудничество с Организации по оползотворяване на масово разпространени отпадъци, притежаващи разрешения от МОСВ, Община Балчик е осигурила инфраструктура за събиране, транспортиране и последващо оползотворяване на масово разпространени отпадъци.

- В изпълнение на законодателното изискване за регионално управление на битовите отпадъци, Община Балчик членува в Регионално сдружение за управление на отпадъците на Регион Добрич.

- Към момента на разработване на програмата, на територията на община Балчик, както и в Регион за управление на отпадъците Добрич функционират съоръжения и инсталации за сепариране и компостиране на битови отпадъци.

Изводи от анализа на замърсени в миналото площадки за обезвреждане на отпадъци и осъществени мерки за тяхното възстановяване.

- Общинското депо за неопасни отпадъци е закрито.
- Източник на финансиране на дейностите по следексплоатационни грижи и мониторинг на депото са приходите от такса битови отпадъци, както е регламентирано в Закона за местните данъци и такси. Средствата за дейностите следва да се включват в ежегодните план-сметки за необходимите разходи по ЗМДТ за битови отпадъци.

Изводи от анализа на институционалния капацитет в сферата на управлението на отпадъците и осъществяването на управленските и контролните функции.

- Възложените с националната нормативна уредба правомощия на кмета на общината във връзка с управлението на отпадъците са обезпечени задоволителна степен с функции на Заместник кмет, Директор и Еколози.

Изводи от анализа на организационните схеми и форми за управление на отпадъците, планиране, финансиране и определяне на цени и такси за услугите.

- Въведените организационни схеми и форми за управление на отпадъците в община Балчик са добра основа за прилагане на принципите „Разширена отговорност на производителя” и „Замърсителят плаща”.

- Принципът „разширена отговорност на производителя” се прилага напълно на територията на общината по отношение на три групи масово разпространени отпадъци (отпадъци от опаковки, негодни за употреба батерии и акумулатори, излязло от употреба електрическо и електронно оборудване), като дейностите се извършват от Организации по оползотворяване на съответния вид масово разпространени отпадъци, с които Община Балчик е сключила договори за сътрудничество.

- Община Балчик осъществява последователна политика за по-пълно прилагане на принципа „замърсителят плаща“ при предоставянето на услугите за събиране, транспортиране и третиране на битовите отпадъци. Общината е осигурила възможност физическите и юридическите лица да заплащат такса „битови отпадъци“ според количеството на битовите отпадъци съобразно вида, броя и честотата на извозване на ползваните през годината стандартни съдове за изхвърляне на битови отпадъци.

- Депонирането на битовите отпадъците от всички населени места на територията на община Балчик се извършва на Регионалното депо за неопасни отпадъци, съгласно сключено споразумение между общините в Регион Добрич. Община Балчик

заплаща определената сума за депониране на тон отпадък на регионалното депо от събраната такса битови отпадъци в бюджета на общината.

- В Регион за управление на отпадъци Добрич има изградени съоръжения и инсталации за сепариране на смесени битови отпадъци. Община та е предприела мерки за събиране и оползотворяване на хранителни и кухненски биоотпадъци, понастоящем се предоставят услуги по тяхното разделно събиране, транспортиране и оползотворяване.

- Редът за определяне и събиране на такса „битови отпадъци” и услугите, за които се заплаща таксата са регламентирани с наредба за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги на територията на община Балчик.

Изводи от анализа на информирането на обществеността по въпросите на управлението на отпадъците.

- Общината изпълнява съвместни мерки за информиране на обществеността с Организациите по оползотворяване на масово разпространени отпадъци, за което е включила конкретни клаузи в договорите за сътрудничество с тези организации.

- Община Балчик използва различни форми за повишаване на общественото съзнание и привличане и насърчаване на обществеността за участие в дейностите с отпадъци – целеви кампании, разпространение на информационни материали и др.

- Община Балчик изпълнява ангажиментите за информиране и консултации с обществеността, произтичащи от екологичното и друго законодателство. Проектите на общински нормативни и програмни документи се предоставят на интернет страницата на Общински съвет – Балчик. Всички постъпили уведомления за реализация на инвестиционни предложения се оповестяват на интернет страницата на общината.

Изводи от анализа на информационното обезпечаване за отпадъците и дейностите с отпадъци.

- Информация и документация във връзка с управлението на отпадъците в община Балчик се събира и обработва от различни структурни звена от общинската администрация, в съответствие с функционалните им характеристики съгласно Устройствения правилник на Общинска администрация – гр. Балчик.

- Взаимодействието между отделните звена се осъществява основно на базата на документооборота на хартиен носител. Наличната информация в отделните структурни звена е организирана по начин, който не винаги позволява сравнителен анализ на данните – налична е в различни разбивки;

- Препоръчва се въвеждане на единна информационна система в общината, която да обхваща целия процес по управление на отпадъците и на база на първичната информация да осигурява контрол и отчетност на всички етапи от процесите, да служи за изготвяне на анализи за планиране и вземане на управленски решения.

3. SWOT АНАЛИЗ

SWOT анализът изхожда от идеята за разделянето на обекта на стратегическия анализ от средата, в която той функционира. Обектът на стратегически анализ се разглежда откъм неговите „силни страни“ и „слаби страни“. Средата, в която функционира обектът на стратегически анализ, се диференцира на „възможности“ и „заплахи“. Силни страни. Силните страни са ресурс, умение или друго преимущество, което притежава секторът. Силната страна е отличителна компетенция, която дава сравнително предимство. Слаби страни. Слабите страни представляват ограниченията или недостигът на ресурси, умения и способности, които сериозно възпрепятстват развитието на сектора. Възможности. Възможностите представляват най-благоприятните елементи на външната среда. Това са благоприятни външни фактори, от които секторът се възползва или би могъл да се възползва. Заплахи. Заплахите са най-неблагоприятните сегменти на външната среда. Те поставят най-големи бариери пред настоящото или бъдещото (желаното) състояние. Направеният SWOT анализ на управлението на отпадъците в община Балчик показва посочените по-долу резултати.

Силни страни	Слаби страни
- Общинската нормативна уредба, регламентираща управлението на отпадъците на местно ниво е разработена в съответствие с изискванията на ЗУО; - В общинската система за събиране и транспортиране на смесени битови отпадъци е обхванато 100% от населението на общината и е осигурена необходимата инфраструктура; - Общината е организирила ефективно прилагане на схемата за разширена отговорност на производителя за масово разпространени отпадъци (отпадъци от опаковки, НУБА, ИУЕЕО) чрез сключени договори за сътрудничество с Организации по оползотворяване; - Участие в Регионално сдружение за управление на отпадъците; - Използване на регионално депо за неопасни отпадъци, отговарящо на нормативните изисквания; - Общинското депо за неопасни отпадъци е закрито и рекултивирано; - Изградени са предпоставки, които позволяват участие на обществеността при взимане на решения, свързани с управлението на отпадъците – предоставяне на обществен достъп на проекти на общински нормативни и програмни документи, уведомления за	- Има предпоставки за образуване на нерегламентирани сметища. - Строителните отпадъци попадат и се смесват с потока на общите битови отпадъци. - Система за разделно събиране на отпадъци само в три населени места. - Недостатъчна заинтересованост на населението от системата за разделно събиране. - Недостатъчен административен капацитет зает с дейностите по отпадъците.

инвестиционни предложения; предоставяне на информация чрез медии и интернет.	
Възможности	Заплахи
• Действащи сепарираща и компостираща системи на обект: „Регионално депо за неопасни отпадъци за общините членове на РСУО за регион Добрич“ • Използване на финансовите инструменти на ЕС за реализация на проектите и изграждане на регионални съоръжения • Промяна на обществените нагласи в полза на екологосъобразно управление на отпадъците съобразно въведената йерархия.	• Честа промяна на националната нормативна уредба относно управлението на отпадъците; • Забавяне реализацията на проектите за изграждане на регионални съоръжения; • Неизпълнение на нормативните задължения на общината по отношение управлението на отпадъците и налагане на санкции от страна на контролните органи.

4. ЦЕЛИ НА ОБЩИНСКАТА ПРОГРАМАТА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 2021-2028 Г.

Генералната дългосрочна цел на Програмата е: да допринесе за устойчивото развитие на община Балчик чрез определяне на необходимите мерки за изграждане и реализиране на интегрирана система за управление на отпадъците в общината, като елемент на регионалната система за управление на отпадъците в регион Балчик, която да доведе до намаляване на въздействията върху околната среда, причинени от генерираните отпадъци, подобряване ефективността на използване на отпадъците като ресурс, увеличаване отговорностите на замърсителите, стимулиране на инвестициите за управление на отпадъците.

Стратегическите цели, чието постигане през периода на Програмата ще допринесе за изпълнението на генералната цел, са:

Стратегическа цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване;

Стратегическа цел 2: Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване и предотвратяване на риска от депонираните отпадъци;

Стратегическа цел 3: Управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда;

Стратегическа цел 4: Превръщане на обществеността в ключов фактор при прилагане на йерархията на управление на отпадъците.

За постигането на стратегическите цели са разработени подпрограми с мерки, съдържащи План за действие, в който са посочени основните дейности, отговорните институции и възможните източници за финансиране за осигуряване изпълнението на Програмата за периода 2021-2028 г. и индикатори за оценка степента на изпълнение на заложените мерки в подпрограмите.

5. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ С ПОДПРОГРАМИ С МЕРКИ ЗА ПОСТИГАНЕТО НА ЦЕЛИТЕ

В рамките на Програмата за управление на отпадъците на община Балчик за периода 2021-2028 г. са разработени подпрограми, които чрез мерките, включени в тях, водят до изпълнението както на оперативните цели на всяка от подпрограмите, така и на четирите стратегически цели.

Всяка от подпрограмите съдържа кратка въвеждаща текстова част, в която са представени ключови изисквания на националното законодателство и оперативни цели; развитие в разглежданата област; резултатите, които общината е постигнала до момента; ключови резултати, които се очакват от изпълнението на подпрограмата.

Всяка подпрограма съдържа План за действие, в който в табличен вид са посочени предвидените дейности (мерки) за постигане на оперативните и стратегически цели, срок за реализация, очакваните резултати, отговорните институции, възможните източници за финансиране за осигуряване на изпълнението ѝ и индикатори за оценка степента на изпълнение на заложените мерки в подпрограмата.

В зависимост от спецификата на съответната подпрограма са предвидени инвестиционни и неинвестиционни („меки“) мерки.

Стратегическа цел	Подпрограма
Стратегическа цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване	Подпрограма за предотвратяване образуването на отпадъци
Стратегическа цел 2: Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци	- Подпрограма за разделно събиране и достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло - Подпрограма за разделно събиране и постигане на целите и изискванията за битовите биоразградими отпадъци и за биоотпадъците - Подпрограма за изпълнение на изискванията за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради - Подпрограма за предотвратяване и намаляване на риска от депонирани отпадъци
Стратегическа цел 3: Управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда	Подпрограма за информационно осигуряване на общинската администрация и подобряване на административния капацитет
Стратегическа цел 4: Включване на обществеността в управлението на отпадъците.	Подпрограма за прилагане на разяснителни кампании и информиране на обществеността по въпросите на управление на отпадъците

5.1.Подпрограма за предотвратяване образуването на отпадъци

Въведение и основни положения

В съответствие със законовите изисквания и „Методическите указания за разработване на общински програми за управление на отпадъците”, утвърдени от Министъра на околната среда и водите, Програмата за предотвратяване образуването на отпадъци на община Балчик има следното съдържание:

- Въведение и основни положения;
- Определение и място на предотвратяване на образуването на отпадъци в йерархията за управление на отпадъците;
- Цел на Програмата за предотвратяване образуването на отпадъци;
- Анализ и описание на съществуващи мерки за предотвратяване образуването на отпадъци и оценка на възможностите за прилагане на подходящи мерки и предложение за индикатори за мерките;
- План за действие към Програмата за предотвратяване образуването на отпадъци.

Определение и място на предотвратяване на образуването на отпадъци в йерархията за управление на отпадъците

Предотвратяването на отпадъците е определено в европейското и националното законодателство (т. 28 от § 1 на допълнителните разпоредби на ЗУО) като:

„Мерките, взети преди веществото, материалът или продуктът да стане отпадък, с което се намалява:

- *количеството отпадъци, включително чрез повторна употреба на продуктите или жизнения им цикъл;*
- *вредното въздействие от образуваните отпадъци върху околната среда и човешкото здраве; или*
- *съдържанието на вредни вещества в материалите или продуктите.“*

Предотвратяването на образуването на отпадъци има най-висок приоритет в йерархията за управление на отпадъците, която изисква дейностите с отпадъците да се извършват в следната последователност:

- предотвратяване на образуването на отпадъци;
- подготовка за повторна употреба;
- рециклиране (материално оползотворяване);
- друго оползотворяване, например оползотворяване за получаване на енергия;
- обезвреждане.

С оглед поясняване на определението за „предотвратяване на образуването на отпадъци“ и включените в него компоненти, можем да специфицираме предотвратяването като количествено и качествено предотвратяване на образуването на отпадъци и предотвратяване още във фазата на проектиране на продуктите, преди тяхното производство.

Количествено и качествено предотвратяване

Докато намаляването на количествата образувани отпадъци се нарича количествено предотвратяване на отпадъци, то намаляването на съдържанието на вредни вещества в материалите и продуктите се нарича качествено предотвратяване на отпадъците.

Предотвратяване още във фазата на проектиране на продуктите, преди тяхното производство

Предотвратяването е хоризонтална мярка, която обхваща всички фази на потока от материали – добив, производство, разпространение и потребление. Предотвратяването на отпадъка не е само в една от тези фази. Колкото по-рано се реализират мерките по предотвратяване, толкова по-ефективни ще бъдат. В този смисъл мерки, предприети във фазата на дизайна и пред-дизайна, биха имали по-голям положителен ефект. Предотвратяване по време на дизайна означава да се предприемат мерки още във фазата на вземане на техническите решения при проектиране. Това включва не само еко-дизайн на продуктите, но и стратегическо развитие от гледна точка на икономически показатели, позиция на пазара, планиране на разходи и пр., както и използване на технологии, изискващи по-малко материали, влагане на по-малко опасни субстанции, по-малко опаковки, по-рядко преместване и по-малко складиране.

Предотвратяването на отпадъците има и съществен принос за необходимия преход към ефективно използване на ресурсите. Увеличаването на времето на ползване на продуктите или многократната употреба на продукти, които обичайно се изхвърлят след единствената им употреба, биха имали като резултат намалено използване на природните ресурси, от които се произведени, а не само предотвратяване на вредното въздействие върху околната среда от изхвърлянето на повече отпадъци, вследствие на по-кратката употреба на тези продукти. С оглед на това, предприемането на мерки за предотвратяване на отпадъците допринася за постигане на европейските и национални цели за ефективно използване на ресурсите.

Този преход обаче трябва да бъде направен така, че да не води до намаляване на благосъстоянието и на икономическия растеж. Тоест не става въпрос за това да има

конкуренция на екологичните и икономическите политики, а да се използва икономиката за постигане на екологичните изисквания.

Цели на общинската програма за предотвратяване на образуването на отпадъци

Прекъсването на връзката между икономическия растеж и нарастващото използване на ресурсите, което води до негативно влияние върху човека и природата, е основна цел в областта на политиката по околната среда. Този принцип за устойчиво развитие представлява не само ориентир за държавни действия, но е и мерило за решенията на икономиката и обществото. В областта на управление на отпадъците и разработената Национална програма за предотвратяване на отпадъците, тази цел намира изражение в прекъсване на връзката между икономическия растеж и свързаното с това вредно влияние върху човека и околната среда в резултат на образуването на отпадъците.

Целите на Програмата за предотвратяване на образуването на отпадъци на община Балчик могат да се обобщят в следните групи:

Стратегическа цел подпомагана от оперативни цели, чието изпълнение се постига чрез пакет от мерки. Тези цели кореспондират с националните цели за предотвратяване на отпадъците.

Стратегическата цел на Програмата за предотвратяване на образуването на отпадъците в община Балчик е:

„Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване на образуването им“.

Оперативни цели:

- ✓ *Намаляване на количеството на отпадъците;*
- ✓ *Намаляване на вредното въздействие на отпадъците;*
- ✓ *Намаляване на съдържанието на вредни вещества в материалите и продуктите.*

Постигането на посочените оперативни цели изисква целенасочена общинска политика, чрез прилагането на мерки, които да доведат до прекъсването на връзката между икономическото развитие и въздействието върху околната среда, свързано с образуването на отпадъци. Под мерки за предотвратяване на образуването на отпадъци трябва да се разбира всяка мярка, която се предприема преди едно вещество, материал или продукт да се превърне в отпадък и която допринася за това да се намали количеството отпадъци и тяхното вредно въздействие върху човека и природата или съдържанието на вредни вещества в отпадъците.

Анализ и описание на съществуващи мерки за предотвратяване образуването на отпадъци и оценка на възможностите за прилагане на подходящи мерки и предложение за индикатори за мерките

До този момент в община Балчик не са разработвани и прилагани конкретни целенасочени мерки за предотвратяване образуването на отпадъци и ако е имало такива те са били косвени. Това е така, поради факта, че досега националното законодателство не е вмениявало такива задължения на местните власти и не са разработвани национални програмни документи в тази насока и указания за прилагане на мерки.

По-долу са разгледани мерките за предотвратяване образуването на отпадъци, като за всяка мярка, включена в Подпрограмата за предотвратяване на образуването на отпадъци на община Балчик е посочена същността на мярката, възможностите за бъдещо прилагане и са представени възможните индикатори за проследяване изпълнението на мярката.

➤ Използване на мерки за планиране или други икономически инструменти за насърчаване на ефикасното използване на ресурсите

Същност на мярката

Съдържанието на тази мярка може да се раздели на две групи дейности:

- Разработване на планове и програми от общинските органи

Съгласно българското законодателство, кметът на общината разработва програма за управление на отпадъците, съдържаща подпрограма за предотвратяване на образуването на отпадъци, която следва да се разработва в съответствие със структурата, целите и предвижданията на Националния план за управление на отпадъците.

- Прилагане на икономически мерки

С използването на различни по вид икономически стимули се цели повишаване на екологосъобразното поведение на населението на общината и бизнеса.

Възможности за прилагане

В настоящата Програма се предвиждат конкретни мерки за предотвратяване на отпадъците в община Балчик.

Целта на програмата е да посочи конкретни действия, които община Балчик следва да изпълни при осъществяване на политиката си за предотвратяване образуването на отпадъци, като част от цялостната си политика в областта на управление на отпадъците.

По отношение на прилагането на икономически мерки се предвижда насърчаване на екологосъобразното поведение на населението на общината чрез

предоставяне на безплатни съдове за домашно компостиране. Съгласно Наредбата за разделно събиране на биоотпадъците (чл. 8, ал. 4), дейността по компостиране на място се счита за дейност по предотвратяване образуването на отпадъците. С оглед на това въвеждането и прилагането на домашно компостиране от домакинствата е една от мерките за предотвратяване на отпадъци, която ще се прилага в общината.

Индикатори за изпълнение на мерките

Индикатор за проследяване реализацията на общинската Програма за предотвратяване образуването на отпадъци е броят изпълнени мерки, предвидени в нея и мерки в процес на изпълнение. Броят на домакинствата, извършващи домашно компостиране е индикатор за изпълнение на мярката по прилагане на икономически стимули.

➤ **Използване на разяснителни кампании и оказване на финансова подкрепа на бизнеса за вземане на решения или друг вид подкрепа. Насърчаване на повторната употреба или поправка на подходящи продукти или на техни компоненти**

Същност на мярката

Не всички предприятия имат потенциал да идентифицират адекватни мерки за предотвратяването на отпадъци. Това важи особено за малките и средни предприятия. Именно поради това е полезно за тези предприятия да се предвидят разяснителни кампании относно ползите от прилагането на мерки за предотвратяването на отпадъци.

Повишаването на информираността и на съзнанието за екологосъобразно поведение и производство сред тези представители на бизнеса повишава възможността за прилагане на мерки за предотвратяване на отпадъци от по-широк кръг лица и следователно и ефективността на предотвратяване на отпадъци се повишава. Съществуват и възможности за икономическо стимулиране на дребния бизнес за по-активно включване в политиките за предотвратяване на отпадъци, като например различни данъчни ставки.

Възможности за прилагане

Досега в община Балчик са се провеждали определени разяснителни кампании в областта на управление на отпадъците, но целенасочени кампании за предотвратяване на отпадъци не са осъществявани. В настоящата Подпрограма се предвижда провеждането на кампании с конкретна насоченост към предотвратяването на отпадъци. Друга предвидена мярка е патентните данъци по ЗМДТ за тези представители на бизнеса, чиято дейност пряко води до повторна употреба на дадени продукти (например ремонт

на обувки, дрехи, домакински уреди, мебели и др.) и оттам до предотвратяването на отпадъци, да бъдат сведени до минималните допустими нива. Целта е да се стимулират собствениците на занаятчийски работилници и ателиета за поправка да разширят своята дейност и да предоставят по-качествени услуги на гражданите.

Индикатори за изпълнение на мерките

Брой проведени информационни кампании, насочени към предотвратяване на образуването на отпадъци.

Относно въвеждането на минимален размер на патентния данък на лица, чиято дейност пряко води до повторна употреба на дадени продукти, следва да се вземе предвид броя на лицата, които извършват такава дейност и гласуването на такава промяна от Общински съвет - Балчик.

➤ **Използване на разяснителни кампании и предоставяне на информация, насочена към широката общественост като цяло или към специфични групи от потребители**

Същност на мярката

Популяризирането на различни практически действия, водещи до предотвратяване на отпадъците, може да се извършва чрез съответни кампании в средствата за масова информация, информационни брошури, интернет сайтове и др. Целта на тези кампании е потребителят да е в състояние да взема информирано решение при пазаруване или при извършване на ежедневните дейности в домакинството с оглед предотвратяване на отпадъците и намаляване на тяхното количество. Голяма част от това количество представляват рекламни материали, разпространявани в пощенските кутии. За разлика от други хартиени отпадъци (като вестниците и списанията например) към този отпадъчен поток могат да се предприемат мерки за предотвратяване на образуването. Отпадъците от опаковки са разгледани в отделни раздели на Програмата.

За намаляване на количеството отпадъчна хартия, образувано от разпространението на рекламни материали (в т.ч. и безплатните вестници) в редица европейски държави съществува практика за поставяне на стикери "против нежелана поща" на разположение на всеки, който желае да участва. Съществуват и споразумения между пощенските служби и местните власти за зачитане отказа на домакинствата, поставили стикер на пощенските кутии, от получаване на рекламни материали. Проучванията на общественото мнение например в Брюксел, където се прилага тази схема, показват, че около 27% от жителите са заинтересовани от използване на стикера. Тези мерки са свързани и с по-малко разходи за самите разпространители и

рекламодатели, тъй като се избягва отпечатването и разпространението на материали до лица, които не желаят да ги получават и четат.

От друга страна, растящото място на информационните и комуникационните технологии в дома отваря пътя за нови подходи, позволяващи "всички хартии" да бъдат избегнати, като се даде приоритет на електронните носители, независимо дали става дума за битови сметки или за друга информация, предоставена на хартиен носител.

Община Балчик ще предприеме действия за проучване и избор на подходяща инициатива, съобразно местните условия, за предотвратяване получаването на нежелани рекламни материали.

Възможности за прилагане

В настоящата Подпрограма се предвижда провеждането на целенасочени кампании за разясняване и предоставяне на информация за политиките по предотвратяване на отпадъци. Основният резултат на тази мярка е повишаване на съзнанието на широк кръг от населението за важността от опазване ресурсите и за възможни мерки за предотвратяване на отпадъци, като в частност специални целеви групи ще са децата и учениците, които най-бързо се приобщават към „зелените“ идеи. Кампаниите, насочени към обществеността, ще се съчетават с кампаниите, насочени към бизнеса. Също така, при провеждането на съвместни информационни кампании с Организациите по оползотворяване на масово разпространени отпадъци ще се включи и тематиката за предотвратяване образуването на отпадъци. Въпреки че непосредствените резултати от тази мярка не могат да се измерят количествено, тя има много голямо значение за формиране на съзнание в потребителското общество, което да се стреми да избягва образуването на отпадъци. Информация относно предотвратяването на отпадъци ще се публикува и в раздела за управление на отпадъци на интернет страницата на общината, чието обособяване е предвидено със следващите подпрограми.

Индикатори за изпълнение на мерките

Брой проведени информационни кампании за гражданите, насочени към; включена информация за предотвратяване на образуването на отпадъци в раздела за управление на отпадъците на интернет страницата на общината.

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ
към Подпрограмата за предотвратяване образуването на отпадъци

Стратегическа цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване на образуването им

Стратегическа цел	Оперативна цел	Мерки по Приложение № 4 на ЗУО	Дейности (мерки)	Източници на финансиране	Срок за реализация (година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
							Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване на образуването им	Намаляване на количеството на отпадъците	Използване на мерки за планиране и други икономически мерки за насърчаване на ефикасното използване на ресурсите чрез предотвратяването на отпадъци	Изпълнение на мерките за предотвратяване образуването на отпадъци, заложи в програмата	Общински бюджет	2021-2028	Одобрена от общински съвет подпрограма за предотвратяване образуването на отпадъци и изпълнение на мерките, заложи в нея	Ежегодно -брой изпълнени и в процес на изпълнение мерки за предотвратяване образуването на отпадъци	Всички мерки, включени в подпрограмата за предотвратяване образуването на отпадъци са изпълнени до 2027г.	Община Балчик	Общественост и други заинтересовани страни
			Предоставяне на съдове за домашно компостиране на домакинствата	ОПОС 2021-2027; Общински бюджет	2022-2028	Предотвратени биоотпадъци чрез компостиране на място	Ежегодно - брой домакинства, прилагащи домашно компостиране	Брой домакинства прилагащи домашно компостиране в края на 2027г.	Община Балчик	Домакинства, прилагащи домашно компостиране
		Използване на разяснителни кампании и оказване на финансова подкрепа на бизнеса за вземане на решения или друг вид подкрепа; Насърчаване на повторната употреба или поправка на подходящи продукти или на техни компоненти	Определяне на патентния данък по ЗМДТ до допустимия минимум за тези данъчно задължени лица, чиято дейност пряко води до повторна употреба на дадени продукти (напр. ремонт на обувки , дрехи, домакински уреди, мебели и др.) и оттам до предотвратяване на отпадъци	Общински бюджет	2022-2028	Осигурени стимули за лицата, предоставящи услуги, водещи до предотвратяване на отпадъци	Етапи на подготовка и приемане на промени в наредбата за определяне на размера на местните данъци	Приети промени в наредбата	Общински съвет - Балчик	Община Балчик

Стратегическа цел	Оперативна цел	Мерки по Приложение № 4 на ЗУО	Дейности (мерки)	Източници на финансиране	Срок за реализация (година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
							Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване на образуването им	Намаляване на количеството на отпадъците	Използване на разяснителни кампании и предоставяне на информация, насочена към широката общественост като цяло или към специфични групи от потребители	Провеждане на целенасочени кампании за разясняване и предоставяне на информация за политиките по предотвратяване на отпадъци	Общински бюджет	2022-2027	Гражданите и фирмите са запознати с ползите от предотвратяване на отпадъците	Брой реализирани кампании	До 2027 г. са проведени поне три кампании	Община Балчик	
			Включване в информационните кампании на Организацията по оползотворяване на отпадъци от опаковки, ИУЕЕО, НУБА на тематиката по предотвратяване на отпадъците	Организации по оползотворяване на МРО, в рамките на ежегодните им бюджети за информационни кампании	2022-2027	Проведени информационни кампании от ООП с включена тематика по предотвратяване на отпадъци	Брой реализирани информационни кампании		Организации по оползотворяване на МРО	Община Балчик

5.2. Подпрограма за разделно събиране и достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци от хартия, метали, пластмаса и стъкло

Увеличаването на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци води до минимизиране на количествата на рециклируемите отпадъци в общия поток на отпадъците, постъпващи на депо.

Формулирането на количествени цели за рециклиране и оползотворяване, засягащи определени приоритетни потоци отпадъци е практическа мярка за налагане на рециклирането/оползотворяването.

Въвеждането на разделно събиране, при източника на генериране на отпадъци, ще доведе до увеличаване количествата на събираните фракции. Прилагането на схеми за разделно събиране от една страна ще бъде организирано на база на принципа „отговорност на производителите”, като задължение на производителите и вносителите на стоки, след крайната употреба, на които се образуват масово разпространени отпадъци, и плащащи продуктови такси на фирми по оползотворяване. От друга страна стои като задължение на общините да организират системи за разделно събиране на отпадъците.

Целите по чл. 31, ал. 1, т. 1 от ЗУО, определени в НПУО 2014-2020 г. предвиждаха до 1 януари 2020 г. най-малко 50 на сто от общото тегло на отпадъците от хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло да бъде включено в подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали. Целта се оказа амбициозна и малко общини успяха да я достигнат в рамките на програмния период. Новата европейска цел за пластмасовите отпадъци е минимум 50% от количеството на отпадъчните пластмасови опаковки да се рециклира до 2025 г.

Общите количества на отпадъците от хартия, картон, метал, пластмаса и стъкло и съответните цели за рециклиране са изчислени поотделно за всеки регион за управление на отпадъците и общо за страната.

Отпадъците от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло следва да се разглеждат като ресурс, от който могат да се извлекат както екологични, така и финансови ползи.

Следва да се отбележи, че количествата на събраните и оползотворени отпадъци от прилагането на системите за разделно събиране и рециклиране на отпадъците от опаковки от хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло, НУБА и ИУЕЕО, които се осъществяват и финансират от Организацията по оползотворяване на

съответните масово разпространени отпадъци чрез схемите за „Разширена отговорност на производителя”, се отчитат и допринасят за постигане от общината на целите за рециклиране на битовите отпадъци.

Съгласно Допълнителните разпоредби на ЗУО „битови отпадъци“ са „отпадъците от домакинствата“ и „подобни на отпадъците от домакинствата“ – т.е. това са отпадъците, образувани от домакинствата и отпадъците, образувани от фирми и други организации, които по своя характер и състав са сравними с отпадъците от домакинствата, с изключение на производствените отпадъци и отпадъците от селското и горското стопанство.

За да изпълни посочените изисквания на националното законодателство, Община Балчик разработи настоящата подпрограма, чиято оперативна цел е: *достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло до 2027 г.*

До момента Община Балчик е предприела редица мерки за разделно събиране и увеличаване на количествата на рециклируемите отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло:

- На територията на общината функционират системи за разделно събиране на тези потоци отпадъци чрез поставяне на контейнери за разделното им събиране посредством сключени договори за сътрудничество с Организации по оползотворяване. Със заповеди на кмета на община Балчик са определени местата за разполагане на контейнерите. Подробна информация за наличните системи за разделно събиране на битови отпадъци е представена в анализите на съществуващото състояние - приложения към Програмата;
- Със сключения договор за сътрудничество с Организация по оползотворяване на отпадъци от опаковки са съвместени двете системи – за разделно събиране, сортиране и предаване за рециклиране както на отпадъци от опаковки от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло, така и на другите битови отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло;
- Осъществяват се информационни кампании в сътрудничество с Организациите по оползотворяване, за да се мотивира населението за по-активно включване в системите за разделно събиране на отпадъците;

- На територията на община Балчик функционират площадки за приемане на тези отпадъчни потоци, експлоатирани от частни фирми на пазарен принцип, чрез които също се събират разделно тези отпадъци;

В настоящата подпрограма не са включени част от мерките, които имат пряка връзка с постигане на оперативната цел на подпрограмата, но са тематично отнесени в други подпрограми в рамките на Програмата за управление на отпадъците, тъй като имат хоризонтален характер и допринасят за постигането на няколко стратегически и оперативни цели. Пряко отношение към постигане на набелязаните цели на настоящата подпрограма са мерките от другите подпрограми, свързани с:

- осъществяване на постоянни информационни кампании за ползите от разделното събиране на отпадъците и за насърчаване на населението и юридическите лица да събират разделно отпадъците;
- внедряване в общината на електронна информационна система за отпадъците, чрез която ще се събират данни за отпадъците, вкл. за разделно събираните и за предадените за рециклиране отпадъци от хартия и картон, стъкло, пластмаса и метал, в т.ч. за проследяване на степента на постигане на целите;
- съставяне на отчети за изпълнение на целите за битовите отпадъци и представянето им пред компетентните органи;
- подобряване на контрола от страна на общината за спазване на изискванията от задължените лица относно разделното събиране на битови отпадъци;
 - обучителни мерки за поддържане и подобряване на капацитета на общинската администрация.

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ
към Подпрограмата за разделно събиране и достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло

Стратегическа цел 2: Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване и предотвратяване на риска от депонираните отпадъци

Стратегическа цел	Оперативна цел	Дейности (мерки)	Източници на финансиране	Срок за реализация (година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване и предотвратяване на риска от депонираните отпадъци	Достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло	Участие в изготвянето на проектно предложение за кандидатстване за финансиране по ОПОС 2021-2027 г.	Общински бюджети на общините от РЦУО	Съгласно срока, посочен в обявата на УО на ОПОС 2021-2027 за представяне на проектни предложения	Изготвено и подадено проектно предложение	Подадено проектно предложение	Одобрено проектно предложение от УО на ОПОС 2021-2027	Община Балчик	Община Балчик и останалите общини от РЦУО
		Участие в реализацията на проект за изграждане на инсталация за предварително третиране /сепариране/ на битови отпадъци	ОПОС 2014-2020; Общински бюджети на общините от РЦУО	2022 - 2023	Изградена инсталация за предварително третиране /сепариране/ на битови отпадъци	Етапи на реализация в съответствие с одобрения за финансиране проект	Инсталацията е въведена в експлоатация	Община Балчик	Община Балчик и останалите общини от РЦУО
		Прилагане на системи за разделно събиране на масово разпространени отпадъци съгласно сключените договори за сътрудничество с Организации по оползотворяване, в т.ч.: - система за разделно събиране на отпадъци от опаковки и битови отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло; - система за разделно събиране на негодни за употреба батерии и акумулатори;	Организации по оползотворяване на МРО, с които са сключени договори, чрез прилагане на принципа „разширена отговорност на производителя“	2021-2028	Повишаване на количествата рециклирани и оползотворени битови отпадъци; Изпълнение на целите за рециклиране и оползотворяване, заложи в националното законодателство по управление на отпадъците;	Функциониращи системи за разделно събиране на масово разпространени отпадъци, за които е въведена отговорност на производителя	Количество разделно събрани битови отпадъци	Община Балчик	Организации по оползотворяване на МРО

Стратегическа цел	Оперативна цел	Дейности (мерки)	Източници на финансиране	Срок за реализация (година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
		- система за разделно събиране на излязло от употреба електрическо и електронно оборудване; - система за разделно събиране на излезли от употреба гуми; - събиране и разкомплектоване на излезли от употреба моторни превозни средства			Намаляване количеството на битовите отпадъци, които ще се извозват до Регионално депо Балчик				
		Удължаване на срока на договорите/ сключване на нови договори за сътрудничество с Организации по оползотворяване на масово разпространени отпадъци – отпадъци от опаковки, НУБА, ИУЕЕО	Организации по оползотворяване на МРО, чрез прилагане на принципа „разширена отговорност на производителя“	2022 2023	Продължаване функционирането на въведените в общината системи за разделно събиране и оползотворяване на МРО	Предприети действия за удължаване срока на договорите/ сключване на нови договори	Удължен срок на договорите с ООП/ сключени нови договори с ООП	Община Балчик	Организации по оползотворяване на МРО
		Въвеждане на задължения към операторите на площадки за събиране на отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло, които извършват дейностите на търговски принцип, за регистрация в общината и за предоставяне на информация за събраните количества отпадъци	Общински бюджет	2021-2022	Увеличаване на местата за предаване на отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло	Брой площадки, регистрирани в общината и предоставящи информация за събраните количества отпадъци	Всички площадки, притежаващи разрешения за събиране на отпадъци по ЗУО са регистрирани в общината и предоставят информация за количествата разделно събрани отпадъци	Община Балчик	Оператори на площадки за събиране на отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло

Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване на предотвратяване на риска от депонираните отпадъци	Достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло	Публикуване на информация на сайта на общината на местонахождението на площадките за предаване на разделно събрани отпадъци, какви отпадъци и при какви условия могат да се предават	Общински бюджет	2021-2028	Обществеността е информирана за местонахождението на площадките за предаване на разделно събрани отпадъци, вида на отпадъците и условията за предаване	Брой площадки, за които общината е предоставила информация на сайта	За всички регистрирани площадки е предоставена информация на сайта на общината	Община Балчик	Оператори на площадки за събиране на отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло
---	--	--	-----------------	-----------	--	---	--	---------------	--

5.3.Подпрограма за разделно събиране и постигане на целите и изискванията за битовите биоразградими отпадъци и за биоотпадъците

„Биоразградими“ са всички битови отпадъци, които имат способността да се разграждат анаеробно или аеробно, като хранителни и растителни отпадъци, хартия, картон и други.

„Биоотпадъците“ са част от биоразградимите битови отпадъци, и по-конкретно отпадъците от парковете и градините, хранителни и кухненски отпадъци от домакинствата, ресторантите, заведенията за обществено хранене и търговските обекти, както и подобни отпадъци от предприятията на хранително-вкусовата промишленост. Член 8, ал. 1 от Наредба за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградимите отпадъци, Приета с ПМС № 20 от 25.01.2017 г., Обн. ДВ. бр.11 от 31 Януари 2017 г. задължава кметовете на общини във всеки от регионите за управление на отпадъци по чл. 49, ал.9 от ЗУО да постигат следните регионални цели за разделно събиране и оползотворяване на битови биоотпадъци:

1. до 31 декември 2016 г. - не по-малко от 25 на сто от количеството на битовите биоотпадъци, образувани в региона през 2014 г.;
2. до 31 декември 2020 г. - не по-малко от 50 на сто от количеството на битовите биоотпадъци, образувани в региона през 2014 г.;
3. до 31 декември 2025 г. - не по-малко от 70 на сто от количеството на битовите биоотпадъци, образувани в региона през 2014 г.

Изпълнението на целите за разделно събиране и оползотворяване на битови биоотпадъци се осигурява чрез прилагане на домашно компостиране и разделно събиране.

Целите се изпълняват съвместно от всички общини в региона в съответствие с решение, взето от Общото събрание на РЦУО.

Наредбата изисква разделно събраните биоотпадъци да се оползотворяват чрез дейностите, обозначени със следните кодове по Приложение № 2 към § 1, т. 13 от допълнителните разпоредби на ЗУО:

- R 3 – рециклиране/възстановяване на органични вещества, които не са използвани като разтворители (включително чрез компостиране и други процеси на биологична трансформация), и/или

- R 10 – обработване на земната повърхност, водещо до подобрения за земеделието и околната среда;

- R 1 - използване на отпадъците предимно като гориво или друг начин за получаване на енергия (в случаите на анаеробно разграждане на биоотпадъци). Целите се считат за изпълнени при условие, че биоотпадъците са събрани разделно при източника на образуване, транспортирани и предадени за оползотворяване. В допълнение Наредбата изисква кметовете на общини да осигурят *цялото количество* образувани биоотпадъци от поддържането на обществени площи, паркове и градини на територията на съответната община да се събират разделно и оползотворяват.

Биоотпадъците, преработени чрез домашно компостиране, се считат от законодателството за предотвратени, а не за оползотворени отпадъци.

В Наредбата са поставени и срокове за ежегодно представяне на информация и отчет пред МОСВ относно изпълнението на целите, както за общината, така и за конкретния регион, разпределението на задълженията между общините в региона, предприети мерки и дейности за достигане на целите, представяне на доказателства и др.

На този етап в община Балчик, както и в останалите общини в Регион за управление на отпадъците Балчик не функционират системи за разделно събиране на биоотпадъци.

За да изпълни посочените изисквания на националното законодателство, Община Балчик разработи настоящата подпрограма.

Съществена предпоставка за постигане на целите са осъществените до момента мерки на регионално и общинско ниво:

✓ Изградена „Интегрирана система от съоръжения за третиране на неопасни отпадъци от регион Балчик. В рамките на интегрираната система е изградена инсталация за компостиране на разделно събрани зелени отпадъци и биоотпадъци);

✓ Морфологичен анализ на битовите отпадъци, които съдържа информация за генерираните биоразградими и биоотпадъци в общината.

✓ В действащата Наредбата за управление на отпадъците на територията на Община Балчик е включена самостоятелна глава, в която са регламентирани задълженията на общината за управлението на биоразградимите отпадъци, в т.ч. битовите биоотпадъци.

Основна инвестиционна мярка, включена в подпрограмата за разделно събиране и постигане на целите и изискванията за битовите биоразградими отпадъци и за биоотпадъците е:

- Реализиране (съвместно с другите общини от РЦУО-Балчик) на проект за доставка на съдове и техника за разделно събиране на зелени и биоразградими битови отпадъци;

В настоящата подпрограма не са отразени част от мерките, които имат пряка връзка с постигане на оперативната цел на подпрограмата, но са включени в други подпрограми към Програмата за управление на отпадъците, тъй като имат хоризонтален характер и допринасят за постигането на повече от една стратегическа цел. Пряко отношение към постигане на набелязаните цели на настоящата подпрограма са мерките от други подпрограми, свързани с:

- осъществяване на периодични информационни кампании за предотвратяване на отпадъците и за насърчаване на населението и бизнеса да събира разделно отпадъците;
- внедряване в общината на електронна информационна система за отпадъците, в т.ч. и модул за биоразградимите и отделно за биоотпадъците;
- събиране на информация и съставяне на отчети за изпълнение на целите за битовите отпадъци и представянето им пред компетентните органи;
- обучителни програми за поддържане и подобряване на капацитета на общинската администрация;
- мерките, свързани с подобряване на оползотворяването и на рециклирането на битовите отпадъци от хартия и картон, включително и отпадъци от опаковки от същия материал, тъй като те са едновременно и биоразградими отпадъци и спомагат за изпълнението на целите за намаляване на количествата депонирани отпадъци.

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

към Подпрограмата за разделно събиране и постигане на целите и изискванията за битовите биоразградими отпадъци и за биоотпадъците

Стратегическа цел 2: Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване и предотвратяване на риска от депонираните отпадъци

Стратегическа цел	Оперативна цел	Дейности (мерки)	Източници на финансиране	Срок за реализация (година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване и предотвратяване на риска от депонираните отпадъци	Достигане на количествените цели и изискванията за биоотпадъците т.ч. за биоотпадъците	Участие в изготвянето на проектно предложение за кандидатстване за финансиране по ОПОС 2021-2027 г.	Общински бюджети на общините от РЦУО	Съгласно срока, посочен в обявата на УО на ОПОС 2021-2027 г. за представяне на проектни предложения	Изготвено и подадено проектно предложение	Подадено проектно предложение	Одобрено проектно предложение от УО на ОПОС 2021-2027 г.	Община Балчик	Община Балчик и останалите общини от РЦУО
		Участие в реализацията на проект за доставка на съдове и техника за разделно събиране на зелени и биоразградими битови отпадъци	ОПОС 2021-2027 г.; Общински бюджети на общините от РЦУО	2023 - 2024	Изградена инсталация за компостиране на зелени и биоразградими отпадъци и доставени съдове и техника за разделно им събиране	Етапи на реализация в съответствие с одобрения за финансиране проект	Инсталацията е въведена в експлоатация и съдовете и необходимата техника са доставени	Община Балчик	Община Балчик и останалите общини от РЦУО
		Възлагане на събирането на зелените и др. битови биоотпадъци на територията на общината и транспортирането им до регионалната инсталация	Общински бюджет	2024	Въведена система за разделно събиране на биоотпадъци	Подготовка и провеждане на процедура по ЗОП за избор на изпълнител	Проведена процедура по ЗОП и възложени дейности	Община Балчик	
		Изготвяне и издаване на заповед на кмета на общината за условията, реда и графика за разделно събиране на зелени и др. биоотпадъци		2024	Определени са изисквания към задължените лица за разделно събиране на биоотпадъци	Подготовка на заповедта	Издадена и публикувана заповед на кмета на общината	Община Балчик	

Стратегическа цел	Оперативна цел	Дейности (мерки)	Източници на финансиране	Срок за реализация (година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване и предотвратяване на риска от депонираните отпадъци	Достигане на количествените цели и изискванията за биобалчикимите, в т.ч. за биоотпадъците	Провеждане на първоначална разяснителна информационна кампания сред населението и юридическите лица относно системата за разделно събиране на биоотпадъците	ОПОС 2021-2027 г.; Общински бюджет	2025	Населението и юридическите лица са запознати със схемата за разделно събиране на биоотпадъците	Етапи на подготовка на информационната кампания	Дейностите по информационната кампания са приключили	Община Балчик	Обекти, включени в системата за разделно събиране на биоотпадъците

5.4. Подпрограма за изпълнение на изискванията за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради

„Отпадъци от строителство и разрушаване“ са отпадъци, получени вследствие на строително-монтажни работи и премахване, включващи минерални отпадъци, пластмаси, метал, хартия, изолационни материали, дърво, азбест, други опасни отпадъци и др., съответстващи на кодовете на отпадъци от група 17 от Приложение № 1 на Наредбата за класификация на отпадъците.

Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали, Обн. ДВ.. бр.98 от 8 Декември 2017 г., определя някои допълнителни изисквания за управлението на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали в строителството. Съгласно сроковете, определени в ЗУО в тази наредба се регламентират конкретни цели за оползотворяване на определени видове строителни отпадъци и етапите за тяхното изпълнение.

С наредбата се регламентират:

1. създаването на система за управление и контрол на дейностите по събиране, транспортиране и третиране на строителните отпадъци (СО);
2. изискванията за влагане на рециклирани строителни материали в строителството;
3. изискванията за управление на СО в процеса на строителство и премахване на строежи.

Целта на наредбата е:

1. да се предотврати и ограничи замърсяването на въздуха, водите и почвите, както и да се ограничи рискът за човешкото здраве и околната среда в резултат на събирането, третирането и транспортирането на СО;
2. да се насърчи рециклирането и оползотворяването на СО за постигане на целите по чл. 32 от Закона за управление на отпадъците (ЗУО).

Важна предпоставка за постигане на целите са част от действията, предприети на национално ниво до момента, а именно:

- за първи път е разработен и одобрен Национален стратегически план за управление на отпадъците от строителство и разрушаване на територията на Република България за периода 2011-2020 г.;

- одобрени са нормативни разпоредби в ЗУО и в Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали. В тях са разграничени ясно отговорностите на общинските, регионалните и централните институции.

Условията и редът за събиране, транспортиране, оползотворяване и обезвреждане на СО на територията на съответната община се определят с наредбата по чл. 22 ЗУО.

Анализът на нормативната уредба показва, че община Балчик, както и другите общини в страната, имат следните отговорности, произтичащи от националното законодателство:

- организиране на събирането, включително разделното, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата;
- когато общината е възложител на строителни дейности или на дейности по разрушаване на сгради, включително принудително премахване на строежи: - да разработва План за управление на строителните отпадъци като част от строителната документация за инвестиционния проект за издаване на разрешение за строеж;
 - да изпълни реално Плана за управление на отпадъците;
 - да влага в строежите определен процент материали от рециклирани строителни отпадъци или материално оползотворяване в обратни насипи;
 - да осигури селективното разделяне и материално оползотворяване на определени видове строителни отпадъци в минимални количества;
- да одобрява плана за управление на строителните отпадъци на инвестиционни проекти на територията на общината, като част от документацията за разрешение за строеж - когато общината е компетентен орган по ЗУТ, както и да одобрява отчетите за изпълнение на плана за управление на отпадъците, в предвидените случаи от *Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали*.

В община Балчик при образуване на строителни отпадъци от ремонтна дейност, извършвана от домакинствата, те се насочват за депониране на отпадъците на Регионалното депо за неопасни отпадъци в гр. Балчик и площадка за рециклиране до ПС - Балчик. На територията на гр. Балчик има поставени съдове за строителни отпадъци. При необходимост съдовете се транспортират до съответното населено място.

За да изпълни посочените изисквания на националното законодателство, Община Балчик разработи настоящата подпрограма, чиято оперативна цел е: *достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради.*

Действащата *Наредбата за управление на отпадъците, поддържане и опазване чистотата на територията на Община Балчик* съдържа необходимите разпоредби, които уреждат условията и реда за събирането, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради – регламентирано е задължението на кмета на общината за организиране на тези дейности със строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата на територията на общината, както и отговорността за предаването на отделените строителни отпадъци по време на принудителното премахване на строежи за оползотворяване на материалите и за влягане на рециклирани строителни материали, включително за покриването на разходите за извършване на дейностите по транспортиране и третиране; Третирането и транспортирането на отпадъците от строителни площадки и от премахването на строежите се извършват от възложителя или изпълнителя на строежа, или от собственика на строителните отпадъци или от друго лице, отговарящо на изискванията по чл. 35 от ЗУО, въз основа на писмен договор; регламентирани са задълженията към възложителите на строежи на територията на общината и изисквания за разработване, представяне и изпълнение на план за управление на строителните отпадъци.

Мерките, включени в подпрограмата за изпълнение на изискванията за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради са:

- Прилагане на контрол за спазване на общинската Наредбата за управление на отпадъците, поддържане и опазване чистотата на територията на Община Балчик;
- Въвеждане на система за събиране на строителни отпадъци от домакинствата;
- Разработване/ одобряване на планове за управление на строителни отпадъци и последващ контрол по изпълнението им и одобряване на отчетите за изпълнение на плановете;

В настоящата подпрограма не са включени част от мерките, които имат пряка връзка с постигане на оперативната цел на подпрограмата, но са тематично отнесени в други подпрограми в рамките на Програмата за управление на отпадъците, тъй като

имат хоризонтален характер и допринасят за постигането на няколко стратегически и оперативни цели. Пряко отношение към постигане на набелязаните цели на настоящата подпрограма са мерките от други подпрограми, свързани с:

- осъществяване на информационни кампании и предоставяне на информация за отпадъците, в т.ч. за изискванията и възможностите за предаване на строителни отпадъци;
 - внедряване в общината на електронна информационна система за отпадъците, в т.ч. и модул за строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради;
 - събиране на информация и съставяне на отчети за изпълнение на целите за строителни отпадъци и представянето им пред компетентните органи;
- обучение за подобряване на капацитета на общинската администрация за целите на изпълнение на изискванията за строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради.

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

към Подпрограмата за изпълнение на изискванията за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради

Стратегическа цел 2: Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване и предотвратяване на риска от депонираните отпадъци

Стратегическа цел	Оперативна цел	Дейности (мерки)	Източници на финансиране	Срок за реализация (година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване и предотвратяване на риска от депонираните отпадъци	Достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради	Изготвяне и издаване на заповед на кмета на общината за условията и реда за събиране и извозване строителни отпадъци от ремонтни дейности на домакинствата	Общински бюджет	2021	Определен е реда за събиране и извозване на строителни отпадъци от ремонтни дейности, образувани от домакинствата	Подготовка на заповедта	Издадена и публикувана заповед на кмета на общината	Община Балчик	
		Прилагане на заповедта за условията и реда за събиране и извозване строителни отпадъци от ремонтни дейности на домакинствата и осъществяване на контрол за спазване на общинската Наредбата за управление на отпадъците, поддържане и опазване чистотата на територията на Община Балчик по отношение на строителните отпадъци	Общински бюджет	2022 - 2028	Строителните отпадъци от ремонтни дейности на домакинствата се събират и извозват регламентирано; предотвратено изхвърляне на строителни отпадъци в контейнерите за битови отпадъци или около тях и на други места	Осигурена възможност на домакинствата за регламентирано освобождаване от строителни отпадъци от ремонтни дейности	Домакинствата от всички населени места в общината изхвърлят регламентирано строителни отпадъци от ремонтни дейности	Община Балчик	
		Определяне на длъжностни лица от общинската администрация за изпълнение на изискванията относно строителните отпадъци, в случаите когато общината е възложител на строителни дейности или на дейности по разрушаване на сгради, в т.ч. разработване/ одобряване на планове за управление на строителни отпадъци и последващ контрол по изпълнението им и одобряване на отчетите за изпълнение на планове	Общински бюджет	2021	Отговорностите за изпълнение на разпоредбите на ЗУО и Наредбата за строителните отпадъци са ясно разпределени между структурните звена на общинската администрация	Определени длъжностни лица	Актуализирани длъжностни характеристики на служителите от общинската администрация, отговорни за изпълнението на изискванията относно управлението на строителните отпадъци	Община Балчик	

5.5.Подпрограма за предотвратяване и намаляване на риска от депонирани отпадъци

Предотвратяването и намаляването на риска от депонираните отпадъци може да се постигне чрез мерки, целящи ползване на депа, отговарящи на нормативните изисквания, чрез предотвратяване на отпадъците, чрез увеличаване на количествата, рециклирани и оползотворени отпадъци, както и чрез закриване на старите депа за отпадъци и депониране на остатъчни отпадъци (във възможно най-малки количества), на депа, които отговарят на всички екологични изисквания, както и рекултивация и последващи грижи и мониторинг на закритите депа и оползотворяване на сметищния газ от тях.

До момента Община Балчик е предприела следните мерки за предотвратяване и намаляване на риска от депонирани отпадъци:

- През периода 2013 – 2017 г. са предприети мерки за осигурено финансиране на проект за „Рекултивация на съществуващо общинско депо в Община Балчик“, включващ техническа и биологична рекултивация на депото;
- Понастоящем депонирането на отпадъците, генерирани на територията на община Балчик се извършва на Регионалното депо за неопасни отпадъци в общ. Добричка, с. Стожер, което отговаря на нормативните изисквания.

В настоящата подпрограма са включени следните мерки от компетенциите на община Балчик, обособени условно в две групи.

Първата група мерки са свързани с подобряване управлението на други потоци битови отпадъци извън обхванатите битови отпадъци от предходните подпрограми, целящи подобряване на тяхното разделно събиране и отклоняването им от депониране, най-вече опасните отпадъци от бита.

Втората група мерки са свързани с намаляване на риска за околната среда от депата за битови отпадъци и нерегламентираните сметища и включват осигуряване на мониторинг и следексплоатационни грижи за закритото общинско депо за неопасни отпадъци и изготвяне на регистър на всички закрити депа за отпадъци. Източник на финансиране на дейностите по следексплоатационни грижи и мониторинг на закритото общинското депо за неопасни отпадъци са приходите от такса битови отпадъци, както е регламентирано в Закона за местните данъци и такси. Средствата за дейностите следва да се включват в ежегодните план-сметки за необходимите разходи по ЗМДТ за битови отпадъци.

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ
към Подпрограмата за предотвратяване и намаляване на риска от депонирани отпадъци

Стратегическа цел 2: Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване и предотвратяване на риска от депонираните отпадъци

Стратегическа цел	Оперативна цел	Дейности (мерки)	Източници на финансиране	Срок за реализация (година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване и предотвратяване на риска от депонираните отпадъци	Предотвратяване и намаляване на риска от депонирани отпадъци	Проучване на прилаганите системи от други общини в страната за разделно събиране на опасни битови отпадъци, които не попадат в обхвата на разширената отговорност на производителя и за които са отговорни местните власти, съгласно изискванията на чл. 19, ал. 3, т. 9 от ЗУО и вземане на решение относно вида на системата, която ще се прилага в община Балчик	Общински бюджет	2021	Избор на подходяща система за разделно събиране на опасни битови отпадъци	Проучени са прилаганите практики от други общини в страната	Взето решение за вида на системата за разделно събиране на опасни битови отпадъци, която ще се прилага в община Балчик	Община Балчик	
		Въвеждане на система за разделно събиране на опасни битови отпадъци	Общински бюджет	2021- 2022	Отклоняване на опасните битови отпадъци от депата; Изпълнение на задълженията, регламентирани в националното законодателство по управление на отпадъците	Възлагане на разделното събиране на опасни битови отпадъци	Функционираща система за разделно събиране на опасни битови отпадъци	Община Балчик	Дружество, на което е възложено разделното събиране на опасни битови отпадъци
		Извършване на мониторинг и следексплоатационни грижи за закритото общинско депо за неопасни отпадъци в землището на гр. Балчик и нерегламентираните сметища.	Отчисления по чл. 64 от ЗУО	постоянен	Намаляване на риска за околната среда	Извършване на мониторинг и следексплоатационни грижи	Изпълнение на плана за мониторинг	Община Балчик	

5.6. Подпрограма за информационно осигуряване на общинската администрация и подобряване на административния капацитет

Информационното осигуряване на дейностите по управлението на отпадъците е с важно значение при процесите на техния контрол. Необходимо е общинската администрация да разполага с достатъчни и надеждни данни за различните потоци и видове отпадъци, които се образуват на територията ѝ.

Също така, за ефективното управление на отпадъците от ключово значение е наличието на институционален капацитет в общината във връзка с изпълнение на функциите, възложени ѝ съобразно нормативната уредба и поставените общински цели по отношение на политиката за отпадъците.

Предложените мерки в настоящата подпрограма са насочени към усъвършенстване на административната и информационната система, необходимостта от които произтича най-вече от развиващото се национално законодателство в сектора на управление на отпадъците, националните политики за непрекъснато повишаване на квалификацията и учене през целия живот, както и от някои пропуски, идентифицирани в резултат на изготвяне на анализите на съществуващото състояние. Включените мерки са обединени около следните ключови компоненти на институционалния капацитет:

- Информационно осигуряване на системата за управление на отпадъците в община Балчик.

Необходимо е всички дейности и процеси в областта на отпадъците да бъдат информационно обезпечени чрез изграждане на съвременна информационна система, която интегрира информацията от всички общински структури, които поддържат данни за управлението на отпадъците, включва пълен набор от информация и осигурява възможности за събиране, съхранение, обработка на данните, за изготвяне на анализи и прогнози и за проследяване на напредъка по изпълнението на настоящата Програма за управление на отпадъците и на заложените в националното законодателство цели за отпадъците.

- Осигуряване на общински нормативни и вътрешно-ведомствени документи и процедури, които да гарантират законосъобразно и ефикасно изпълнение на дейностите с отпадъци.

Общината ще продължи да прилага мерки, които да гарантират, че изпълнението на Програмата се наблюдава и оценява и че общинската нормативна уредба е съобразена с развитието и промените в националното законодателство в сектор Отпадъци и с потребностите, идентифицирани в общината.

- Обезпечаване на системите за управление на отпадъците в общината с достатъчно на брой квалифицирани служители и непрекъснатото развитие на квалификацията и уменията на служителите с функции в областта на отпадъците.

Планирани са мерки за организационно и кадрово обезпечаване на информационната система за управление на отпадъците след нейното въвеждане в експлоатация, за непрекъснато повишаване на квалификацията и уменията на служителите с функции за отпадъците в общинската администрация и на тяхното ресурсно обезпечаване.

Мерките имат хоризонтален характер и тяхното изпълнение ще допринесе за постигане на всички стратегически цели на Програмата за управление на отпадъците на община Балчик 2021-2028 г.

Изпълнението на включените в подпрограмата мерки ще допринесе и за постигане на такова управление на отпадъците, което ще гарантира чиста и безопасна околна среда за жителите на община Балчик.

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

към Подпрограмата за информационно осигуряване на общинската администрация и подобряване на административния капацитет

Стратегическа цел 3: Управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда

Стратегическа цел	Оперативна цел	Дейности (мерки)	Източници на финансиране	Срок за реализация (година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
Управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда	Подобряване на информационното осигуряване на дейностите по управление на отпадъците	Въвеждане на информационна система за управление на отпадъците	Общински бюджет	2022-2027	Изградена информационна система за управление на отпадъците	Етапи разработване и въвеждане в действие на информационната система	Функционираща информационна система	Община Балчик	
		Провеждане на обучение за работа с информационната система	Общински бюджет	20122- 2023	Ползвателите на информационната система имат умения да работят с нея	Брой обучени служители/ ползватели	Всички ползватели на информационната система са обучени съобразно нивото си на достъп	Община Балчик	
		Приемане на вътрешни правила за проследяване на напредъка по изпълнение на мерките от настоящата Програма за управление на отпадъците	Общински бюджет	2021	Наличие на вътрешни правила за наблюдение и отчитане	Изготвени вътрешни правила	Приети вътрешни правила	Община Балчик	
		Промени в общинската нормативна уредба съобразно развитието на националното законодателство и регионалната система за управление на отпадъците	Общински бюджет	постоянен при настъпили промени в нац. законодателство и съобразно развитието на регионалната система	Нормативна осигуреност	Брой приети/ допълнени документи		Община Балчик Общински съвет Балчик	

Стратегическа цел	Оперативна цел	Дейности (мерки)	Източници на финансиране	Срок за реализация (година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
Управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда	Подобряване капацитета на служителите за изпълнение на функциите по управление на отпадъците	Провеждане на обучения относно различни аспекти от управлението на отпадъците, съобразно възникващите потребности	АСЕКОБ, МОСВ, Общински бюджет	постоянен	Повишена квалификация на служителите	Брой проведени обучения	Брой обучени служители	Община Балчик	НСОРБ, АСЕКОБ, МОСВ

5.7. Подпрограма за прилагане на разяснителни кампании и информиране на обществеността по въпросите на управление на отпадъците

Информирането и участието на обществеността е основен компонент от всяка програма за управление на отпадъците. Отпадъците са резултат от човешката дейност и без участието на населението, основен генератор на битови отпадъци, дори и най-добре разработената програма не може да постигне своите цели.

Необходими са целенасочени действия за повишаване на разбирането сред населението и бизнеса за йерархията при управление на отпадъците, т.е. за приоритетния ред на това какво представлява най-добрата възможност за околната среда за справяне с отпадъците; както и за изискванията за спазване на принципите за разширена отговорност на производителя и замърсителят плаща, т.е. за изискването тези, които образуват или допринасят за образуването на отпадъци, да покриват пълните разходи за своите действия.

Отчитайки всичко това, Община Балчик разбира своята отговорност и изпълнява мерки за стимулиране и повишаване на участието на жителите и бизнеса в управлението на отпадъците на територията на общината. В рамките на периода на настоящата Програма общинската администрация ще разширява и надгражда постигнатото в тази насока.

За целта една от стратегическите цели в настоящата Програма за управление на отпадъците на община Балчик е *Превръщане на обществеността в ключов фактор при прилагане йерархията на управление на отпадъците*. Подпрограмата за прилагане на разяснителни кампании и информиране на обществеността по въпросите на управление на отпадъците е насочена към постигане на тази стратегическа цел.

Повечето от включените в подпрограмата мерки са т.нар. меки мерки и имат хоризонтален характер. Така на практика подпрограмата подпомага изпълнението и на мерките в другите подпрограми, а оттам допринася за постигане и на останалите три стратегически цели на Програмата за управление на отпадъците на община Балчик.

Мерките са насочени към няколко оперативни цели:

- Изграждане на информирано поведение и на обществени нагласи относно отпадъците, съобразно с принципите на устойчивото развитие;
- Повишаване на участието на населението и бизнеса в дейностите с битови отпадъци съобразно йерархията за управление на отпадъците;

- Повишаване на ролята на населението в процеса на вземане на решения относно политиката за управление на отпадъците на община Балчик.

Предвидените в подпрограмата мерки включват публикуване и разпространение на актуална информация и провеждане на разяснителни кампании за повишаване на информираността и разбирането сред населението и бизнеса за същността, принципите и йерархията за управление на отпадъците; за услугите по събиране, транспортиране и третиране на различните потоци отпадъци, предоставяни от Община Балчик; за задълженията на гражданите и бизнеса и за действията, които трябва да предприемат при управление на генерираните от тях отпадъци; за използване на техники и полагане на усилия за екологосъобразно използване на ресурсите и съзнателно участие в системите за управление на отпадъците. Планирани са също мерки, които чрез подходящи техники или схеми включват пряко населението в дейности за разделно събиране на различни потоци битови отпадъци. Друга група мерки е насочена към участие на обществеността в процеса на вземане на решения относно политиката за отпадъците чрез допитвания, консултации, публични обсъждания и др.

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

към Подпрограмата за прилагане на разяснителни кампании и информиране на обществеността по въпросите на управление на отпадъците

Стратегическа цел 4: Превръщане на обществеността в ключов фактор за прилагане на йерархията на управление на отпадъците

Стратегическа цел	Оперативна цел	Дейности (мерки)	Източници на финансиране	Срок за реализация (година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
Превръщане на обществеността в ключов фактор за прилагане на йерархията на управление на отпадъците	Изграждане на информирано поведение и обществен нагласи относно отпадъците	Обособяване на самостоятелен раздел на интернет страницата на общината, в които да се систематизира и предоставя цялостна информация относно управлението на отпадъците	Общински бюджет, Отчисления по чл. 64 от ЗУО*	2021-2022	Осигурен достъп на обществеността до информация на едно място по всички въпроси, свързани с управлението на отпадъците	Обособяване на раздел за управление на отпадъците на интернет страницата на общината	Наличен раздел за управление на отпадъците на интернет страницата на общината	Община Балчик	
		Публикуване на актуална информация за управлението на отпадъците в обособения раздел на интернет страницата на общината	Общински бюджет	постоянен	Осигурен достъп на обществеността до информация за управлението на отпадъците		Публикувана актуална информация за управлението на отпадъците в общината	Община Балчик	
		Провеждане на информационни и разяснителни кампании за намаляване на дела на рециклируемите материали в общия битов отпадъчен поток, предотвратяване образуването на отпадъците и др.	Общински бюджет, Отчисления по чл. 64 от ЗУО*, Организации по оползотворяване на МРО	2021-2028	Повишена информираност на населението и бизнеса	Планиране на броя на информационните кампании	Всички планирани кампании са проведени	Община Балчик	Организации по оползотворяване на МРО

Стратегическа цел	Оперативна цел	Дейности (мерки)	Източници на финансиране	Срок за реализация (година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
Превръщане на обществеността в ключов фактор за прилагане на йерархията на управление на отпадъците	Повишаване участието на населението и бизнеса	Провеждане на кампании за почистване на населените места в общината	Общински бюджет	ежегодно	Повишено участие на обществеността, Почистени нерегламентирани сметища и места, замърсени с отпадъци	Брой кампании, Брой и площ на почистените сметища и места		Община Балчик	Население, институции и фирми от общината
		Участие в национални кампании, свързани с управлението на отпадъците	МОСВ, ПУДООС, Общински бюджет	постоянен	Повишено участие на обществеността	Брой участия в кампании, Брой реализирани проекти		Община Балчик	МОСВ, ПУДООС, НПО
	Повишаване ролята на населението в процеса на вземане на решения относно политиката за управление на отпадъците на община Балчик	Публикуване на обяви за консултации и обществени обсъждания в процеса на вземане на решения по проекти на общински нормативни актове, програмни документи, ОВОС на инвестиционни предложения и др.	Общински бюджет	постоянен	Осигурени предпоставки за участие на обществеността в процеса на вземане на решения	Брой проведени обществени консултации, Брой проведени обществени обсъждания		Община Балчик	
		Провеждане на анкетни проучвания за отчитане мнението на жителите на общината относно политиката и услугите за отпадъци	Общински бюджет, Отчисления по чл. 64 от ЗУО*	ежегодно	Събрана информация относно общественото мнение за управлението на отпадъците в общината и качеството на предоставяните услуги	Брой проведени анкетни проучвания	Минимум едно анкетно проучване на година	Община Балчик	

* В съответствие с разпоредбите на Наредба № 7 от 19.12.2013 г. за реда и начина за изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, изисквани при депониране на отпадъци (чл. 24, ал. 1, т. 5), общината има право да изразходва до 7% от годишно натрупаните отчисления по чл. 64 от ЗУО за осигуряване на информация на обществеността за дейности по управление на отпадъците на територията на общината/ региона, свързани с предотвратяване образуването на отпадъците, подготовка за повторна употреба и постигане на целите за разделно събиране, повторна употреба, рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци, съгласно мерките, заложи в общинската програма за управление на отпадъците.

6. КООРДИНАЦИЯ С ДРУГИ ОБЩИНСКИ, РЕГИОНАЛНИ И НАЦИОНАЛНИ ПЛАНОВЕ И ПРОГРАМИ

Общинската Програма за управление на отпадъците на община Балчик 2021-2028 г. не е изолиран документ. Нейното разработване е координирано както с национални, така и с общински програмни документи, като разбира се са отразени спецификите, приоритетите и потребностите на общината в сферата на управление на отпадъците.

Координация с програмни документи на национално ниво

При разработване на настоящата програмата са взети предвид основните постановки на националните програмни документи, в т.ч.:

- Националният план за управление на отпадъците 2021-2028 г.;

Националният план за управление на отпадъците (НПУО) има ключова роля за постигане на ефективно използване на ресурсите и устойчиво управление на отпадъците, тъй като анализите на съществуващата ситуация показват, че в България съществува значителен потенциал за подобряване на предотвратяването и управлението на отпадъците, по-добро използване на ресурсите, като същевременно бъдат намалени вредните въздействия на отпадъците върху околната среда.

- Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие 2030 г.

Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие на Република България задава рамка за действия за адаптиране към изменението на климата (АИК) и приоритетни направления до 2030 г., като идентифицира и потвърждава необходимостта от действия за АИК както за цялата икономиката, така и на секторно ниво. Включените сектори са: „Селско стопанство“, „Биологично разнообразие и екосистеми“, „Енергетика“, „Гори“, „Човешко здраве“, „Транспорт“, „Туризм“, „Градска среда“ и „Води“. Управлението на риска от бедствия се разглежда като междусекторна тема.

Координация с програмни документи на община Балчик

Програмата за управление на отпадъците на община Балчик 2021-2028 г. е елемент от цялостната система за планиране на развитието на общината. Целите и мерките в настоящата Програма са синхронизирани и съобразени с ключови общински програмни документи.

- План за интегрирано развитие на община Балчик 2021-2027 г.

Общинският план за развитие определя рамката за развитие в посочения програмен период, като интегрира икономическите, екологичните, социалните и инфраструктурните аспекти на желания за устойчив и балансиран растеж на територията на общината като дефинира стратегически и специфични цели, приоритети и мерки.

- Програма за опазване на околната среда на община Балчик за 2021-2027г.

7.СИСТЕМА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ, КОНТРОЛ И ОТЧИТАНЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОГРАМАТА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА БАЛЧИК 2021-2028 Г.

Наблюдението, контролът и оценката на изпълнението на Програмата за управление на отпадъците на община Балчик е от ключово значение, с оглед проследяване на напредъка по постигане на предварително поставените цели, срокове и ресурси и навременно предприемане на действия за преодоляване на възникващи проблеми при реализацията на мерките и постигане на програмните цели, а при необходимост - предприемане на действия за актуализация на Програмата.

Мониторингът представлява процес на текущо наблюдение чрез събиране на информация, свързана с изпълнението на мерките от Програмата, и анализиране и оценка на степента на изпълнение на целите, както и на проблемите при изпълнението и причините за тях. От съществено значение е да се гарантира, че информацията се събира по един организиран и планиран начин и през редовни интервали.

Контролът върху изпълнението на Програмата за управление на отпадъците ще се осъществява от Общински съвет - Балчик. Кметът на общината ще представя доклада пред Общински съвет - Балчик в срок до 31 март.

Актуализация на Програмата за управление на отпадъците може да се извърши в случай на поява на следните обстоятелства:

- промени в законодателството, които налагат промяна в заложените стратегически и оперативни цели и в планираните мерки за тяхното постигане;
- значително изоставане в изпълнението на програмните мерки и/или липса на напредък за постигане на целевите индикатори въпреки изпълнението на програмните мерки, което налага прилагането на допълнителни мерки към вече приетите или замяна на някои от приетите мерки, които не дават очаквания предварително резултат;

- други непредвидени промени в обстоятелствата, които налагат промени в Програмата.

Процедурата в случай на актуализацията ще включва изготвяне на актуализиран вариант на Програмата за управление на отпадъците на община Балчик 2021-2028 г., провеждане обществени консултации, прилагане на законодателството за екологична оценка на планове и програми, внасяне на актуализираната програма за приемане от Общински съвет - Балчик.

8. ПРИЛОЖЕНИЯ

ПРИЛОЖЕНИЕ 1 АНАЛИЗИ НА НАСТОЯЩОТО СЪСТОЯНИЕ НА УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ В ОБЩИНА БАЛЧИК

ПРИЛОЖЕНИЕ 1.1 АНАЛИЗ И ОЦЕНКА НА ДЕЙСТВАЩОТО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО И ПРОГРАМНИ ДОКУМЕНТИ

Нормативни и програмни документи на Община Балчик в контекста на правата и задълженията на общините в областта на управление на отпадъците

Настоящото приложение съдържа анализ на нормативните и програмни документи в областта на управление на отпадъците на национално ниво и съответствието на наличната нормативна уредба и програмни документи на Община Балчик в контекста на правата и задълженията на местните власти в областта на управление на отпадъците.

Анализът има за цел да отговори на следните въпроси:

- *Какви са основните принципи и разпоредби на националното законодателство по управление на отпадъците и основните ангажименти на Община Балчик в сферата на управление на отпадъците, произтичащи от националното законодателство?*
- *Приета ли е нормативна уредба на местно ниво, която да детайлизира правата и задълженията на общинската администрация, на гражданите и на юридическите лица по отношение на управлението на отпадъците, местната нормативна уредба съдържа ли минималните изисквания на Закона за управление на отпадъците (ЗУО)?*
- *Кои са основните програмни документи на национално ниво, които определят рамката на програмиране на управлението на отпадъците на общинско ниво?*
- *Какво е нивото на изпълнение на предходната Програма за управление на отпадъците на Община Балчик?*

Информационно осигуряване на анализа

За осигуряване на необходимата информация за анализа са използвани следните методи:

- ✓ проучване на национални нормативни документи, регламентиращи отговорностите на общините, свързани с управлението на отпадъците и действащата нормативна уредба в община Балчик в областта на управление на отпадъците;
- ✓ проучване на стратегически и програмни документи на национално и общинско ниво относно управлението на отпадъците;
- ✓ проучване на отчетите за напредъка на изпълнението на програмните документи, свързани с управлението на отпадъците, на Община Балчик пред Общински съвет – Балчик.

1. Анализ на националната нормативна рамка

Принципи

Националното законодателство и политика в областта на управление на отпадъците се основават на следните основни принципи:

- „Предотвратяване“.
- „Замърсителят плаща“ и „Разширена отговорност на производителя“.
- „Превантивност“.
- „Близост“ и „самодостатъчност“.
- „Участие на обществеността“.
- „Интегрирано управление на отпадъците“.
- „Устойчиво развитие“.
- „Най-добри налични техники, неизискващи прекомерни разходи“ (НДНТНПР) - консултативен процес за вземане на решения, в който се отчитат относителните преимущества на различните възможности за управление на отпадъците, имащи отношение към опазването на околната среда, на приемлива цена. Йерархията на управление на отпадъците предоставя теоретичната рамка, която може да се използва като ръководство при оценяването на различните възможности. НДНТНПР е решение (или комбинация от решения), което за дадени цели и обстоятелства предоставя най - големи ползи или застрашава в най-малка степен околната среда, както в краткосрочен, така и в дългосрочен аспект. Независимо, че йерархията е препоръчителна като обща цел на политиката по управление на отпадъците, нейното прилагане трябва да се съчетава с принципа най-добри налични техники, неизискващи прекомерни разходи, в зависимост от конкретните обстоятелства и икономически условия.

Йерархия на управлението на отпадъците

Йерархията на отпадъците определя приоритетния ред на това какво представлява най-добрата възможност за околната среда в законодателството и в политиката относно отпадъците. Спазването на йерархията за управление на отпадъците осигурява ефективно използване на ресурсите, поради което следва да се насърчава по всякакъв начин. Йерархията задава пет възможни начина за правителствените институции, местните власти и бизнеса за справяне с отпадъците и дава приоритет на мерките в следната последователност:

- предотвратяване на образуването на отпадъци;
- подготовка за повторна употреба;
- рециклиране (материално оползотворяване);
- друго оползотворяване, например оползотворяване за получаване на енергия;
- обезвреждане.

При прилагането на посочената йерархия при управлението на отпадъците следва да се вземат предвид общите принципи за опазване на околната среда, като предпазни мерки и устойчивост, техническа осъществимост и икономическа приложимост, опазване на ресурсите, както и цялостното въздействие върху околната среда, човешкото здраве, икономиката и обществото. Това може да наложи специфични потоци от отпадъци да не се придържат стриктно към йерархията, когато това е обосновано от съображения, свързани с жизнения цикъл на отпадъците и във връзка с цялостното въздействие на образуването и управлението на този вид отпадъци. Целта на йерархията е да илюстрира модел на интегриран подход за управление на отпадъците, като прилагането ѝ в посочената последователност ще допринесе за създаването на устойчива политика по управлението им.

Развитие на законодателството по управление на отпадъци в Р. България

В началото на 90-те години на миналия век, законодателната уредба в областта на управление на отпадъците включва Постановление № 153 на Министерския съвет от 6 август 1993 г. за събиране, превозване, съхраняване и обезвреждане на опасни отпадъци и Постановление № 268 на Министерския съвет от 29 октомври 1996 г. за режима по вноса и транзитния превоз на отпадъци и опасни вещества, които уреждат специфични въпроси, свързани основно с транспортирането на отпадъци и опасни вещества на територията на страната и като част от международен превоз.

Първият специализиран закон, уреждащ управлението на отпадъците е Законът за ограничаване на вредното въздействие на отпадъците върху околната среда от 1997 г. Специфични изисквания към дейностите по отпадъците се съдържат и в Наредбата за изискванията за третиране и транспортиране на производствени и на опасни отпадъци, приета с ПМС 53 от 19 март 1999 г. Тази наредба не е отменена и до днес и се прилага доколкото не противоречи на други действащи законови разпоредби. ПМС 53 от 19 март 1999 г. отменя ПМС 153 от 6 август 1993 г., а ПМС 268 от 29.10.1996 г. е отменено с Постановление № 12 на Министерския съвет от 27 януари 1999 г. за режима за въвеждане на опасни вещества.

Законът за ограничаване на вредното въздействие на отпадъците върху околната среда е в сила до 2003 г., когато се приема първият Закон за управление на отпадъците. Той е в сила до юли 2012 г.

Действащият Закон за управление на отпадъците е приет от 41-то Народно събрание на Република България (обн., ДВ, бр. 53 от 13 Юли 2012г.) Законът транспонира в българското законодателство Директива 2008/98/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 19 ноември 2008 година относно отпадъците и за отмяна на определени директиви.

Действащи закони и подзаконовни нормативни актове на национално ниво

Закон за управление на отпадъците (ЗУО, доп. ДВ. бр.81 от 15 октомври 2019г.) ЗУО регламентира мерките и контрола за защита на околната среда и човешкото здраве чрез предотвратяване или намаляване на вредното въздействие от образуването и управлението на отпадъците, както и чрез намаляване на цялостното въздействие от използването на ресурси и чрез повишаване ефективността на това използване.

Управлението на отпадъците включва събирането, транспортирането, оползотворяването и обезвреждането на отпадъците, включително осъществяваният контрол върху тези дейности.

Общи положения:

- определено е приложното поле на законодателството по управление на отпадъците;
- отпадъците са разделени на четири основни класа (битови, строителни, производствени и опасни отпадъци), въз основа на което са определени задълженията на притежателите на отпадъци и правомощията на компетентните органи;
- определен е приоритетния ред (йерархията) за управление на отпадъците;

- въведени са дефиниции за “отпадък”; видовете отпадъци – „битови, „строителни“, „производствени“ и „опасни“; „масово разпространени отпадъци“, “причинител” на отпадъци; “притежател” на отпадъци; дейностите “събиране”, “съхраняване”, “транспортране” и „третиране“. Дейностите по оползотворяване и обезвреждане на отпадъците с техните R и D кодове и наименование са представени в приложения към закона.

ЗУО регламентира конкретни задължения и отговорности на:

- причинителите и притежателите на отпадъци;
- лицата, извършващи дейности с отпадъци;
- лицата, пускащи на пазара продукти, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци;
- органите на местното самоуправление и местната администрация.

Планове и програми

ЗУО определя общите изисквания за планиране на дейностите по управление на отпадъците в страната, включително изискванията за целите, обхвата и процедурите по разработване, приемане и утвърждаване на планове и програми за управление на отпадъците.

Програмните документи, регламентирани със ЗУО са следните:

- Национален план за управление на отпадъците – разработва се от министъра на околната среда и водите и се приема от Министерски съвет. Националният план включва мерки за създаване на интегрирана мрежа от съоръжения и инсталации, която да осигурява оползотворяване и обезвреждането на отпадъците чрез най-добри налични техники;
- Програма за предотвратяване образуването на отпадъци - разработва се от министъра на околната среда и водите и се приема от Министерски съвет. Програмата е неразделна част от Националния план за управление на отпадъците;
- Програми за управление на отпадъците се разработват и изпълняват и от:

√ кметовете на общини – за територията на съответната община. Общинските програми се разработват в съответствие със структурата, целите и предвижданията на Националния план за управление на отпадъците. Законът за управление на отпадъците определя Общинския съвет на съответната община като орган по приемане на програмата и осъществяващ контрол по нейното изпълнение;

√ лицата, пускащи на пазара продукти, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци, които извършват индивидуално изпълнение на

задълженията си и от организациите по оползотворяване. Програмите се разработват в обхват, определен със съответната наредба, регламентираща управлението на конкретния масово разпространен отпадък и се утвърждават от министъра на околната среда и водите.

Изисквания за извършване на дейностите по събиране, транспортиране и третиране на отпадъци

ЗУО регламентира изискванията, реда и начина за извършване на дейностите по събиране, транспортиране и третиране на отпадъци.

Въведени са забрани за изоставянето, нерегламентираното изхвърляне и изгаряне или друга форма на неконтролирано управление на отпадъците. Лицата, при чиято дейност се образуват отпадъци и притежателите на отпадъци се задължават да ги предоставят за събиране, транспортиране и третиране на лица, които имат право да извършват тези дейности (притежават необходимите документи за извършване на съответните дейности с отпадъци) или да ги третират самостоятелно, в съответствие с разпоредбите на закона. Предаването и приемането на производствените, строителните и опасните отпадъци се извършва само въз основа на писмен договор.

В зависимост от степента на риск за околната среда при различните дейности и вида на отпадъците, с които се извършват, е въведен разрешителен или по-облекчен регистрационен режим. Определени са компетентните органи за издаване на съответния документ; сроковете, процедурите и условията за заявяване извършването на дейностите и вземане на решение за разрешаването им.

Въведена е и процедура за издаване на разрешение за индивидуално изпълнение и разрешение на организации по оползотворяване, с оглед изпълнението на задълженията на лицата, пускащи на пазара продукти, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци за разделно събиране и третиране, както и за постигане на съответните цели за разделно събиране, повторна употреба, рециклиране и оползотворяване на съответните отпадъци.

Информация, докладване и публични регистри

ЗУО въвежда задължение за водене на отчетност и представяне на информация от следните лица:

- лицата, чиято дейност е свързана с образуване, събиране, транспортиране и третиране на производствени или опасни отпадъци;

- лицата, извършващи дейности по събиране, транспортиране и третиране на битови и строителни отпадъци;
- лицата, пускащи на пазара продукти, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци.

ЗУО регламентира създаването и поддържането на следните публични регистри, които се водят от изпълнителния директор на ИАОС:

- регистър на лицата, притежаващи документи за извършване на дейности с отпадъци (разрешения и регистрационни документи);
- регистър на лицата, които пускат на пазара продукти, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци (батерии и акумулатори, електрическо и електронно оборудване, масла, гуми, полимерни торбички);
- регистър на лицата, извършващи дейности като търговци или брокери на отпадъци;
- регистър на площадките, на които се извършват дейности с отпадъци от черни и цветни метали, излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, излезли от употреба моторни превозни средства и негодни за употреба батерии и акумулатори.

Финансиране на управлението на отпадъците

Със ЗУО в българското законодателство са въведени принципите “замърсителят плаща” и “разширена отговорност на производителя”. В съответствие с тези принципи разходите за събиране, предварително съхраняване, транспортиране и третиране (оползотворяване и обезвреждане) на отпадъците са за сметка на:

- причинителите и притежателите на отпадъците (прилагане на принципа “замърсителят плаща”);
- лицата, пускащи на пазара продукти, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци (прилагане на принципа “разширена отговорност на производителя”).

Разходите за дейности с битови отпадъци и изпълнение на задълженията на органите на местно самоуправление и местна администрация, определени със ЗУО, се предвиждат по бюджета на съответната община в размер, не по-малък от планираните за съответната година приходи от местни такси по Закона за местните данъци и такси.

Компетентни органи по прилагането на ЗУО:

- Министерство на околната среда и водите - разработва и прилага националната политика и законодателството в областта на управление на отпадъците;

координира контролните правомощия на другите органи на изпълнителната власт по отношение управлението на отпадъците. МОСВ издава разрешения на лица, извършващи индивидуално изпълнение на задълженията си и на организации по оползотворяване на масово разпространени отпадъци и утвърждава програмите им за управление на отпадъците.

- РИОСВ - прилагат националната политика и контролират спазването на изискванията на нормативните документи в областта на управление на отпадъците. РИОСВ издават разрешения и регистрационни документи за събиране, транспортиране, оползотворяване и обезвреждане на отпадъци на тяхна територия;

- Други институции, имащи отношение към управлението на отпадъците – Министерство на здравеопазването, Министерство на регионалното развитие и благоустройството, Министерство на вътрешните работи, Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщенията, Министерство на земеделието и горите, Агенция “Митници”, Държавна агенция за метрологичен и технически надзор, Комисия за защита на потребителите, областни и общински администрации.

Контрол по управлението на отпадъците

Контрол по управлението на отпадъците се извършва от:

- кметовете на общини, които контролират дейностите с битови и строителни отпадъци; спазването на изискванията, определени с общинската наредба по ЗУО;

- РИОСВ, които контролират спазването на изискванията за третиране на отпадъци и на условията по издадените разрешения и регистрационни документи; изпълнението на програмите за управление на отпадъците; воденето на отчетност и предоставянето на информация за дейностите по отпадъците; изпълнението на задълженията на кметовете на общини, свързани с управлението на отпадъците; правилното начисляване и своевременно заплащане на продуктова такса от лицата, пускащи на пазара продукти, след употребата, на които се образуват масово разпространени отпадъци;

- МОСВ, което контролира спазването на условията по издадените разрешения на организации по оползотворяване и на лица, изпълняващи индивидуално задълженията си за управление на масово разпространени отпадъци; дейностите по управление на отпадъци;

- МОСВ, РИОСВ, МВР, МТИТС и Агенция „Митници“, които контролират трансграничния превоз на отпадъци, съобразно своите правомощия;
- МОСВ, РИОСВ, МВР и кметовете на общини, които контролират спазването на условията и реда за извършване на дейност с отпадъци от черни и цветни метали, съобразно своите правомощия;
- РЗИ и РИОСВ, които контролират дейностите по третиране на опасни отпадъци в лечебните и здравните заведения;
- ДАМТН, Комисията за защита на потребителите и МЗ, които контролират съответствието на продуктите, след чиято употреба се образуват масово разпространени отпадъци с изискванията на съответната наредба.

Принудителни административни мерки и административно-наказателни разпоредби

- МОСВ спира дейностите по събиране, съхраняване, транспортиране, оползотворяване и обезвреждане на отпадъци и експлоатацията на инсталации за оползотворяване или обезвреждане на отпадъци;
- РИОСВ издава предписания за отстраняване на отпадъците за сметка на нарушителя и за възстановяване качествата на околната среда; спира дейностите по събиране, съхраняване, транспортиране, оползотворяване и обезвреждане на отпадъци и експлоатацията на инсталации за третиране на отпадъци;
- Въведени са голям брой наказания за нарушения на изискванията на закона и подзаконовите актове по прилагането му както от страна на физически и юридически лица, така и за неизпълнение на задълженията на длъжностните лица.

Ключови разпоредби на ЗУО

- Въвежда количествени цели за подготовка за повторна употреба и рециклиране на битови отпадъци, включващи най-малко хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло от домакинствата и от други източници, които общините трябва да достигнат.
- Въвежда поэтапни цели за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на отпадъци от строителството и от разрушаване на сгради, за което отговорност имат възложителите на строителни дейности, както публични органи, така и бизнес.

- Въвежда изискване за регионално управление на битовите отпадъци и детайлни правила за сдружаване на общините в регионални сдружения за управление на битовите отпадъци чрез регионални съоръжения за третиране на отпадъците;
- Регламентира отговорността на собствениците на пътища за почистване на сервитутите на пътищата.
- Въвежда изисквания към ползвателите на търговски обекти, производствени, стопански и административни сгради в населените места с над 5000 жители и в курортните населени места да събират разделно отпадъците от хартия и картон, стъкло, пластмаси и метали в съответствие с общинските наредби по чл.22 от ЗУО.
- Въвежда икономически инструменти за покриване на бъдещи разходи за закриване и следексплоатационни грижи на площадката на депото и за стимулиране на превенцията и оползотворяването на отпадъци преди депонирането.
- Определя националните компетентни органи по Регламент (ЕО) № 1013/2006 относно превозите на отпадъци, изискванията за финансови гаранции при трансграничен превоз, както и възможните случаи на ограничения. Забраняват се превозите на отпадъци за Република България, предназначени за изгаряне или съвместно изгаряне с оползотворяване на енергията за всяка инсталация, в количества за съответната календарна година, надвишаващи сумарно половината от годишния капацитет на инсталацията. В случаите, когато в Националния план за управление на отпадъците са заложили специфични мерки за управление на даден отпадък или поток от отпадъци, Министерският съвет може да ограничи вноса на тези отпадъци.

Подзаконовни нормативни актове към Закона за управление на отпадъците

Действащите подзаконовни нормативни актове, които детайлизират изискванията на ЗУО, могат да се обособят в пет групи:

- Подзаконовни нормативни актове с хоризонтални разпоредби спрямо всички видове отпадъци, инсталации и съоръжения за отпадъци в обхвата на ЗУО – за класификация на отпадъците; за водене на отчетност и предоставяне на информация за дейностите с отпадъци;
- Подзаконовни нормативни актове, определящи изисквания към съоръжения и инсталации за третиране на отпадъци – площадки за изграждане на съоръжения за третиране на отпадъци; изграждане и експлоатация на инсталации за изгаряне на отпадъци, депа и други съоръжения и инсталации за третиране на отпадъци

/сепариране, компостиране/, третиране и транспортиране на производствени и опасни отпадъци;

- Подзаконови нормативни актове, регулиращи управлението на масово разпространени отпадъци, за които е въведен принципът „разширена отговорност на производителя“ - опаковки и отпадъци от опаковки; отработени масла и отпадъчни нефтопродукти; отпадъци от негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА); излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО); излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС); излезли от употреба гуми (ИУГ);

- Подзаконови нормативни актове, регулиращи управлението на специфични отпадъчни потоци – строителни отпадъци и за влагане на строителни рециклирани материали; биоотпадъци; отпадъци, съдържащи полихлорирани бифенили (ПХБ); утайки от пречистване на отпадъчни води чрез употребата им в земеделието; отпадъци от лечебните и здравни заведения;

- Подзаконови нормативни актове, съдържащи регулации по управлението на отпадъци чрез икономически инструменти - за обезпеченията и разходване на събраните средства за дейностите по закриване и следексплоатационни грижи на площадките на депата за отпадъци и за отчисленията за депониране на битови и строителни отпадъци; за финансова гаранция или еквивалентна застраховка при трансграничен превоз на отпадъци; за заплащане на продуктова такса за продукти, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци (опаковки, масла, батерии и акумулатори, гуми, електрическо и електронно оборудване (ЕЕО), моторни превозни средства (МПС), полимерни торбички).

Посочените цели се изпълняват съвместно от общините, включени във всеки един от регионите за управление на отпадъците, определени в Националния план за управление на отпадъците. Разпределението на задълженията между отделните общини в съответния регион се определя с решение на общото събрание на Регионалното сдружение на общините.

Системите за разделно събиране на биоотпадъци, които следва да бъдат изградени от общините, включват следните елементи:

- съдове за събиране на биоотпадъците при източника на образуване;
- специализирани транспортни средства, необходими за тяхното обслужване;
- специализирана техника за раздробяване и нарязване на биоотпадъците;

- площадки за събиране и временно съхраняване на биоотпадъците;
- претоварни станции и други елементи в зависимост от вида на системата.

С Наредбата е въведено изискване към вида на съдовете за събиране на биоотпадъците, които трябва да са кафяви, влагоустойчиви и да се затварят плътно.

За осигуряване на необходимите данни и осъществяване на контрол по изпълнение на целите, в наредбата е включена методология за изчисляване и доказване на изпълнението на целите за рециклиране на битовите отпадъци и целите за ограничаване на количествата депонирани биоразградими отпадъци, регламентирани със ЗУО.

Въведени са механизми за предоставяне на данни за количествата на образуваните и оползотворени отпадъци, включително математически модел, който се попълва от общините в рамките на регионалното сдружение и се изпраща в Изпълнителната агенция по околна среда за изготвяне на мотивиран

Основни ангажименти на общините, произтичащи от ЗУО и подзаконовите нормативни актове по прилагането му

ЗУО и наредбите към него регламентират детайлно редица задължения на общините, свързани с управлението на отпадъците. За целта в Закона за управление на отпадъците и в голяма част от подзаконовите нормативни актове към него са обособени раздели, в които се регламентират задълженията на органите на местното самоуправление и местната администрация.

Програма за управление на отпадъците на община Балчик

Община Балчик изпълнява *Общинска Програма за управление на отпадъци за периода 2016-2020 г.*, приета от Общински съвет - Балчик с Решение на Общински съвет – Балчик. Програмата за управление на отпадъците на община Балчик за периода 2016-2020 г. е разработена съгласно изискванията на чл. 52, ал. 1 от Закона за управление на отпадъците и е неразделна част от Програмата за опазване на околната среда на община Балчик, в съответствие с чл. 79 от Закона за опазване на околната среда.

През периода на действие на Програмата са изготвяни ежегодни отчети за изпълнението ѝ, които са представяни пред Общински съвет – Балчик и разглеждани и приемани на негови заседания. Прегледът и анализът на отчетите показва, че основната част от мерките, включени в Плана за действие на програмата са изпълнени.

Неизпълнените мерки от Плана за действие към Програмата са свързани с организиране на дейности с биоразградими отпадъци – домашно компостиране; строителни отпадъци, опасни битови отпадъци.

4. Основни изводи и препоръки

На основата на направените анализи на националната и общинската нормативна рамки и програмни документи в областта на управление на отпадъците, могат да се направят следните основни изводи и препоръки:

- Националната нормативна рамка в областта на управление на отпадъците е изградена в цялост и напълно транспонира изискванията на европейското законодателство в тази област. Съдържа конкретни разпоредби, регламентиращи обхвата, правата и задълженията на органите на местното самоуправление и местната администрация по отношение на управлението на отпадъците.
- Действащата *Наредба за управление на отпадъците на територията на община Балчик* съдържа детайлни разпоредби, регламентиращи управлението на отпадъците на територията на община Балчик. Разработена в пълно съответствие с изискванията на националното законодателство по управление на отпадъците и отговаря на изискванията на ЗУО за съдържание на наредбата.
- В останалите общински нормативни актове, обект на анализа, могат да бъдат направени допълнения с оглед уреждане на максимално широк кръг от въпроси, както е препоръчано в настоящия анализ.
- Община Балчик разработва и изпълнява общински програми за управление на отпадъците в съответствие с действащото към момента на изготвянето им национално законодателство и национални програмни документи в областта на управление на отпадъците.
- Основната част от мерките, включени в Плана за действие на *Общинската Програма за управление на дейностите по отпадъци за периода 2015-2020 г.* са реализирани.
- Общинската администрация осъществява текущ контрол по напредъка и изготвя периодични отчети за изпълнението на програмните документи, в законоустановените срокове, които представя пред Общински съвет – Балчик. Отчетите са налични на сайта на общината.

- Във връзка с разпоредбата на чл. 52 от Закон за управление на отпадъците Община Балчик е предприела действия за разработване на Програма за управление на отпадъците за периода 2021-2028 г.

ПРИЛОЖЕНИЕ 1.2 АНАЛИЗ НА ОТПАДЪЦИТЕ

1. Анализ на битовите отпадъци

Определение за битови отпадъци

Съгласно Допълнителните разпоредби на ЗУО *битови отпадъци* са „отпадъците от домакинствата“ и „подобни на отпадъците от домакинствата“ - това са отпадъците, образувани от домакинствата и отпадъците, образувани от фирми и други организации, които по своя характер и състав са сравними с отпадъците от домакинствата, с изключение на производствените отпадъци и отпадъците от селското и горското стопанство.

„Биоразградими“ са всички битови отпадъци, които имат способността да се разграждат анаеробно или аеробно, като хранителни и растителни отпадъци, хартия, картон и други. „Биоотпадъци“ са биоразградими битови отпадъци от парковете и градините, хранителни и кухненски отпадъци от домакинствата, ресторантите, заведенията за обществено хранене и търговските обекти, както и подобни отпадъци от предприятията на хранително-вкусовата промишленост.

Състояние относно битовите отпадъци

Оценката на количествата битови отпадъци обхваща основно образуваните отпадъци на територията на общината, като основен генератор са домакинствата, към които са включени и количествата образувани отпадъци от административните сгради, търговски обекти, училища и др. обществени сгради, туристически поток на територията на общината.

Във връзка с направените изменения и допълнения на Закона за управление на отпадъците са приети изменения на Наредбата за управление на отпадъците, и Наредбата за обществения ред на територията на община Балчик, (*РАЗДЕЛ III Поддържане на естетичен вид и чистота на населените места на територията на община Балчик*). Дейностите по третиране на битовите отпадъци, съгласно Наредбите включват :

- събиране, транспортиране , оползотворяване и обезвреждане;
- редовно почистване на улици, площади, градини, паркове, зелени площи, дворове, междублокови пространства, общите части на сградите - етажна собственост,

производствените и обществени сгради, плажните ивици и местата около водните басейни, паркингите и др.;

- Поддържането на чистота по отношение на производствени, административни, обществени сгради, складове, гаражи, паркинги, кооперативни пазари и др. имоти;
- измиване и дезинфекция на съдовете за битови отпадъци;
- почистване на площадките около съдовете след всяко обслужване изпразване на съдовете за отпадъци;
- поддържане на естетичен вид на съдовете за смет.

За изпълнение изискванията в Закона за управление на отпадъците и Наредбата за разделно събиране на биоотпадъците, относно извършване морфологичен анализ на състава и количеството на битовите отпадъци, образувани на територията на общината е извършен анализ на морфологичния състав на битовите отпадъци, генерирани на територията на община Балчик за сезони - зима, пролет, лято и есен за 2012г.

След въвеждане в експлоатация на Регионалната система за управление на отпадъците за региона, отчитането на постъпващите на претоварната станция и за третиране в депото отпадъци, се извършват чрез измерване на електронна везна , с което се избягва субективизмът при отчитане количествата на отпадъците.

Основните източници на битови отпадъци в общината са приблизително 80% от населението и около 20% - от търговски, административни, социални, фирмени и други подобни обекти.

Всички населени места в общината са включени в системата за сметосъбиране, транспортиране и депониране на битовите отпадъци. Въведено е организирано сметосъбиране и сметоизвозване във всички населени места, вилни зони и урбанизирани територии. Дейностите по сметосъбиране и сметоизвозване се осъществяват от Общинско Предприятие „БКС“, фирма „Глобъл Клинър“ ООД и к.к. „Албена“ /сама извозва отпадъците си до ПС-Балчик/. Сметосъбирането и сметоизвозването се извършва по предварително одобрен график.

Твърдите битови отпадъци се извозват и депонират на „Претоварна станция гр. Балчик“, част от Регионалната система за управление на отпадъците в регион Добрич. „Претоварна станция - гр. Балчик“ обслужва общините Балчик, Каварна и Шабла. На претоварна станция – Балчик се депонират и сепарират всички генерирани отпадъци от трите общини отпадъци, като остатъка се извозва до регионално депо в с. Стожер.

Със заповед на кмета на общината са определени границите на районите и вида на предоставяните услуги, както и честотата на сметоизвозването за 2020г.

Генериран отпадък в общината Балчик на годишна база за последните 5 години

Година	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.
Количество депониран отпадък/тон/	11 476,60	11 505,60	11 504,50	12 476,10	9237,48
население	19 875,00	19 647,00	19 331,00	19 223,00	19 256,00
норма на натрупване кг/ж годишно	577,44	585,62	595,13	649,02	479,72

Видно от данните, тенденцията на натрупване на отпадъци до 2019г. е в увеличение. През 2020г. се наблюдава намаление с близо 20%, но това може да се дължи повече на ситуацията с пандемията от COVID 19. Също трябва да се отбележи факта, че през 2019 г. са почистени и бивши сметища от ОП „БКС“ - ул. „Стара планина“, кв. „Изток“, зад „Папас олио“, което неизбежно е довело до увеличение на количествата ТБО.

Анализ на морфологичния състав на битовите отпадъци в Община Балчик е изготвен в изпълнение на договор между Община Балчик и „АЛАРА 2000“ ООД. Данните за състава на битовите отпадъци в общината, съпоставени с тези на национално ниво са представени в таблицата по – долу:

ОБЩИНА БАЛЧИК	ПРОЦЕНТ	НАЦИОНАЛНО НИВО	СРЕДНИ СТОЙНОСТИ
Ситна Фракция<4см	2,22%	Ситна Фракция<4см	28%
Градински	10,92%	Градински	13%
Пластмаса	14,64%	Пластмаса	11%
Хранителни	15,46%	Хранителни	10%
Инертни>4 см	4,68%	Инертни>4 см	5%
Текстил	2,78%	Текстил	5%
Стъкло	5,45%	Стъкло	4%
Хартия	8,12%	Хартия	4%
Други	18,72%	Други	4%
Картон	7,66%	Картон	4%
Метали	0,86	Метали	4

Дървесни	5,04	Дървесни	3
Опасни	1,32	Опасни	2
Кожа	1,28	Кожа	2
Гума	0,85	Гума	1
Всичко%	100	Всичко%	100

Източник Балчик ПУО 2014-2020г.

От анализа на данните се вижда, че фракциите Градински, Пластмаса, Хранителни, Стъкло, Хартия, Други, Картон и Дървесни са в превишение спрямо референтните стойности съгласно „Методика за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци на МОСВ от 2019 г“. Видно е, че голяма част от отпадъците от пластмаса, хартия и картон и стъкло не попадат в контейнерите за разделно събиране и се смесват с общия поток ТБО.

Същото се отнася и за хранителните и дървесните отпадъци . Превишението на фракция „Други“ показва че се изхвърля в контейнерите за битова смет доста пръст, пепел, сгур, окосени треви които допринасят за „ омърсяване и омокряне“ на пробите и довеждат до невъзможност да се идентифицира произхода на отпадъка. Най голям процент от тази фракция „ други“ се състои от пепел, пръст, сено, прахообразни частици от различен характер което може да се причисли към Ситна фракция.

Препоръчително е общината да изготви подпрограма за разделно събиране на биоразградимите отпадъци при източника включващо и хранителните отпадъци.

Разделно събиране на отпадъци от опаковки

Програмата се изпълнява съгласно сключен договор между Община Балчик с „БУЛЕКОПАК“ АД , гр. София, /през 2021г./ за разделно събиране на отпадъци.

В три населени места на територията на общината са поставени съдове за разделно събиране – 79 бр. жълти /хартия, пластмаса и метал/ и 57 бр. зелени контейнера /стъкло/. Изготвен е и график за извозване на съдовете, който се актуализира всяка година, а при необходимост и по често. Съдове за разделно събиране на отпадъци има на територията на гр. Балчик, с. Соколово и с. Оброчище.

Подизпълнител на „БУЛЕКОПАК“ АД са фирмите“:

- За събиране и транспортиране на разделно събраните отпадъци от опаковки „Пъттранс“ ООД.

Разделно събираните отпадъци от цветните контейнери през 2020 година, съгласно отчета на „Екоколект“ АД /договора е до 2020г./ са: **76,9 тона**, като **14,080 тона** е количеството рециклируеми отпадъци от опаковки по материали.

На територията на гр. Балчик има и частни изкупвателни пунктове за: хартиени отпадъци, метални отпадъци от опаковки, стъклени бутилки (не всички видове) и опаковки от някои видове полимери (ПЕВН).

Количествата рециклируеми отпадъци за периода 2016 – 2020 г. са представени в таблицата по- долу.

I	II			III				IV
Година	Общо количество отпадъци, извозени до сепарираща инсталация	От жълти контейнери 15 01 06	От зелени контейнери 15 01 07	Количество рециклируеми отпадъци от опаковки по материали	Хартия 19 12 01	Пластмаси 19 12 04	Стъкло 19 12 05	Количества нерещиклируеми отпадъци, получени след сортиране 19 12 12
	тон	тон	тон	тон	тон	тон	тон	тон
2016	123,810	114,750	9,060	20,250	9,840	2,155	8,140	103,56
2017	106,840	101,020	5,820	13,838	6,890	1,655	5,238	93,002
2018	94,060	86,400	7,660	14,810	6,400	1,46	6,910	79,250
2019	88,960	83,560	5,400	13,230	6,740	1,575	4,860	75,730
2020	76,900	70,480	6,420	14,080	6,56	1,39	6,080	62,820
Общо	490,57	456,21	34,36	76,208	29,87	8,235	31,228	414,362

Източник: Общ. Балчик

В таблицата по – долу са съпоставени данните за населението, твърдите битови отпадъци, и отпадъците от системата за разделно събиране в общината:

Година	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.
население	19 875,00	19 647,00	19 331,00	19 223,00	19 256,00

Количество депониран отпадък/тон/	11 476,60	11 505,60	11 504,50	12 476,10	9237,48
норма на натрупване на ТБО кг/ж годишно	577,44	585,62	595,13	649,02	479,72
Количество разделно събран отпадък/тон/	123,81	106,84	94,06	88,96	76,9
норма на натрупване на разделно събрани кг/ж годишно	6,229433962	5,437980353	4,865759661	4,627789627	3,99356

Анализът на данните сочи, че наред с увеличението на нормата на натрупване на ТБО през изследвания период, се отчита намаление на нормата на натрупване разделно събраните отпадъци. Необходимо е общината да предприеме мерки в промяна на тези тенденции.

ИЗВОДИ:

➤ **Необходимо е да се работи в посока подобряване ефективността от развитата система за разделно събиране на отпадъци от опаковки. Разположени са контейнери само в три населени места, чрез които не се осигурява достъпност за цялото население до системата за разделно събиране. Анализите от морфологичните проби показват значителни количества рециклируеми отпадъци от пластмаса, хартия и стъкло.**

2. Анализ на управлението на опасните отпадъци

За изпълнение на задълженията ни по чл. 16 от ЗУО (Закона за управление на отпадъците) и чл. 27 от Наредбата за изискванията за пускане на пазара на батерии и акумулатори и за третиране и транспортиране на отпадъци от батерии и акумулатори (приета с ПМС № 144/05.07.2005 г.) общината има сключен договор с “ЕКОБАТЕРИ” (№527/16.10.2020 г.) за организиране на дейностите с излезлите от употреба батерии и акумулатори на територията на община Балчик.

За изпълнение на задълженията ни по чл. 16, ал. 3, т. 7 от Закона за управление на отпадъците и чл. 14 от Наредбата за изискванията за третиране на отпадъците от

моторни превозни средства е сключен договор за сътрудничество № 409/15.08.2018 г. с „КРЕСМЕТАЛ“ ООД.

За изпълнение на задълженията ни по чл. 16, ал. 3, т. 7 от Закона за управление на отпадъците и чл. 14 от Наредбата за изискванията за пускане на пазара на електрическо и електронно оборудване и третиране и транспортиране на отпадъци от електрическо и електронно оборудване е сключен договор за сътрудничество №426/22.08.2018 г. с “ЕСКАЛИБУР” ЕООД и „КРЕСМЕТАЛ“ ООД.

Сключен е Договор за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата №409/15.08.2018г. сключен с „КРЕСМЕТАЛ“ ООД, гр. Варна.

Други сключени договори:

- Договор № 409/15.08.2018 г. с „КРЕСМЕТАЛ“ ЕООД за предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в. ч. едрогабаритни, опасни и др. отпадъци.

- Анекс от 03.09.2019 г. с „Евротранс-Метал“ ООД за предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в. ч. едрогабаритни, опасни и др. отпадъци.

- Договор №528/16.10.2020 г. с „Евротранс-Метал“ ООД за приемане на излезли от употреба негодни з употреба гуми, образувани на територията на община Балчик.

- Анекс №1/22.08.2019 г. към договор №426/22.08.2018 г. с „ЕСКАЛИБУР“ ЕООД за събиране на електрическо и електронно оборудване и третиране и транспортиране на отпадъци от електрическо и електронно оборудване

- Договор № 496/30.09.2020 г. с „Евротекст“ ЕООД за събиране на стари дрехи и обувки на територията на община Балчик.

- Договор №576/10.11.2020 г. с „БалБок инженеринг“ АД организиране на мобилни събирателни пунктове за последващо третиране на опасни битови отпадъци.

3. Анализ на управлението на строителните отпадъци (СО)

С Наредба за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали, Обн. ДВ. бр.98 от 8 Декември 2017 г. се регламентира предотвратяване и ограничаване на замърсяването на въздуха, водите и почвите, както и ограничаване риска за човешкото здраве и околната среда в резултат на третирането и транспортирането на строителните отпадъци. С Наредбата се насърчава рециклирането и оползотворяването на СО за постигане на целите по чл. 32 от ЗУО. Целта е:

- Да се предотврати и минимизира образуването на строителни отпадъци (СО);
- Да се насърчи рециклирането и оползотворяването на СО;
- Да се увеличи употребата на рециклирани строителни материали;
- Да се намали количеството за депониране на СО.

Чл. 6 от Наредбата забранява нерегламентираното изхвърляне, изгаряне, както и всяка друга форма на нерегламентирано третиране на СО, в т. ч. изхвърлянето им в контейнерите за събиране на битови отпадъци или разделно събиране на отпадъци от опаковки.

Строителните отпадъци са получени вследствие на строително-монтажни работи и премахване, включващи минерални отпадъци, пластмаси, метал, хартия, изолационни материали, дърво, азбест и други опасни отпадъци, и др. съответстващи на кодовете на отпадъци от група 17 на Приложение 1 от Наредба № 3 за класификация на отпадъците. Минералните отпадъци се образуват в резултат на строителство или събаряне на сгради и съоръжения, които основно се състоят от минерални материали като тухли, бетон, строителни разтвори, естествен камък, пясък, керамични строителни материали, бетонови блокчета и др.

„Строително-монтажни” са работите, чрез които строежите се изграждат, ремонтират, реконструират, преустройват, поддържат или възстановяват, а „Премахване” е дейността по отстраняване на строежите чрез селективно отделяне на оползотворимите отпадъци в процеса на премахването.

Контролът по изпълнение на ПУСО се осъществява от кмета на общината, на чиято територия се извършват СМР/премахването на строеж, или от оправомощено от него длъжностно лице.

В случаите, когато кмета на общината е възложител на строителни и монтажни работи, с изключение на текущи ремонти, и възложител на премахване на строежи, следва да изготви план за управление на строителните отпадъци. Съдържанието и изискванията към плана се определят в Наредбата за управление на строителните отпадъци.

Когато общината е възложител на строителни дейности или на дейности по разрушаване на сгради, включително принудително премахване на строежи:

- да разработва План за управление на строителните отпадъци като част от строителната документация за инвестиционния проект за издаване на разрешение за строеж;
- да изпълни реално Плана за управление на отпадъците;

- да влага в строежите определен процент материали от рециклирани строителни отпадъци или материално оползотворяване в обратни насипи;
- да осигури селективното разделяне и материално оползотворяване на определени видове строителни отпадъци в минимални количества;
- да одобрява плана за управление на строителните отпадъци на инвестиционни проекти на територията на общината, като част от документацията за разрешение за строеж - когато общината е компетентен орган по ЗУТ, както и да одобрява отчетите за изпълнение на плана за управление на отпадъците, в предвидените случаи от Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали.

Отпадъците от строителна и строително-ремонтна дейност в община Балчик се отделят регулярно. Прилага се процедура, при която строителните фирми да се обръщат към общината за посочване на място и условия за депонирането на строителните отпадъци.

По голямата част от строителните отпадъци образувани на територията на общината са от ремонтна дейност на домакинствата. В общината няма специално изградено депо за съхраняване на строителни отпадъци, което да отговаря на изискванията за опазване на околната среда. При образуване на строителни отпадъци, в т.ч. от ремонтна дейност, извършвана от домакинствата, те се насочват към „Претоварна станция Балчик“ или за депониране на Регионалното депо за неопасни отпадъци Добрич.

Община Балчик стриктно следи за спазване на разпоредбите на *НАРЕДБА за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали*. При започване на СМР и/или премахване на строеж на територията на общината, от Възложителите се изисква План за управление на СО, без който не се издават съответните документи по реда на ЗУТ за разрешаване на строителните дейности.

Общината е предвидила необходимостта от актуализиране на нормативната уредба за прилагане на Закона за управление на отпадъците и Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали и работи в тази насока.

4. Биоразградими и био отпадъци.

БИО-ОТПАДЪЦИ са биоразградими отпадъци от парковете и градините, хранителни и кухненски отпадъци от домакинства, ресторанти, заведения за обществено хранене. Биоразградими са всички отпадъци, които се разграждат аеробно или анаеробно, като хранителни и растителни отпадъци, хартия, картон и др.

ГЕНЕРАТОРИ НА БИО-ОТПАДЪЦИ:

- Зелени отпадъци: зелени площи към обществени и търговски обекти, производствени, стопански и административни сгради, градини, паркове, домакинства и др.
- Хранителни и кухненски отпадъци: детски градини, училища, домакинства, ресторанти, заведения за обществено хранене, търговски обекти, социални домове, пазари и др.

ПОЛЗИТЕ ОТ РАЗДЕЛНОТО СЪБИРАНЕ НА БИО-ОТПАДЪЦИ

✓ производство на компост (органична тор). Компостирането е естествен процес, представляващ контролирано разграждане на органични материали, чрез анаеробен или аеробен биологичен процес. Използването на компост в почвата увеличава нейните хранителни вещества и се намалява необходимостта от използване на изкуствени торове и пестициди.

- ✓ Намаляване количеството битови отпадъци, постъпващи за депониране;
- ✓ Намаляване на парникови газове, генерирани при обезвреждането на отпадъците;
- ✓ Производство на електричество и топлоенергия от биогаз при третиране на хранителни отпадъци.

В анализа на морфологичния състав на битовите отпадъци в общината, бе обърнато внимание от необходимостта за предприемане на действия за разделното събиране на този тип отпадни потоци при източника. Биоотпадъците са приоритетни за разделяне при източника, защото така едновременно се запазва чистотата на отделените за рециклиране и компостиране материали.

Претоварна станция за отпадъци (ПСО) в Балчик включва съоръжение за открито компостиране на зелени отпадъци с капацитет до 1 647 т/год. Генерираните биоразградими отпадъци се оползотворяват и в инсталация за компостиране, разположена на територията на регионалното депо в с. Стожер.

Селищата от община Балчик се оценяват с висок потенциал за въвеждане на разделно събиране на биоразградими отпадъци. За такива селища е задължително въвеждане на зелено компостиране.

Към настоящият момент в община Балчик няма въведена система за разделно събиране на биоразградимите отпадъци. Единствено биоотпадъците от зелените площи се събират при регулярната им поддръжка по реда на Наредбата за изграждане, стопанисване, контрол и опазване на зелената система на територията на Община Балчик.

5. Утайки от градските пречиствателни станции за отпадъчни води

В община Балчик има изградени и работещи две пречиствателни станции. ПСОВ-Балчик е разположена в бреговата зона източно от гр. Балчик по пътя за Тузлата в основата на „Татароюджук тепе“, в местността „Караманлиите“. Площадката на ПСОВ е разположена върху отвоювана от морето територия, чрез брегоукрепване и насипване на скална маса между буни 211 и 212.

ПСОВ-Албена ПСОВ „Албена“ е построена в землището на с. Кранево, поземлен имот №39459,154 в м. „Ендек Тарла“. Изградени са следните съоръжения и сгради: приемна камера, решетки, пясъкозадържатели, двуетажни утаители, биобасейни, вторични радиални утаители, контактен резервоар, окислително езеро, административна сграда на 2 етажа, трафопост, помпена станция за утайки, хлораторно, битовка, изсушителни полета. В ПСОВ Албена постъпват отпадъчни води от 3 довеждащи колектора – 2 тласкателя от к.к.Албена ф475 и ф546, от с.Кранево – гравитачен колектор ф300.

Отвеждащият колектор до заустването е гравитачен – азбестоциментов тръбопровод ф475 с дължина 4000м. Премахва през плажната ивица на с. Кранево в района на плаж „Международен детски лагер“.

На контролираната от РИОСВ Варна територия има Депо за утайки от ПСОВ Добрич, с оператор “В и К - Добрич” ЕООД. С Решение № 00-03-07-01/2009г. на МОСВ, за дружеството е утвърден План за привеждане в съответствие с изискванията на Наредба № 8 от 24.08.2004г. за условията и изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци.

Съгласно указанията на МОСВ, в зависимост от резултатите от охарактеризирането на утайките като опасни или неопасни операторът ще предприеме следните мерки:

✓ ако се докаже, че утайките се класифицират като неопасни, предвижда се обезвреждането им на депо за неопасни отпадъци, т.е. в Регионалното депо в землището на с. Стожер, Община Добричка; 139/188

✓ в случай, че утайките се охарактеризират като опасни ще се обяви обществена поръчка за изготвяне на проект за рекултивация. През 2017 г. дружеството изготвя и подава в ИАОС доклад за основно охарактеризиране на утайките. Очаква се да се получи становище по основно охарактеризиране на отпадък с код: 19 08 13, от компетентния орган с оглед определянето им като неопасни. С това ще се открие възможността за обезвреждането на утайките на депо за неопасни отпадъци, в Регионалното депо в землището на с. Стожер, община Добричка.

6. Производствени отпадъци

Производствени отпадъци са **отпадъците, образувани в резултат на производствената дейност на физическите и юридическите лица** (§1, т. 32 от Допълнителните разпоредби на ЗУО, Обн., ДВ, бр. 53 от 13.07.2012 г.).

Производствените предприятия на територията на общината образуват предимно отпадъци с характер на битови, специфични масово разпространени и рециклируеми отпадъци. Фирмите ги водят на отчет пред РИОСВ-Варна, която провежда и контрола по изпълнението на фирмените програми за управление на отпадъците. Следва да се отбележи, че фирмите изпълняват задълженият си да предоставят необходимата информация за генерираните от тях отпадъци в РИОСВ-Варна.

7. Система за сметосъбиране и сметоизвозване

Дейностите по събиране и транспортиране на битови отпадъци обхващат всички населени места и курортните зони около Балчик. В КК Албена сметосъбирането се извършва от дружеството - собственик на комплекса.

Дейностите по сметосъбиране и сметоизвозване на територията на община Балчик се осъществяват от Общинско Предприятие „БКС“, фирма „Глобъл Клиньър“ ООД и К.К. „Албена“. Сметосъбирането и сметоизвозването се извършва по одобрен график, както следва:

- „КК „Албена“ – обслужва само К. К. „Албена“. Биоразградимите кухненски отпадъци се извозват директно до РДО - с. Стожер, останалите – до ПСО - Балчик. От октомври 2021г. биоразградимите отпадъци от Албена се извозват до собствената им централа за производство на бииогаз – м. „Момчил“, гр. Балчик.

- „Глобъл Клиньър“ ООД обслужва селата – Църква, Рогачево, Оброчище и Кранево. Отпадъците се извозват до ПСО – Балчик.

- ОП „БКС“ обслужва – гр. Балчик вилните зони и следните села – Стражица, Соколово, Гурково, Царичино, Дъбрава, Безводица, Ляхово, Бобовец, Храброво, Сенокос, Брястово, Преспа, Дропла, Змеево, Тригорци, Карвуна, Кремена.

ОП „БКС“ разполага с 7 бр. специализирана сметоизвозваща техника, а КК „Албена“ с 5 бр.

Съдовете за твърди битови отпадъци, които по настоящем са разположени във всички населени места са собственост на Община Балчик.

Общината е обезпечила всички населени места с необходимото количество съдове като е обхванала 100% от населението.

8. Регионална система за управление на отпадъците

Община Балчик е член на Регионална система за управление на отпадъците регион Добрич, включващо общините Добрич, Добричка, Тервел, Никола Козлево, Крушари, Каварна, Шабла, Генерал Тошево и Балчик - Регионално депо в землището на с. Стожер, община Добричка.

Претоварната станция за отпадъци в Балчик обслужва общините Балчик, Каварна и Шабла. Площадката е разположена на около 7 км от град Балчик. Капацитета на линията за сепариране е около 70 000 тона отпадъци на година.

Съгласно издаденото комплексно разрешително дневния допустим капацитет на депото в с. Стожер е 130 тона за депониране.

Депото е основния обект на системата. В него е разположена сепариращата линия за третиране на битовите отпадъци, съоръжение за балиране на рециклируемите материали, екопарк за съхранение на балираните отпадъци. Всички подходящи материали като хартия, найлон, стъкло, пластмасови бутилки, метали и т.н. се отделят и предават за преработка и рециклиране.

Зелените отпадъци от паркове и градини се компостират. С компостирането се цели стабилизиране на биогенната фракция. При нормални условия цялостното протичане на процеса трае около 3 – 4 месеца.

В рамките на депото има и склад за временно съхранение на опасни отпадъци от бита. В него се съхраняват битови отпадъци, подлежащи на рециклиране и унищожаване по специален ред – акумулатори, батерии, флуоресцентни лампи и други.

На депото е предвидено и място за строителни отпадъци. Те се раздробяват на специална площадка. Раздробяването става с мобилна инсталация с производителност 50-70 тона на час.

Регионална система гарантира екологосъобразно и устойчиво управление на отпадъците в регион Добрич, като се създава възможност за предварително третиране и оползотворяване на отпадъците и постигане на регионалните цели за рециклиране. Чрез регионалната система се подобряват показателите на компонентите на околната среда и ще се постигне социално поносима за населението цена за третиране на отпадъците.

Претоварна станция за отпадъци (ПСО) в Балчик, включва:

- инсталация за сепариране на материали за рециклиране с капацитет до 11 000 т/год. и компактиране и претоварване за транспорт до регионалното депо на остатъчната фракция за депониране и подситова (биоразградима фракция) за компостиране с претоварващ и транспортен капацитет до 8 800 тона на месец;
- съоръжение за открито компостиране на зелени отпадъци с капацитет до 1 647 т/год.

9. Информация за замърсени в миналото площадки за обезвреждане на отпадъците и осъществени мерки за тяхното възстановяване.

Депото за ТБО (твърди битови отпадъци), чийто собственик е общината се намира в землището на гр. Балчик ПИ № 02508.542.180. През 2015 г. е проведена процедура за ОП „Закриване и рекултивация на общинско депо. След проведената процедура, през май 2016 г. е започнат първия етап на проекта – техническа рекултивация, която приключи м. декември 2016 г. През 2020 година завърши биологичната рекултивация.

Нерегламентирани сметища

Нерегламентираното депониране на отпадъци създава предпоставки за образуване на огнища на зарази и увреждане здравето на населението. На тези терени се изхвърлят битови, строителни и селскостопански отпадъци.

Почистването на тези терени се осъществява с фадрома или друг вид техника. През 2019 - 2020 година са взети и мерки относно нерегламентираните сметища на територията на община Балчик. Извършени са проверки съвместно с РИОСВ-Варна. Служители от общинска администрация периодично извършват контролни проверки на потенциално застрашени места и бивши почистени нерегламентирани сметища.

СХЕМИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

Рамковата директива за отпадъците (2008/98), съответно ЗУО, оперират както с принципа „Замърсителят плаща“ (чл. 14), така и с принципа за „Разширена отговорност на производителя“ (чл. 8), които взаимно се допълват.

Принципът „Замърсителят плаща“

е заложен в Договора за създаване на Европейската общност (чл.174). Този принцип във връзка с отпадъците изисква:

- причинителят и притежателят на отпадъци да ги управляват по начин, който гарантира висока степен на защита за околната среда и човешкото здраве;
- причинителите на отпадъци да поемат отговорност за отпадъците си;
- разходите за опазване на околната среда и човешко здраве, свързани с образуването и третирането на отпадъците, трябва да бъдат отчитани при определяне цената на продуктите и услугите;
- разходите за третиране и транспортиране на отпадъците са за сметка на причинителите и притежателите на отпадъците.

Принципът „Разширена отговорност на производителя“ (РОП) е екологичен принцип, който се прилага като съвкупност от мерки с цел намаляване на общото въздействие върху околната среда от даден продукт и въвежда задължения и отговорности за производителя на продукта по време на целия му жизнен цикъл за: ограничаване на съдържанието на опасни вещества, обратно приемане, предотвратяване на отпадъците и повторна употреба, рециклиране, оползотворяване и обезвреждане на отпадъците, получени в резултат на употребата на продукта. В съответствие с този принцип, производителите на продукти трябва да поемат отговорност, включително за финансирането на:

♣ проектиране и разработване на продукти, които подлежат на многократна употреба, технически издръжливи са, не съдържат или имат ограничено съдържание на материали и вещества, представляващи риск за околната среда;

♣ развиване на пазари за повторната употреба и рециклирането на отпадъците, образувани след крайната употреба на пусканите на пазара продукти. Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР) определя разширената отговорност на производителя, като подход за екологична политика, при който отговорността на производителя за продукта обхваща и етапа след потреблението от целия жизнен цикъл на продукта. Политиката за разширената отговорност на производителя се характеризира с:

- ♣ изместването на отговорността (физически и/или икономически, напълно или частично) във възходящ ред към производителя и извън общините;

- ♣ осигуряването на стимули на производителите, за да вземат предвид екологичните съображения при създаването на своите продукти. Докато други инструменти на политиката обикновено имат за цел изолирана точка от веригата, разширената отговорност на производителя се стреми да интегрира сигналите, свързани с екологичните характеристики на продуктите и производствените процеси в цялата продуктова верига.

Принципът „Разширена отговорност на производителя“ (РОП)

е екологичен принцип, който се прилага като съвкупност от мерки с цел намаляване на общото въздействие върху околната среда от даден продукт и въвежда задължения и отговорности за производителя на продукта по време на целия му жизнен цикъл за: ограничаване на съдържанието на опасни вещества, обратно приемане, предотвратяване на отпадъците и повторна употреба, рециклиране, оползотворяване и обезвреждане на отпадъците, получени в резултат на употребата на продукта. В съответствие с този принцип, производителите на продукти трябва да поемат отговорност, включително за финансирането на:

- ♣ проектиране и разработване на продукти, които подлежат на многократна употреба, технически издръжливи са, не съдържат или имат ограничено съдържание на материали и вещества, представляващи риск за околната среда;

- ♣ развиване на пазари за повторната употреба и рециклирането на отпадъците, образувани след крайната употреба на пусканите на пазара продукти. Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР) определя разширената отговорност на производителя, като подход за екологична политика, при който отговорността на производителя за продукта обхваща и етапа след потреблението от целия жизнен цикъл на продукта. Политиката за разширената отговорност на производителя се характеризира с:

- ♣ изместването на отговорността (физически и/или икономически, напълно или частично) във възходящ ред към производителя и извън общините;

- ♣ осигуряването на стимули на производителите, за да вземат предвид екологичните съображения при създаването на своите продукти. Докато други инструменти на политиката обикновено имат за цел изолирана точка от веригата, разширената отговорност на производителя се стреми да интегрира сигналите,

свързани с екологичните характеристики на продуктите и производствените процеси в цялата продуктова верига.

Отговорност на домакинствата и на другите лица, които генерират битови и подобни на битовите отпадъци

Схемата се прилага за битовите отпадъци от домакинствата (с изключение на 6 групи масово разпространени отпадъци) и за отпадъци, подобни на битовите, които по своя характер и състав са сравними с отпадъците от домакинствата, но образувани от други източници.

Подобни на битовите отпадъци се образуват най-вече от административни сгради, образователни институции, социални организации, пазари, търговски обекти, хотели и ресторанти, ателиета за услуги. В схемата попадат и строителните отпадъци от ремонтни дейности и от разрушаване на сгради, генерирани от домакинствата и други обекти в малки количества.

При тази схема задължени лица са домакинствата и лицата, които образуват битови отпадъци и подобни на битовите отпадъци. Тези лица са отговорни за изхвърлянето, включително разделното събиране и изхвърляне на битовите отпадъци в определените за целта съдове и места и за заплащане на разходите за услугите по временно съхраняване, събиране, транспортиране и третиране на отпадъците в съответствие със Закона за местните данъци и такси, ЗУО и наредбите на общините за управление на отпадъците.

Другите лица, които участват в схемата, са общините, Регионалните сдружения на общини (РСО) за управление на отпадъците и фирмите или общински предприятия, на които общините възлагат една или повече дейности, свързани със събиране, транспортиране и третиране на битовите отпадъци.

В анализираната схема общините имат традиционно големи отговорности, които нарастват особено в последните години, във връзка с новите изисквания за прилагане на йерархията на управление на отпадъците. Както в ЗУО, така и в наредбите на общините за управление на отпадъците са регламентирани изискванията към задължените в схемата лица, както и глобите и санкциите за неспазване на съответните нормативни разпоредби. Контролен орган са общините чрез определени от кмета длъжностни лица или инспекторат на общината за осъществяване на контролни дейности. Задължените в схемата лица заплащат ежегодна такса за битови отпадъци, в размер определен от Общинския съвет за всяко населено място поотделно. Загубата на вторични ресурси поради закриването и рекултивацията на

стари общински депа без оползотворяване на поне част от отпадъците е също слаба страна на управлението на отпадъците в схемата.

Разширена отговорност на производителя (РОП) относно 6 групи масово разпространени отпадъци (МРО)

Съгласно ЗУО „Масово разпространени отпадъци“ са отпадъци, които се образуват след употреба на продукти от многобройни източници на територията на цялата страна и поради своите характеристики изискват специално управление. Към 2014г. в схемата за Разширена отговорност на производителя (РОП) поетапно са включени следните масово разпространени отпадъци :

- Отпадъци от опаковки;
- Отпадъци от ИУЕЕО;
- Отпадъци от ИУМПС;
- Отпадъци от батерии и акумулатори;
- Отпадъци от гуми;
- Отпадъчни масла и нефтопродукти.

При тази схема за „Разширена отговорност на производителя“ (РОП) лицата, пускащи на пазара продукти, които след тяхната употреба се превръщат в МРО, са задължените по схемата лица и носят отговорност за тяхното последващо събиране и рециклиране, в съответствие с изискванията на ЗУО и специфичните наредби за всеки вид МРО.

Схемата за РОП може да се осъществи по два начина от задължените в схемата фирми:

1. Чрез колективна система, представлявана от организация за оползотворяване (ОО) на съответните МРО.

2. Индивидуално от задълженото лице (конкретна фирма), което пуска на пазара МРО. Организации по оползотворяване (ОО) на МРО и лицата, които изпълняват индивидуално задълженията си са длъжни:

– Да получат разрешително по реда на ЗУО за осъществяване на дейността като ОО или за индивидуално изпълнение и организация на дейностите по разделно събиране, подготовка за повторна употреба, рециклиране и оползотворяване;

– Да създават и финансират системи за разделно събиране, повторна употреба, рециклиране и/или оползотворяване на съответния вид масово разпространени отпадъци;

- Да изпълняват програмата за управление на МРО и да достигнат целите за подготовка за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване;
- Да осъществяват информационни кампании за обществеността;
- За ОО на отпадъци от опаковки – задължение и да обхванат определен брой население чрез системите за разделно събиране на отпадъците, включително чрез поставяне на контейнери за разделно събиране в населените места.

Най-често отговорността по събирането на тези отпадъци и предаването им за третиране/рециклиране е, чрез възлагане на организации по оползотворяване (ОООП).

При схемата за „Разширена отговорност на производителя“ финансирането на системите за разделно събиране, рециклиране и оползотворяване на МРО се осъществява от фирмите – задължените лица в схемата, които пускат на пазара стоки, които след тяхната употреба се превръщат в МРО. В крайна сметка, това са част от производствените разходи на фирмите – задължени лица в схемата и представляват елемент от цената на съответния продукт.

Финансирането на дейностите по договорите се осъществява от организациите по оползотворяване, а общините са отговорни за съдействие при организиране на дейностите на териториите им. Организациите имат допълнителни задължения, в т.ч. да предоставят информация на общините, да финансират и осъществяват информационни кампании за широката общественост.

ИЗВОДИ

➤ **Заложения принцип в програмата „пълна отговорност на замърсителите“ „потребителите да заплащат пълните разходи, както по производството и потреблението на продуктите, така и свързани с тях разходи по опазване на околната среда“, превръщането на разходите за околна среда във важен фактор при вземане на решения“ се реализира чрез административни разпоредби и икономически регулатори.**

➤ **Най-често прилаганият икономически регулатор в контекста на принципа „замърсителят плаща“ е въвеждането на различни такси, а при неизпълнение на регламентираните с нормативните актове задължения, пълната отговорност предполага заплащането на глоби.**

ПРИЛОЖЕНИЕ 1.3 АНАЛИЗ НА ФИНАНСИРАНЕТО, ИКОНОМИЧЕСКИТЕ ИНСТРУМЕНТИ И СТИМУЛИ В СЕКТОРА НА УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ

Икономическите инструменти в сектора на управлението на отпадъците са механизми, въведени от държавата, които правят по-изгодно за населението и бизнеса да рециклират и оползотворяват отпадъците, вместо да ги депонират. Изследванията показват, че въвеждането на такива механизми в различните европейски страни е довело до намаляване на депонираните количества отпадъци и до преминаване към по-високите нива в йерархията на управлението на отпадъците.

- Такса – битови отпадъци (в т.ч. постъпления от таксата и разходи на общините за управление на отпадъците).
- Обезпечения за покриване на последващи разходи за затваряне на депата и отчисления за депониране на отпадъци (т.нар. отчисления по чл. 60 и чл.64 от ЗУО).

Такса битови отпадъци (в т.ч. постъпления от таксата и разходи на общината за управление на отпадъците)

Механизмът за финансиране изпълнението на задълженията на общините по управлението на битовите отпадъци, възложени със Закона за управление на отпадъците, е регламентиран със Закона за местните данъци и такси. Съгласно §13а от Заключителните разпоредби на Закона за местни данъци и такси до 31.03.2017г. Министерският съвет съвместно с Националното сдружение на общините в Република България разработва методика за изготвяне на план-сметката с необходимите разходи за дейностите и за видовете основи, които служат за определяне размера на таксата за битови отпадъци, и внася в Народното събрание проект за изменение на чл. 66 и 67. В тази връзка е изготвен Проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за местните данъци и такси (ЗМДТ). Предложените промени в ЗИД на ЗМДТ целят справедливо определяне на таксата за битови отпадъци, спазване на принципа „замърсителят плаща“, въвеждане на единна методология за определяне на разходите, които формират таксата за битови отпадъци, осигуряване на публичност и прозрачност чрез задължението за провеждане на обществени консултации при определянето на разходите, формиращи таксата и опазване на околната среда.

Предвижда се размерът на таксата за битови отпадъци за всяко задължено лице да се определя, като разходите за сметка на таксата за битови отпадъци за текущата година от план-сметката се разпределят по начин в зависимост от приетите от

Общинския съвет основи, т.е. показателите, на базата на които се разпределят разходите за сметка на таксата за битови отпадъци от одобрената план-сметка към задължените лица. Водеща основа за определяне на размера на таксата за битови отпадъци е предвидено да бъде количеството на битовите отпадъци, като е необходимо местните власти да предприемат адекватни мерки за въвеждане на принципа „замърсителят плаща“.

Заплащането на такса, чийто размер е определен на база, различна от количеството на изхвърлените отпадъци, на практика не създава стимул на населението да изхвърля по-малко количество отпадъци.

Основите за изчисляване на размера на таксата за битови отпадъци, които общинският съвет може да приеме са:

- ♣ Определяне на количеството битови отпадъци на база брой на заявените от лицето контейнери за текущата година, както и броя на ползвателите на услугата;

- ♣ Индивидуално измерено количество битови отпадъци за имота – чрез торби с определена вместимост, предоставени от общината, или чрез стикери, залепени върху торби на лицата;

Количество битови отпадъци за имота, определено съобразно броя и вместимостта на необходимите съдове за съхранение;

- ♣ Брой ползватели на услугата в имота или натурален показател използвано количество вода в имота;

- ♣ Комбиниран подход на база количество битови отпадъци и брой на ползватели на услугата в имота или натурален показател използвано количество вода в имота.

Съгласно чл.66, ал.1 от ЗМДТ (Обн. ДВ. бр.117 от 10.12.1997г., посл. доп. ДВ. бр.32 от 22.04.2016г.), такса битови отпадъци се определя в годишен размер за всяко населено място с решение на Общинския съвет въз основа на одобрена план-сметка за всяка дейност, включваща необходимите разходи за:

1. осигуряване на съдове за съхраняване на битовите отпадъци - контейнери, кофи и други;

2. събиране, включително разделно, на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за третирането им;

3. проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или други инсталации или съоръжения за

обезвреждане, рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци, включително отчисленията по чл. 60 и 64 от Закона за управление на отпадъците (ЗУО);

4. почистване на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване.

Ежегодно се разработва предложение за размер на такса битови отпадъци въз основа на годишна план-сметка за дейностите по сметосъбиране и сметоизвозване, обезвреждане на битовите отпадъци в депа или други съоръжения, поддържане чистотата на териториите за обществено ползване. План-сметка за приходите от такса битови отпадъци и разходите за дейностите по събиране, извозване и обезвреждане на битови отпадъци, както и за почистване на обществени територии и размера на такса битови отпадъци се одобрява от Общински съвет. В срок до 30 октомври на предходната година, съгласно разпоредбите на чл.63, ал.2 от ЗМДТ (ДВ., бр.117/1997г., доп. ДВ. бр.32/22.04.2016г.), се изготвя заповед за определяне границите на районите, в които ще се извършва организирано сметосъбиране и сметоизвозване, вида на предлаганите услуги и честотата на сметоизвозване за предстоящата година. Заповедта се издава от Кмета на общината и се обявява публично до 31 октомври на предходната година.

Постъпленията от таксата имат целеви характер и не могат да се изразходват за финансиране на други публични услуги, предоставяни от общините. Целта на таксата битови отпадъци е прилагане на принципа „замърсителят плаща“, чието непълно прилагане е съществен недостатък, поради начина на формиране на таксата . Размерът на таксата се определя за всяка услуга поотделно.

Информация за постъпленията от такса битови отпадъци и разходите за управление на отпадъците по групи разходи се събира и обобщава на общинско ниво. В следващата таблица са представени приходите за последните 5 години, постъпили в общинския бюджет от такса битови отпадъци в община Балчик.

Година	Отчет на приходите по §27-07 "Такса за битови отпадъци" (лв.)
2016	2408244
2017	3626140

2018	3709401
2019	3061702
2020	3135293

Трябва да се отбележи, че приходите от такса битови отпадъци в общинския бюджет се използват изцяло за финансиране на дейности и проекти, свързани с битовите отпадъци, като се покриват всички разходи свързани с управлението на отпадъците. Към момента е налично добро планиране на средствата от такса битови отпадъци и разходването им е съобразено с потребностите. В следващата таблица са представени разходите на община Балчик свързани с дейностите по управление на отпадъците за разглеждания период.

Година	Отчет на разходите за дейност 623 Чистота (лв.)	Отчет на разходите за дейност 627 Управление на дейностите по отпадъците (лв.)	Отчет -общо (лв.)
2016	1177703	1588550	2766253
2017	1759528	1692120	3451648
2018	1907977	730602	2638579

Определена е такса за третиране на тон отпадък, постъпил в регионалната система за управление на отпадъците – Регион Добрич, която общината заплаща. Освен приходите, важно значение за оценка на управлението на отпадъците имат и правените от общините разходи, както и съотношенията между приходите и разходите, свързани с тази дейност.

Понастоящем, общината разпределя приходите си от такса смет в няколко групи разходи за управление на отпадъците: както следва:

- Закупуване на съдове за битови отпадъци
- Сметосъбиране и сметоизвозване на битови отпадъци

– Проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депа за битови отпадъци

– Саниране, закриване и рекултивация на стари замърсявания

– Зимно и лятно почистване.

Като цяло най-голям дял има сметосъбирането и сметоизвозването.

Разходите, свързани с поддържането на дейностите по управление на отпадъците ще се увеличават през годините, вследствие на променената нормативна уредба, касаеща управлението на отпадъците и въвеждането на нови методи и технологии за третирането им.

Трябва да се отбележи, че използваните за изчисляването на показателя приходи от такса битови отпадъци не съдържат размера на отчисленията по чл.60 и чл. 64 от ЗУО, които общините включват в план-сметките си при определяне размера на таксата. Тези отчисления се отчитат със знак (-) в друг бюджетен параграф.

№	Наименование на услугата	Обикновена услуга		Бърза услуга	
		сума	срок	сума	срок
1	Определяне маршрут за извозване на строителни отпадъци и земни маси - съгласно чл. 4, т. 10 от Наредбата за управление на отпадъците на територията на Община Балчик до претоварна станция. За извозените тонове се дължат отчисления по чл.60 и 64 от Закона за управление на отпадъците	10,00 лв.+ 25,00 лв./тон	7 дни	25,00 лв. + 25,00 лв./тон	3 дни
2	Определяне маршрут за извозване на строителни отпадъци и земни маси - съгласно чл. 4, т. 10 от Наредбата за управление на отпадъците на територията на Община Балчик до регионално депо Стожер. За извозените тонове се дължат отчисления по чл.60 и 64 от Закона за управление на отпадъците.	10,00 лв.+ 5,00 лв./тон	7 дни	25,00 лв. + 5,00 лв./тон	3 дни
3	Определяне маршрут за извозване на битови, растителни, животински и промишлени неопасни - чл.4 от Наредбата за управление на отпадъците на територията на Община Балчик до претоварна станция. За извозените тонове се дължат отчисления по чл.60 и 64 от Закона за управление на отпадъците.	10,00 лв.+ +88,00 лв./тон	7 дни	25,00 лв. +88,00 лв./тон	3 дни
4	Определяне маршрут за извозване на битови, растителни, животински и промишлени неопасни - чл.4 от Наредбата за управление	10,00 лв.	7 дни	25,00 лв. +50,00	3 дни

на отпадъците на територията на Община Балчик до регионално депо Стожер. За извозените тонове се дължат отчисления по чл.60 и 64 от Закона за управление на отпадъците.	+50,00 лв./тон		лв./тон	
---	-------------------	--	---------	--

Независимо от допълнителните дейности, които се въвеждат и планираните за въвеждане с регионалната система, направените в тази връзка разходи ще се компенсират от цялостното намаляване на количеството отпадъци, които ще се транспортират за крайно обезвреждане на депо, както и от реализацията на разделно събраните оползотворими компоненти.

Така сложената се ситуация позволява вземането на управленски решения, които да са оптимални за решаване на дългосрочните нужди на жителите на общините. Не трябва да се забравя обаче, че дейностите по управление на отпадъците следва да се покриват изцяло с таксата за битови отпадъци, включително и изплащането на взети кредити изразходвани за дейността.

ПРИЛОЖЕНИЕ 1.4 АНАЛИЗ НА ИНФОРМИРАНЕТО НА ОБЩЕСТВЕННОСТТА ПО ВЪПРОСИТЕ НА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

Настоящият анализ разглежда практиката на Община Балчик през последните години във връзка с информирането на обществеността по въпросите на управлението на отпадъците.

Анализът е концентриран върху следните въпроси:

- *Наличие на стратегически подход в информационно-разяснителната политика на общината във връзка с дейностите по управление на отпадъците.*
- *Информационни и разяснителни дейности и кампании; привличане на обществеността.*
- *Използвани методи и форми за предоставяне на информация на гражданите и фирмите относно предоставяните от общината услуги в областта на управление на отпадъците.*

1. Планиране на действия за информиране на обществеността относно управлението на отпадъците

Участието на обществеността в цялостния процес на промени в сектора за управление на отпадъците има голямо значение. Населението е основен участник в процеса на управление на отпадъците, защото то е постоянен техен генератор и поради това трябва да бъде информирано за въздействието върху околната среда, причинено

от депонирането на отпадъци, както и за възможностите и отговорностите си относно предотвратяването и оползотворяването на отпадъците.

Община Балчик провежда целенасочена политика по отношение предоставяне на информация, свързана с различните аспекти на управлението на отпадъците.

Друг подход, който се използва при планирането на действия за информиране и привличане на обществеността, е включването на клаузи в договорите за сътрудничество с организации по оползотворяване на масово разпространени отпадъци за разработване на конкретни мерки за привличане на населението като активен участник в разделното събиране на съответните отпадъци и провеждането на информационни кампании.

2. Информационни и разяснителни дейности и кампании

Мерките за информиране на населението за опасностите за околната среда и повишаване на обществената заинтересованост се публикуват в сайта на община Балчик и местния вестник

Община Балчик се включи в акцията „Да изчистим България за един ден“. В проведения на 14.09.2019 г. ден за почистване се включиха 90 граждани от община Балчик и околните села. Бяха почистени - детски градини, клуб „Арда“, около пенсионерски клубове и др. Събрани бяха 8,55 т. - отпадъци, които бяха транспортирани до „Претоварна станция - Балчик“. За събраните отпадъци през деня не се прилагат механизмите за задължително финансово обезпечаване, т.е. за тях не се дължат отчисления по чл. 60 и/или чл. 64 от Закона за управление на отпадъците.

Съвместно с „БУЛЕКОПАК“ АД за в бъдеще ще се провеждат и мероприятия за запознаване на децата от детските градини и училищата свързани с разделното събиране на отпадъци.

„БалБок инженеринг“ АД организира мобилни събирателни пунктове за последващо третиране на опасни битови отпадъци.

3. Форми за предоставяне на информация относно общинските услуги в областта на управление на отпадъците

Основният начин на предоставяне на информация е интернет страницата на община Балчик и на Общински съвет - Балчик

На интернет страницата на Общински съвет – Балчик са публикувани следните документи, имащи отношение към управлението на отпадъците:

- Наредби на Общински съвет-Балчик, регламентиращи управлението на отпадъците;

- Правилник за организацията и дейността на Общинския съвет – Балчик, неговите комисии и взаимодействието му с общинската администрация;
- Решения на Общински съвет – Балчик, имащи отношение към управлението на отпадъците (за одобряване на ежегодни план –сметки за необходимите разходи по ЗМДТ за битовите отпадъци и определяне на такса за битови отпадъци; за приемане на програми за опазване на околната среда и за управление на отпадъците; за приемане на ежегодни отчети за изпълнението на програмите и др.)

На интернет страницата от Община Балчик е налична следната информация относно управлението на отпадъците и предоставяните услуги от общината:

- Програми и общински наредби;
- Ежегодни отчети за изпълнение на програмите;
- Устройствен правилник на Общинска администрация – гр. Балчик;
- Заповеди на кмета на общината за определяне на услугите, които общината извършва по отношение на битовите отпадъци, в т.ч. граници на обслужваните райони, честота на извозване;
- Регистър на площадките за предаване на отпадъци от пластмаси, стъкло, хартия и картон на територията на община Балчик, съгласно от Закона за управление на отпадъците;
- Информационни брошури относно извършваните дейности с отпадъци на територията на общината;
- Оповестяване на кампании за разделно събиране на масово разпространени отпадъци и информационни брошури за кампаниите;
- Образци на декларации за определяне на такса битови отпадъци за услугите по сметосъбиране, сметоизвозване и обезвреждане на битовите отпадъци на база количество отпадъци;
- Постъпили уведомления за реализация на инвестиционни предложения;

ПРИЛОЖЕНИЕ 1.5 АНАЛИЗ НА ИНФОРМАЦИОННОТО ОБЕЗПЕЧАВАНЕ ЗА ОТПАДЪЦИТЕ И ДЕЙНОСТИТЕ С ОТПАДЪЦИ

Настоящото приложение съдържа анализ на информационното обезпечаване за отпадъците и дейностите с отпадъци.

1. Нормативни изисквания за събиране и предоставяне на информация за отпадъците

Основните национални документи, регламентиращи изискванията за събирането и предоставянето на информация за отпадъците са Законът за управление

на отпадъците и Наредба № 1 от 4 юни 2014 г. за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри.

С чл. 44 от ЗУО е въведено изискване за водене на отчетни книги и предоставяне на годишни отчети по ред и образци, посочени в наредбата.

С Наредба № 1 са определени:

- реда и образците за водене на отчетност за дейностите по отпадъците;
- реда и образците за предоставяне на информация за дейностите по отпадъците;
- реда за предоставяне на информация от лицата, които пускат на пазара продукти, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци;
- реда за водене на публичните регистри по чл. 45, ал. 1 от Закона за управление на отпадъците;
- изграждането и поддържането на национална информационна система за отпадъци.

Задължени лица по наредбата са:

- лицата, чиято дейност е свързана с образуване на производствени и/или опасни отпадъци, с изключение на отпадъците, образувани от домакинства, търговските и административните сгради;
- лицата, чиято дейност е свързана със събиране и транспортиране и/или събиране и съхраняване и/или третиране на производствени и/или опасни отпадъци; - лицата, чиято дейност е свързана със събиране и транспортиране и/или събиране и съхраняване и/или третиране на битови и/или строителни отпадъци;
- лицата, чиято дейност е свързана със събиране и транспортиране и/или събиране и съхраняване и/или третиране на масово разпространени отпадъци;
- лицата, които пускат на пазара продукти, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци;
- организациите по оползотворяване и лицата, изпълняващи задълженията си индивидуално по наредбите съгласно чл. 13, ал. 1 ЗУО;
- регионални сдружения за управление на отпадъци;
- лицата, извършващи дейности като търговец и/или брокер на отпадъци.

2. Събиране, съхраняване и обработване на информация за отпадъците в

Община Балчик

В Община Балчик е налична следната документация, свързана с управление на отпадъците:

- Програмни документи, планове – програми за опазване на околната среда и програми за управление на отпадъците, планове за привеждане на депа в съответствие с нормативните изисквания, планове за мониторинг и др.
- Нормативни документи на общинско ниво – наредби, правилници и др.;
- Документи във връзка с определяне на цени и такси за услугите – план – сметки за необходимите разходи по ЗМДТ за битови отпадъци и определяне на такса за битови отпадъци;
- Заповеди на кмета на общината, свързани с управление на отпадъците.
- Решения на общинския съвет, свързани с управлението на отпадъците;
- Документация от проведени обществени поръчки за възлагане на дейности по отпадъците;
- Договори, сключени от общината с външни фирми за изпълнение на дейности по отпадъците – за събиране и транспортиране на битови отпадъци, за разделно събиране на МРО, за рекултивация на закритото общинско депо за отпадъци;
- Отчети за изпълнение на сключените договори – вдигнати контейнери, количества събрани и транспортирани отпадъци, количества отпадъци, предадени за рециклиране/ обезвреждане, периодични справки, съгласно клаузите на договорите;
- Справки за изплатени средства по договори за услуги за събиране, транспортиране и депониране на отпадъци;
- Протоколи от заседания на Регионалното сдружение за управление на отпадъци, взети решения и друга документация;
- Документация по изпълнение на екологични проекти, свързани с управление на отпадъците;
- Документи от контролната дейност, извършвана от общината;
- Констативни протоколи от извършени проверки от контролни органи по изпълнение на задълженията на кмета на общината в областта на управление на отпадъците;
- Информационни материали – брошури, листовки, прессъобщения във връзка с провеждане на акции и кампании в областта на управление на отпадъците.

Посочената документация се събира, съхранява и обработва от различни структурни звена от общинската администрация, в съответствие с функционалните им характеристики съгласно Устройствения правилник на Общинска администрация – гр. Балчик.

По отношение на вида и количеството на събраните, транспортирани и третирани отпадъци, източници на информация са дружествата, на които е възложено извършването на дейностите и организациите по оползотворяване на масово разпространени отпадъци, с които са сключени договори за сътрудничество. В съответствие с изискванията на *Наредба № 1 от 4 юни 2014 г. за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри*, тези юридически лица водят текуща отчетност и представят годишни отчети в Изпълнителната агенция по околна среда. Също така, съгласно клаузите на сключените договори с Община Балчик, те предоставят информация и на общината.

ПРИЛОЖЕНИЕ 1.6 АНАЛИЗ НА АДМИНИСТРАТИВНИЯТ КАПАЦИТЕТ

Планирането, регулирането и налагането на законодателството по управление на отпадъците зависи от наличните човешки ресурси в общината. За да се подпомогне изпълнението на законодателството, компетентните органи на национално, регионално и общинско ниво се нуждаят от достатъчен и добре обучен персонал, ангажиран със:

- разработване на политиката за управление на отпадъците, планиране и прилагане на местно ниво;
- разработване и прилагане на законодателството,
- технически стандарти и ръководства за дейностите по управление на отпадъците;
- съгласуване на разрешения за дейности с отпадъци и за изграждане и експлоатация на инсталации за оползотворяване и обезвреждане;
- упражняване на контрол, извършване на проверки и мониторинг на дейностите и инсталациите, образуващи и/или третиращи отпадъци;
- инициране и налагане на мерките по прилагане на законодателството;
- събиране, обработка, анализиране и докладване на данни;
- подготовка, разработване, оценка, прилагане и надзор на проекти за изграждане на общинската инфраструктура за отпадъци.

Изпълнението на настоящата Програма за управление на отпадъците в община Балчик до 2028 г., изисква подобряване на институционалния капацитет и засилване на контролните функции на местно ниво.

Планирането и установяването на финансово обезпечени и поносими за населението системи за събиране (включително разделно) и транспортиране на отпадъците, изграждането и експлоатацията на съоръжения и инсталации, е предизвикателство. Това налага приемането на мерки за насърчаване на кооперирането между общините, с цел изпълнение на техните отговорности и ще подпомогне усъвършенстването на системите за управление на отпадъците в общините и чрез регионалните инициативи ще бъде осигурен достъп до необходимото „ноухау“ и техническа инфраструктура за обезвреждане на приемлива за населението цена.

В дейностите по управление на отпадъците са ангажирани следните институции: Община Балчик; Общински съвет – Балчик; Регионално сдружение за управление на отпадъците – регион Добрия; оператор на Претоварна станция Балчик.

Дейностите по управление на отпадъците на местно ниво в община Балчик се осъществяват чрез:

- изпълнение на Общинската програмата за управление на отпадъците и спазване на Наредбите, приети от Общински съвет Балчик, имащи отношение към темата с отпадъците.

Кметът на общината е отговорно лице за управлението на дейностите по отпадъците, образувани на нейна територия по смисъла на Закона за управление на отпадъците и местната наредба по прилагането им.

За подпомагане на работата на кмета на Общината в изпълнение на задълженията и отговорностите му, в администриране на дейността са заети и други отговорни звена и лица от общинската администрация:

- Зам.-кмет;
- Експерти в Дирекция ТЕМСЕ;
- Кметове и Кметски наместници на населените места;

За управлението на отпадъците отговаря дирекция „ТЕМСЕ“. Има назначени двама еколози (старши инспектор Екология и главен специалист), които отговарят за всичко свързано с управлението на отпадъците на територията на общината - и като дейност, и като вид отпадък. Ресорният зам. кмет и еколозите отговарят за изготвяне на програми и планове, а еколозите организират, координират и контролират изпълнението на дейностите по чистотата и управление на отпадъците.

Административно звено	Персонал Длъжност	Персонал Броя
Дирекция ТЕМСЕ	Старши експерт "Екология" и Главен специалист „Екология“	2

Контролните функции по дейностите за управление на отпадъците в рамките на общината имат кмета на общината, специалистите от общинската администрация, а конкретно по населени места кметове на населените места.

Служителите, назначени да отговарят за проблемите по управление на отпадъците притежават необходимото образование, професионална компетентност и опит за заемане на длъжността. Те извършват контролната дейност по отпадъците, но анализът на количествените характеристики на човешките ресурси показва, че броят на служителите, пряко отговорни за опазването на околната среда и управлението на отпадъци е недостатъчен спрямо разширяващите се ангажименти на общините в тези сфери.

Общината полага непрекъснати усилия за повишаване капацитета на служителите по отношение на действащата нормативна уредба, прилагането ѝ на практика и своевременно идентифициране и предприемане ефективни действия по отношение нарушенията на нормативната уредба в областта на управлението на отпадъците.

За извършване на контролна дейност в общината са упълномощени освен компетентните служители и кметове на кметствата. Актовете се съставят от еколозите или експерти по опазване на околна среда на Общината, от представители на РИОСВ – Варна, за замърсени терени и неправомерно изхвърляне на отпадъци и за нарушения на наредбите, приети от Общинския съвет - Балчик.

В областта на дейностите с отпадъци общината има разработени програмни и нормативни документи, актуални спрямо приетите документи на национално ниво.

Контролната дейност, свързана с налагането на санкции се извършва от длъжностни лица в общинска администрация и инспекторите от РИОСВ.

Контролната дейност може да бъде подобрена чрез:

- Подобряване на координацията между контролните органи на различно подчинение;
- Създаване на адекватен контролен инспекторат в общината, увеличаване на броя на служителите в него;

- Осигуряване на автомобил за контролната дейност;
- Провеждане на обучения по Закона за управление на отпадъците за контролната дейност на общината;
- Провеждане на обучение по изискванията за съставяне на констативни протоколи и наказателни постановления;
- Максимално използване на възможностите на НПО да участват и да подпомагат контролната дейност на инспекторите за подобряване на уменията и подходите за налагане на глоби и санкции, както и за популяризиране на непрекъснато променящото се законодателство.

Задълженията на Кмета на общината по отношение управление на отпадъците са разписани в Глава I на ЗУО, Раздел III Задължения на органите на местното самоуправление и местната администрация. Кметът на община е отговорен за:

- осигуряването на съдове за събиране на битовите отпадъци;
- събирането на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения;
- почистването на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване;
- избора на площадка, изграждане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или на други инсталации или съоръжения;
- организирането на събирането, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата;
- разделното събиране на битови отпадъци на територията на общината най-малко за следните отпадъчни материали: хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло;
- организирането на разделно събиране на опасните и биоразградими битови отпадъци.

Анализът на институционалния капацитет за управление на отпадъците в общината показва, че възложените с нормативната уредба правомощия и задължения на Кмета на общината са обезпечени, чрез функциите на административните звена в общинската администрация.

Прегледът на функциите за управление на отпадъците в общината показва, че:

- По отношение на политиката за отпадъците, в Общината са изготвени планови и нормативни документи в областта на управлението на отпадъците;
- Дейностите, свързани с образуване, събиране, включително разделното, съхраняване, транспортиране, третиране на отпадъци са организирани;

- Ежегодно се разработва и приема годишна план - сметка за дейности с отпадъците, като те се обезпечават финансово, чрез определяне на годишните такси за свързаните с отпадъци услуги и други;

- Дейности по наблюдение и контрол - извършване на контрол, в т.ч. превантивен, текущ и последващ контрол и координация с други органи, налагане на санкции са недостатъчни;

- Необходимо е да се подобрят дейностите за информиране и привличане на обществеността - обществени консултации и привличане на обществеността, информационно- разяснителни дейности и кампании.

По отношение на състоянието на човешките ресурси с възложени функции за отпадъци, прегледът показва, че:

- Персоналът, натоварен с функции за управление на отпадъците притежава необходимите качествени характеристики и професионална квалификация, но следва да се предвидят мерки за повишаване на квалификацията, тяхното задържане и професионално развитие във връзка с повишаване на експертизата в сферата на отпадъците;

- По отношение на количествената характеристика се установи наличие на служители, които пряко и единствено да са отговорни за управление на отпадъците. Налице е нужда от поне още един специалист, който да изпълнява функции по управление на отпадъците;

- Общината разполага с необходимата материално-техническата и информационна обезпеченост на персонала за изпълнение на функциите - осигурени помещения, офис оборудване.

- Има общински инспекторат за осъществяване на контролната дейност.

За повишаване на професионалната квалификация и качествените характеристики на служителите, ангажирани с управлението на отпадъците, се препоръчва включването им в дейности за повишаване на професионалната квалификация и осигуряване на посещения на семинари, специализирани курсове и обучения.

Материално-техническата и информационна обезпеченост на персонала, пряко ангажиран с изпълнение на функциите, е достатъчна и не е необходимо да се предвиждат мерки в тази насока.

ПРИЛОЖЕНИЕ 2 ПРОГНОЗИ ЗА ОТПАДЪЦИТЕ

Важен показател за управление на отпадъците е нормата на натрупване на отпадъците, представена като количеството на образуваните битови отпадъци за година на човек от населението. През десетгодишния период 2002-2012 г. по данни на НСИ образуваните битови отпадъци на човек от населението в България намаляват значително от 601 до 446 кг/жител/година. По отношение на нормата на натрупване на битови отпадъци на жител спрямо средните стойности за ЕС-27, България е с по-благоприятни стойности през последната отчетна 2012 г. и тенденциите в динамиката на показателя за периода. За същия десетгодишен период образуваните битови отпадъци на жител средно за ЕС-27 са съответно за 2002 г. – 527 кг./жител, а за 2012 г. – 492кг/ж. Данните на Евростат през 2011 г. показват съществени различия в страните членки на ЕС, като нормата на натрупване варира от 298 кг/жител/година в Естония и 315-320 кг/жител/година в Полша и Чехия до 719 кг/жител/година в Дания.

Ако не бъдат предприети целенасочени мерки за предотвратяване на образуването на битови отпадъци, може да се очаква, че количеството на образуваните битови отпадъци в България ще нараства в резултат на икономически растеж, повишаване на доходите и потреблението в домакинствата. В резултат на разработването обаче на Националната програма за предотвратяване на образуването на отпадъците 2014-2020 г. и прилагане на мерките, предвидени в нея, може да бъде прогнозирано стабилизиране на количеството образувани битови отпадъци, като България продължи да е с един от най-благоприятните показатели „образувани битови отпадъци на жител/година”. Тенденциите в този показател са точен измерител за предотвратяването на образуването на отпадъци като най-високо ниво в йерархията на управление на отпадъците. Много по-неблагоприятен е показателят депонирани битови отпадъци на жител за България спрямо средното ниво на показателя за ЕС. В България количеството на депонирани отпадъци намалява с по-бързи темпове от средното за ЕС, но в България се депонират почти два пъти повече битови отпадъци на жител от средноевропейското ниво.

С цел осигуряване на единен и аргументиран подход при осъществяването на прогнозите за битови отпадъци през 2019 г. МОСВ утвърди актуализирана Методика за определяне на морфологичния състав на отпадъците. Методиката определя минималните изисквания при извършване на морфологичен анализ, които следва задължително да се спазват от общините. За целите на изготвяне на общинската програма за управление на отпадъците общината използва резултатите от

националното проучване за морфологичния състав на битовите отпадъци, извършено за всяка община, тъй като няма актуално изследване за морфологичния състав на отпадъците в общината, съобразено с националната методика за определяне на морфологичния състав на отпадъците извършено след националното проучване .

Целите на националното законодателство свързано с управление на отпадъците 2021 - 2028 са подготовка за повторна употреба и рециклиране:

– най-късно до 1 януари 2020 г. подготовката за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали, включващи хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло от домакинствата и подобни отпадъци от други източници, да достига не по-малко от 50 на сто от общото тегло на тези отпадъци;

– най-късно до 31 декември 2025 г. подготовката за повторна употреба и рециклирането на битови отпадъци да достигне най-малко до 55 на сто от общото тегло на тези отпадъци;

– най-късно до 31 декември 2030 г. подготовката за повторна употреба и рециклирането на битови отпадъци да достигне най-малко до 60 на сто от общото тегло на тези отпадъци;

– най-късно до 31 декември 2035 г. подготовката за повторна употреба и рециклирането на битови отпадъци да достигне най-малко до 65 на сто от общото тегло на тези отпадъци.

Прогнозата за количествата образувани битови отпадъци в Община Балчик за периода 2021 – 2028 година е изготвена въз основа на два компонента:

- Брой на населението и демографска прогноза за периода 2021-2028 г.;
- Норма на натрупване на отпадъци на 1 жител.

За целите на изготвянето на общинска програма за управление на отпадъците е изготвена прогноза за населението през периода на програмата. Прогнозата за населението е изготвена чрез използване на трендовете от прогнозите на НСИ за населението на страната, I вариант (при хипотеза за конвергентност) по области.

За област Варна, за периода 2020 -2030г. данните са представени в таблицата по-долу:

Област	2020	2025	2030
Варна	469027	462175	454026

Предвижданията са през анализираният период населението в област Варна да намалее с 15 001 души или -3,2% в края на 2030г, което е -0,32% годишно. Приемаме, че в община Балчик ще последват същите тенденции за областта и населението ще намалява средно с 61 души годишно.

година:	2021г.	2022г.	2023г.	2024г.	2025г.	2026г.	2027г.	2028г.
Население бр. жители	19195	19134	19073	19012	18951	18890	18829	18768

Съгласно актуализирана Методика за определяне на морфологичния състав на отпадъците на МОСВ от 2019 г. Са определени референтните стойности за отделните стойности на различните съставки на отпадъците:

НАЦИОНАЛНО НИВО	СРЕДНИ СТОЙНОСТИ
Ситна Фракция<4см	28%
Градински	13%
Пластмаса	11%
Хранителни	10%
Инертни>4 см	5%
Текстил	5%
Стъкло	4%
Хартия	4%
Други	4%
Картон	4%
Метали	4
Дървесни	3
Опасни	2
Кожа	2
Гума	1
Всичко%	100

От извършените анализи се стигна до заключението, твърде много рециклируеми и биоразградими отпадъци попадат в потока ТБО вместо в системата за разделно събиране изградена от общината. Разликите в количествено и процентно съотношение към 2020г. са обобщени в таблицата по – долу. Вижда се, че близо 455,36 т рециклируеми отпадъци попадат в потока на ТБО.

ОБЩИНА БАЛЧИК	%	КОЛИЧЕСТВО В ТОНА	НАЦИОНАЛНО НИВО	СРЕДНИ СТОЙНОСТИ В%	ПРЕВИШЕНИ ПОКАЗАТЕЛИ В %	ПРЕВИЩЕНИЕ В ТОНА
Пластмаса	14,64	1 352,37	Пластмаса	11	3,64	49,23
Хранителни	15,46	1 428,11	Хранителни	10	5,46	77,98
Стъкло	5,45	503,44	Стъкло	4	1,45	7,30
Хартия	8,12	750,08	Хартия	4	4,12	30,90
Други	18,72	1 729,26	Други	4	14,72	254,55
Картон	7,66	707,59	Картон	4	3,66	25,90
Дървесни	5,04	465,57	Дървесни	3	2,04	9,50
				ПРЕВИШЕНИЕ	35,09	455,35

Ако отпадъците попаднат в системата за разделно събиране на отпадъци в общината, то тогава би се получила норма на натрупване, изключвайки К.К. Албена, от порядъка на 419 кг. / ж. годишно. В случая, отново отбелязваме е факта, че общината има голям брой сезонни туристи и стойност от 419кг.ж е приемлива.

година:	2021г.	2022г.	2023г.	2024г.	2025г.	2026г.	2027г.	2028г.
Население бр. жители	19 195,00	19 134,00	19 073,00	19 012,00	18 951,00	18 890,00	18 829,00	18 768,00
Норма на натрупване кг./ж. годишно	456	440	419	419	419	419	419	419
Прогнозно количество отпадъци в тона	8752,92	8418,96	7991,587	7966,028	7940,469	7914,91	7889,351	7863,792

Отчетено е намаляване ръста на нарастване на нормата на натрупване вследствие на мерките за предотвратяване образуването на отпадъци. Прогнозата отчита промените в националното и европейското законодателство, като например факта, че през 2019 г. в Европа беше приета директива за намаляването на въздействието на определени пластмасови продукти върху околната среда. Ето защо, 2022г. всички потребители, включително тези в България, ще трябва да се разделят с част от пластмасовите продукти за еднократна употреба.

Цели за разделно събиране и оползотворяване на биоотпадъци, в съответствие с чл. 8, ал.1 от Наредбата за разделно събиране на биоотпадъците

Поставените цели за разделно събиране и рециклиране на биоотпадъци трябва да бъдат постигнати чрез разделно събиране при източника на образуване и оползотворяване чрез компостиране, анаеробно разграждане или като източник на възобновяема енергия в инсталации за изгаряне на биомаса на територията на регион

за управление на отпадъците. Целите се изпълняват чрез съвместните усилия на всички общини, които принадлежат към региона за управление на отпадъците. Изпълнението на целите за разделно събиране и оползотворяване на битови биоотпадъци в Община Балчик може да се осигури чрез прилагане на домашно компостиране за населените места под 3 хил. души (селата) и разделно събиране на битови биоотпадъци в останалите региони, със силно развит туризъм, където се генерират големи количества хранителни отпадъци от ресторанти, заведения и хотели.